

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

Lier kirkelige fellesråd

Møtedato: 25.08.2021 kl. 19:00

Møtested: Frogner menighetshus, Storsalen

Arkivsak: 19/00378

Hei!

Fellesrådsmøte starter kl 19:15 og vil foregå i Storsalen på Frogner menighetshus. Grunnen til utsettelsen er at det onsdag 25.08 kl 18 - 19 i Frogner menighetshus, vil bli arrangert informasjonsmøte om ny kirkelig organisering. Hensikten med dette møte er å kunne gi dere et faglig grunnlag for å ta valg. Møtet er åpent for alle, både fellesrådsrepresentanter, menighetsrådsrepresentanter, frivillige, ansatte og andre.

, 15.08.2021

Søren Falch Zapffe
Leder

Mette Sønsteby
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

Lier kirkelige fellesråd

Møtedato: 25.08.2021 kl. 19:00

Møtested: Frogner menighetshus, Storsalen

Arkivsak: 19/00378

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf +47 48289588 eller e-post ms334@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE**Godkjenning av innkalling og saksliste**

63/21 21/00135-3 Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av protokoll

64/21 21/00135-4 Godkjenning av protokoll

Saker til behandling

65/21 21/00135-6 Protokoller fra administrasjonsutvalget

66/21 21/00135-5 Protokoller fra menighetsrådene

67/21 21/00135-1 Forslag budsjett 2022

68/21 21/00135-11 Kirkelig gravferd for alle som ønsker det?

69/21 21/00135-15 Sluttregnskap midler fra Lier kommune koronatiltak - Utskifting av tak Frogner kirkestue

70/21 21/00135-9 Søknad om kompensasjon for nedlagte prosjektkostnader fra styret i Stifelsen Frogner menighetshus

71/21 21/00135-10 Oversikt over eiendomsforhold til Lier kirkelige fellesråds fire gravplasser og kirker, samt forvaltning av disse,

72/21 21/00135-12 Reglement for godtgjøring for folkevalgte i Fellesråd og menighetsråd i Lier

73/21 21/00135-16 Revidering av økonomireglement, Lier kirkelige fellesråd

74/21 21/00135-13 Rutiner for middelaldergraver

75/21 21/00135-14 Høring av endringer i gravplassloven og gravplassforskriften

76/21 21/00135-18 Høringsprosess for gravplassvedtekter, Lier kirkelige fellesråd

77/21 21/00135-7 Øvrige meldinger

78/21 21/00135-8 Eventuelt

Lier , 13.08.2021
Søren Falch Zapffe
Leder

Mette Sønsteby
Møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	63/21	25.08.2021

Godkjenning av innkalling og saksliste**Saksframlegg**

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner innkalling og saksliste til møte 25.08.2021.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	64/21	25.08.2021

Godkjenning av protokoll**Saksframlegg**

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner protokoll av 9.06.2021.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-6	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	65/21	25.08.2021

Protokoller fra administrasjonsutvalget

Saksframlegg

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokollene fra møtene avholdt 02.06.21 og 23.06.21 til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-5	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	66/21	25.08.2021

Protokoller fra menighetsrådene

Saksframlegg

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar menighetsprotokollene til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-1	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	67/21	25.08.2021

Forslag budsjett 2022

Vedlegg:

- 2021.08.25 Forslag betalingssetter 2022
- 2021.08.25 Driftsbudsjett 2022
- 2021.08.25 Økonomiplan 2022-2025
- 2021.08.25 Investeringsbudsjett gravplasser 2022 (1)
- 2021.08.25 Investeringsbudsjett kirker 2022 (2)

Saksframlegg

Vedlagt følger forslag til:

- Driftsbudsjett 2022
- Investeringsbudsjett 2022-2025 for gravplasser og kirker
- Økonomiplan 2022-2025
- Betalingssetter for 2022

Driftsbudsjett

Fellesrådet vedtok på møtet 19.5.2021 økonomiplan for 2021-2024. Med denne som utgangspunkt fremmer kirkevergen vedlagte forslag til driftsbudsjett for 2022. Nedenfor følger en oppsummering av endringer fra tallene som ble vedtatt i økonomiplanen 2021-2024 og begrunnelse for endringene.

Lønn

Posten er økt noe for å få et mer riktig bilde av utviklingen mtp diakonstillingene og basert på erfaringene i 2020-regnskapet. Pensjon er redusert noe, basert på prognose fra KLP. Nettoendring er en reduksjon på kr 25.568.

Kontor, annonsering, driftsutgifter mv

Mindre økning på sumnivå. Flere justeringer mellom postene, basert på regnskapstallene fra 2020-regnskapet og prognoser for 2022.

Kirkevergen har bl.a. tatt høyde for at fellesrådet i 2022 gjentar suksessen fra 2017 med å avholde en frivillighetsfest for å vise takknemlighet til våre frivillige. Dette påvirker bl.a. bevertning og andre driftskostnader.

Videre er det et ønske både fra kirkevergen og tillitsvalgte at vi skal pleie stabsfellesskapet og lage ny kultur i arbeidsfellesskapet på Frogner menighetshus. Derfor foreslår kirkevergen å sette av kr 75 000 til stabstur i januar/ feb. 2022. Finansieringen dekkes ved bruk av disposisjonsfond.

Posten porto er redusert, da kirkevergen forventer en besparelse gjennom å ta i bruk SvarUt. Dette medfører at brev, fakturaer mv. sendes elektronisk i stedet for med posten. Kun i de tilfeller mottaker ikke har konto på Altinn.no eller Digipost, vil brev sendes med post. Dette er en tjeneste som i så fall kjøpes og ikke organiseres av oss. Erfaring fra brukere som allerede har tatt i bruk SvarUt er at både kostnader knyttet til porto, papir og konvolutter blir redusert.

Noen kostnader som f.eks. kurs, reiseutgifter o.l. er redusert da det er grunn til å tro at webinarer o.l. vil videreføres også etter at koronapandemien er over, noe som gir billigere kurs og mindre reiseutgifter.

Nettoendring er en budsjettøkning på kr 35.868.

Kirker, vedlikehold, inventer mv

Flyttingen har vist at noe utstyr må byttes. Noe dekkes i 2021, noe vil dekkes i 2022. Det er også forventet at noe datautstyr er klart for utskiftning i 2022.

Byggjenester er redusert, da kirkevergen forventer at deler av disse kostnadene vil dekkes gjennom investeringsbudsjettet istedenfor.

Nettoendring er en budsjettøkning på kr 144.000.

Overføringer

Posten kremasjoner er redusert, basert på tallene for 2020-regnskapet.

Helsetjenester er økt med kr 7.000, ut fra ønsker fra de ansatte via tillitsvalgte.

Overføringene til menighetsrådene er økt fra kr 10.000 pr menighet til kr 30.000 pr menighet etter ønske fra fellesrådet om at de skal øke fokus på trosopplæringstiltak, herunder dekke måltider for SFO-tiltak i Lierskogen kirke.

Nettoendring er en budsjettreduksjon på kr 21.000.

Renteutgifter, låneomkostninger, bundne fond

Fellesrådet har tidligere ytret ønske om å sette av midler til bundet fond til konfirmantfamilier som ikke har økonomi til å delta på konfirmantleir mv. Kirkevergen foreslår å sette av kr 15.000 til dette fondet i 2022-budsjettet. Kirkevergen foreslår inntil videre at regnskapene fremover belastes kun med oppdekning til kr 15.000, slik at fondet pr 31.12. årlig holdes på kr 15.000. Bruk av fondet styres av trosopplærerne og Servicekontoret, mens fellesrådet informeres om bruken og påfyll av fondet i forbindelse med regnskapsavleggelsen.

Nettoendring er en budsjettøkning med kr 1.332.085 som har sammenheng med årsresultatet i 2020 på kr 1.317.085.

Inntekter

Basert på 2020-regnskapet, økes inntektene for festeavgift med kr 100.000.

Kto 1700 Refusjon fra NAV, avtalte tilskudd foreslås redusert pga endringer blant ansatte som er med i ulike ordninger.

Renteinntektene foreslås redusert pga lavere rentesats og lavere innestående beløp på bankkontoen.

Disponering av fjorårets resultat er tatt inn i budsjettet med kr 1.317.085, i og med at dette tallet nå er kjent.

Nettoendring er en økt budsjettert inntekt med kr 1.465.385. 90% av dette beløpet er knyttet til disponering av fjorårets resultat.

Investeringsbudsjett

I år er årets handlingsplanprosess endret ifølge budsjetttrundskrivet utsendt 14.04. Fristen for innspill ble satt til 31. mai. Dette gjorde at Fellesrådet hadde dette på agendaen allerede i mai. Fellesrådet har ikke gitt innspill utover opprettholdelse av nåværende rammetilskudd, justert for KPI.

Revidering av investeringsbudsjettene for 2021 vil bli foretatt i okt./nov. Dette har vært nok et annerledesår mtp. Covid -19, i tillegg til at konkurransen for rammeavtale Byggentreprenørtjenester skal signeres 3. oktober. Konkurransen ble kunngjort 10.08. Rammeavtalen inngås i samarbeid med Lier kommune, Lier eiendomsselskap, Øvre og Nedre Eiker.

Rehabilitering av utvendig murpuss Sylling kirke er det store usikkerhetsmomentet. Her har Sintef vært inne og tatt prøver og gjort sine analyser. Mur og Mer AS er gitt i oppdrag å lage en tilstandsvurdering, samt gi et kostnadsoverslag på utbedring og fremtidig vedlikeholdsbehov relatert til murverket. Dette er ikke mottatt pr d.d. Tallene vil bli korrigert når rapport foreligger.

Bygningsutvalget, samt tilbakemeldinger fra menighetsrådene, viser at det ønskes å gjøre investeringer i dag, som kan gi reduserte driftsutgifter i fremtiden. Herunder tenkes bærekraftig investeringer i form av gode enøk-tiltak. I dette landskapet er det mye som skjer. Kirkevergen prøver å orientere seg i landskapet, men er blitt tilrådet å avvente litt. Dette gjelder f.eks utskifting av styringssystemer for varme i kirkene, da nåværende system ikke vil fungere når 2G og 3G nettet, erstattes av 4G og 5G nettet.

Videre er det et unisont ønske om bedre infrastruktur (intranett) til alle våre hovedkirker. Økt synlighet og tilgjengelighet gjennom digitale medier arbeides det med.

Lierskogen kirke har vært inn og ut av budsjettet, mtp rehabilitering av 2. etg. Nå ønsker man på ny å vurdere om det er mulig å få satt dette arealet i stand (dvs. lage tørre rom, åpne opp noen vegger), slik at området kan benyttes til barne- og ungdomsaktiviteter i Tranby og Lierskogen menighet. Man er i vurderingsfasen, og det er ikke kommet noen budsjettall til kirkevergen. Derfor er ikke dette oppført i investeringsbudsjett for 2022 pr nå.

Viser for øvrig til vedlagte utkast til investeringsbudsjetter for kirker og gravplasser 2022 – 2025. Kirkevergen oppfordrer menighetsrådene til å melde inn ønsker og behov for investeringer fortløpende.

Økonomiplan 2022-2025

Økonomiplanen er justert fremover med utgangspunkt i fremlagte endringer i driftsbudsjettet for 2022.

Betalingssatser 2022

Som tidligere år er det gjort et påslag i prisene på ca 3%.

Satsen for betaling for bruk av kirken for ikke-medlemmer står oppført i forslag til betalingssatser for 2022, men om den skal være med avhenger av fellesrådets konklusjon i sak 68/21 Kirkelig gravferd for alle som ønsker det? Hvis fellesrådet støtter kirkevergens forslag om at all bruk av kirken til gravferder med liturgi ihht Den norske kirke skal skje uten kostnad for bruker uavhengig av medlemskap i Den norske kirke, bortfaller denne betalingssatsen for 2022.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar fremlagte driftsbudsjett, investeringsbudsjetter for kirker og gravplasser, økonomiplan for 2022-2025 og betalingssatser for 2022 som sine for budsjettåret 2022. Betalingssatsen under gravferd «Leie av kirke for ikke-medlemmer» kr 4.530,- settes til kr 0, jfr. sak 68/21 Kirkelig gravferd for alle som ønsker det?

Lier kirkelige fellesråd ber kirkevergen oversende betalingsattsene til Lier kommune for å innhente vedtak i kommunestyret på disse for 2022.

Driftsbudsjett 2022 Lier kirkelige fellesråd

0

Forslag til Fellesrådsmøte 25.8.2021

		1100	1200	1300	1400	Budsjett	Budsjett	Regnskap
		Adm.	Kirker	Kirkeg.	Trosoppl.	2022	2021	2020
Lønn i faste stillinger, adm.kostnader m.m.								
1010	Lønn faste stillinger, m/t-trinn	8 870 467				8 870 467	8 762 597	8 204 650
1020	Sykevikarer	10 000			20 000	30 000	30 000	7 200
1030	Ekstra hjelp, Lierskogen krk., sommer	120 000		100 000	10 000	230 000	230 000	344 579
1040	Overtid	5 000				5 000	5 000	2 398
1050	Annen lønn: Telefon, honorar uten fe	200 000				200 000	300 000	153 699
1080	Godtgjørelse for folkevalgte	10 000				10 000	10 000	0
1090	Pensjonsinnskudd (konteres 2324103)	1 358 600				1 358 600	1 400 000	1 094 396
1091	Tilleggspensjon 2,2 %, AFP	0				0	0	0
1095	Ulykke- og gruppelivsforsikring: Trekkpliktige forsikringsord.	50 000				50 000	50 000	0
1099	Arbeidsgiveravgift:14,1 %	1 475 433				1 475 433	1 467 471	1 205 513
	Sum	12 099 500	0	100 000	30 000	12 229 500	12 255 068	11 012 435
Ktr, annonser, driftsutg. energi. forsikr.								
1100	Kontormateriell, driftsutgifter ktr.maskiner,inkl.prost	130 000				130 000	86 632	127 314
1101	Abonnement aviser, tidsskr., faglitteratur m.m.	10 000				10 000	5 000	8 373
1115	Matvare/bevertning	110 000				110 000	85 000	45 048
1120	Annet forbruksmatr/Andre driftsutgt /Vareklær/Velferd/Mat	190 000	20 000	50 000	70 000	330 000	270 000	219 615
1121	Annet forbruksmaterieell/blomster legatgraver, blomster-plantekasser			50 000		50 000	50 000	27 668
1130	Porto	35 000			7 500	42 500	87 500	62
1131	Telefon	125 000			30 000	155 000	160 000	157 479
1132	Bankgebyrer	2 000				2 000	3 000	1 798
1140	Annonser	50 000			20 000	70 000	100 000	40 739
1150	Kurs/opplæring av ansatte, kursholder	70 000		10 000	30 000	110 000	90 000	24 820
1151	Kurs folkevalgte, kursholder	7 500				7 500	15 000	3 150
1155	Reiseutgifter (ikke oppgavepliktig): Opplæring/kurs	5 000				5 000	7 000	71
1160	Reiseutgifter oppgavepliktig/ikke trekkpliktig: Skyss, kost, møtegodtgjørelse	40 000				40 000	70 000	32 617
1165	Andre oppgavepliktige ytelser/ikke trekkpliktig, selvstendig næringsdrivende, enkeltpersonforetak, kirkemusikere	0				0	0	0
1167	Motkonto mobiltelefon	-31 000				-31 000	-31 000	-29 646
1170	Drivstoff,årsavgift Forsikring			55 000		55 000	70 000	48 075
1180	Energi (føres fortløpende)		270 000			270 000	270 000	264 292
1185	Forsikringer: Kirker/andre bygg/inventar + ikke ansatte personer	20 000	140 000	30 000		190 000	190 000	174 959
1190	Husleie Fosskv., Øverskogen gr.hus, Men.ktr/konfir, underv.	550 000	10 000		120 000	680 000	766 000	845 870

1195	Kommunaleavgift/gebyr, lisenser, dataprogrammer, Kirkepartner, Kardinal, Ecclesia	330 000	20 000	40 000	45 000	435 000	420 000	435 059
1196	Avgifter gebyrer: Opplysningsv. fond:			80 000		80 000	80 000	73 551
1197	Kopinoravtalen	50 000				50 000	50 000	48 796
1198	Medlemsskap i KA, Kirkegårdskultur r	100 000				100 000	100 000	101 516
1199	Container-service			100 000		100 000	100 000	92 426
	Sum	1 793 500	460 000	415 000	322 500	2 991 000	3 044 132	2 743 653
Kirker, vedlikehold, inventar, utstyr, edb								
1200	Inventar, utstyr	100 000	50 000	20 000	20 000	190 000	245 000	210 221
1201	Edb- og audiovisuelt utstyr,	80 000	25 000		14 000	119 000	119 000	96 205
1220	Leasing, leie av kopimaskin	50 000				50 000	25 000	0
1230	Byggtjenester/kirkegårder: Vedlikehold	25 000	100 000	260 000		385 000	510 000	328 306
1232	Maskinpark: Vedlikehold			80 000		80 000	80 000	92 455
1240	Serviceavtaler og reparasjoner: Caverion, kopimaskin	130 000	70 000			200 000	145 000	194 098
1241	Orgler/piano: Vedlikehold		35 000			35 000	35 000	33 880
1260	Renhold , rensing av tekstiler	110 000				110 000	110 000	101 424
1265	Vakthold, alarmsystemer(Safetel) m.m.		70 000			70 000	50 000	66 614
1270	Revisjon	120 000				120 000	85 000	113 525
1271	Konsulent tjenester kirkemusikere m.m.	600 000				600 000	550 000	1 091 052
1272	Konsulent tjenester kirkegårder, ASVO			40 000		40 000	40 000	12 750
1273	Konsulent tjenester kirker		40 000			40 000	40 000	32 965
	Sum	1 215 000	390 000	400 000	34 000	2 039 000	2 034 000	2 373 495
Overføringer								
1300	Tunsberg bispedømmeråd/ tjenestekjøp fra staten	0				0	8 000	0
1340	Kremasjoner			1 000 000		1 000 000	1 100 000	959 700
1341	Muslimsk grav 2 stk			75 000		75 000	75 000	71 700
1350	Refusjon til menighetsråd					0	0	0
1370	Tjenestekjøp fra andre/driftsavtaler: Mr regnskap i kom.	70 000				70 000	70 000	1 365
1371	Helsetjeneste kirkegårdsarbeidere m.m.	10 000				10 000	3 000	0
1380	Lønnsoppgjør, reserverte bevilgninger	300 000				300 000	300 000	0
1390	Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tjenesteyting, mr-regnskap	370 000				370 000	370 000	365 650
1429	Momsrefusjon driftsregnskapet jfr. 1729	850 000				850 000	850 000	763 201
1450	Overføring til Frogner menighetsråd, Diki midler	30 000				30 000	10 000	10 000
1451	Overføring til Tranby menighetsråd, Diki midler	30 000				30 000	10 000	10 000
1452	Overføring til Sjøstad menighetsråd, Diki midler	30 000				30 000	10 000	10 000
1453	Overføring til Sylling menighetsråd, Diki midler	30 000				30 000	10 000	10 000
1454	Trosopplæringsmidler				200 000	200 000	200 000	153 000
	Sum	1 720 000	0	1 075 000	200 000	2 995 000	3 016 000	2 354 616
Renteutgifter, låneomkostn. bundne fond								
1500	Renteutgifter, låneomkostninger	1 500				1 500	1 500	247
1510	Avdragsutgifter					0	0	

1530	Dekning av tidligere års negative driftsregnskap					0	0	
1540	Avsetning til disposisjonsfond (ubundne fond)	1 317 085				1 317 085	1 168 861	1 168 861
1550	Avsetning til bundne fond	15 000				15 000	0	0
1570	Overføring til kapitalregnskapet					0	0	0
1580	Regnskapsmessige overskudd					0	0	1 317 085
1590	Avskrivninger	2 900 000				2 900 000	2 900 000	2 895 922
	Sum	4 233 585	0	0	0	4 233 585	4 070 361	5 382 115
	INNETEKTER							0
1600	Brukerbetaling:Vigsel, gravferd, utens	-55 000				-55 000	-55 000	-55 775
1620	Salg, leieinntekter/billettinntekter	-30 000				-30 000	-30 000	-53 150
1621	Preludering gravferd	-85 000				-85 000	-85 000	-77 220
1622	Fakturagebyrer	-45 000				-45 000	-45 000	-38 050
1630	Husleieinntekter, Lierskogen m.m.	0				0	0	-14 631
1631	Festeavgifter av gravsted	-1 100 000				-1 100 000	-1 000 000	-1 061 272
1650	Avgiftspliktig salg utensognstjenester, minnelund, gravlegater	-465 000				-465 000	-465 000	-453 512
1660	Salg av utstyr	0				0	0	0
1700	Refusjon fra Nav: Avtalte tilskudd	-223 000				-223 000	-425 000	-276 046
1704	Refusjon krigsgraver	-7 000				-7 000	-6 700	-6 900
1710	Sykelønsrefusjoner	0				0	0	-704 697
1711	Refusjon av fødselspenger	0				0	0	-75 858
1729	Momskompensasjon drift jfr. 1429	-850 000				-850 000	-850 000	-763 201
1750	Refusjon menighetsråd: Utgiftsført på aktuelle konti	-300 000				-300 000	-300 000	-165 198
1770	Refusjon gravlegat	0				0	0	-705
1790	Kalkulatoriske inntekter v/kommunal tjenesteyting se 1390	-370 000				-370 000	-370 000	-365 650
1801	Refusjon fra staten, tilskudd til kateketer	-640 000				-640 000	-640 000	-677 717
1802	Refusjon fra staten, tilskudd til diakon	-600 000				-600 000	-600 000	-339 744
1804	Trosopplæring	-1 530 000				-1 530 000	-1 530 000	-1 570 568
1805	Tilskudd kirkevalget - Kirkerådet	0				0	0	0
1830	Overføring fra Lier kommune : Drift (betj.lån av inv.)	-10 997 720		-2 348 280		-13 346 000	-13 046 000	-12 717 000
1850	Tilskudd fra menighetsråd					0	0	-35 000
1870	Overføring fra Frogner og Tranby stiftelser	0				0	-3 000	0
1871	Tilskudd gaver fra andre	0				0	0	0
1900	Renteinntekter	-250 000				-250 000	-300 000	-252 113
1930	Disponering av tidligere års driftsresultat	-1 317 085				-1 317 085	-1 168 861	-1 168 861
1940	Bruk av disposisjonsfond	-75 000				-75 000	-600 000	0
1950	Bruk av bundne fond					0	0	-97 523
1990	Avskrivninger	-2 900 000				-2 900 000	-2 900 000	-2 895 922
IA	Forventet økt lønnsoverføring fra kommunen ref. tariffoppgj.	-300 000				-300 000	0	
	Budsjettert underskudd:					0	0	
	Sum inntekter	-22 139 805	0	-2 348 280	0	-24 488 085	-24 419 561	-23 866 313
	Sum utgifter	21 061 585	850 000	1 990 000	586 500	24 488 085	24 419 561	23 866 313
	Diff.	-1 078 220	850 000	-358 280	586 500	0	0	0

Investeringsbudsjett: Kirker 2022 - 2025

Kirke	2022			2023			2024			2025		
	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring
Felles for alle kirker				Styringssystemer av benkevarmere for endring av 4G	kr 650 000	kr 650 000						
Frogner kirke	ENØK-tiltak	kr 250 000		Tak sørside kirke	kr -	kr 2 000 000						
	solskjerming mot syd	kr 120 000	kr 120 000				ENØK-tiltak	kr 200 000				
Gullaug kirke												
Sjåstad kirke	ENØK-tiltak/ innvendig belysning kirke/ kapell	kr 500 000	kr 300 000				Altertavle renovering	kr 300 000				
Lierskogen kirke	Innvendig belysning	kr 300 000	kr 150 000				HC-rampe	kr 300 000		ENØK-tiltak	kr 300 000	
Tranby kirke	Belysning kirkerommet	kr 450 000	kr 100 000				ENØK-tiltak/ vinduer	kr 400 000				
	Maling av kirkebenker	kr 200 000	kr 200 000	Skifte av tak hovedkirke	kr 2 500 000		Livssynsøytralt seremoniorom	kr 2 000 000				
Syilling	Murpuss/blikkenslager	kr 2 500 000					ENØK-tiltak	kr 300 000		Belysning	kr 500 000	kr 500 000
Bruk av kapitalfond for kirker		kr 1 061 000						kr 241 000				
Avsetning til kapitalfond for kirker					kr -109 000						kr -2 459 000	
Sum budsjett		kr 4 320 000			kr 3 150 000			kr 3 500 000			kr 800 000	
Rammeoverf.		kr 3 259 000			kr 3 259 000			kr 3 259 000			kr 3 259 000	

Investeringsbudsjett: Gravplasser 2022 - 2025

	2022			2023			2024			2025		
	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring
Kirkegård												
Frogner	Drenering av nedre gravlund Felt 9 o	kr 300 000		Gjerde	kr 350 000	kr -350 000				utvidelse navnet minnelund	kr 450 000	
	Gjerde	kr 150 000										
Tranby												
Sjåstad												
	Fasadebelysning	kr 500 000	kr 250 000				Ny avfallsløsning	kr 750 000				
Sylling												
	Fjerning av furuhekk og ny beplantn	kr 150 000										
Maskiner												
	ATV m/henger, plog mv	kr -	kr -550 000	Gravemaskin	kr 400 000		Bytte bil	kr 500 000	kr 200 000	Gressklippere	kr 450 000	
	Klipper	-	kr -170 000	Klipper	kr 200 000							
				Grusing av veier inne på gravplassen	kr 150 000	kr 150 000						
Bruk av kapitalfond for gravplasser												
Avsetning til kapitalfond for gravplasser												
		kr -	kr -126 000		kr 126 000			kr 276 000			kr -74 000	
Sum budsjett		kr 1 100 000			kr 1 100 000			kr 1 250 000			kr 900 000	
Rammeoverf.		kr 974 000			kr 974 000			kr 974 000			kr 974 000	

Betalingssetter 2022

Lier kirkelige fellesråd

ca 3% økning pr år

2022 inkl mva 2022 ekskl mva kommentarer

1. VIELSER

Leie av kirke utenbygds inkl kirketjener	kr	3 890,00		Ingen mva
Leie av organist utenbygds	kr	1 920,00		Ingen mva
Leie av kirke for ikke-medlemmer	kr	4 530,00		Ingen mva
Leie av organist for ikke-medlemmer	kr	1 950,00		Ingen mva

2. GRAVFERD

Preludering ved gravferd	kr	545,00	kr	436,00	
Urnedsettelse utenbygds inkl. 25% mva	kr	3 245,00	kr	2 596,00	
Kistenedsettelse utenbygds inkl . 25% mva	kr	6 490,00	kr	5 192,00	
leie av organist utenbygds	kr	1 960,00		Ingen mva	
leie av kirke utenbygds inkl. kirketjener	kr	3 915,00		Ingen mva	
Leie av kirke for ikke-medlemmer	kr	4 530,00		Ingen mva. Utgår?	
Fest av gravsted for 5 år	kr	1 750,00	kr	1 400,00	
Festeavgift pr grav/år (Reservert grav betalingspliktig fra år 1)	kr	350,00	kr	280,00	
Festeavgift for grav navnet minnelund for 5 år	kr	1 185,00	kr	948,00	
Festeavgift pr grav/år navnet minnelund	kr	237,00	kr	189,60	
Navnet minnelund: Navneplate ett navn og andel av stell inkl. 25% mva	kr	6 390,00	kr	5 112,00	
Navnet minnelund: Navneplate to navn og andel av stell inkl. 25% mva	kr	6 800,00	kr	5 440,00	
Navnet minnelund: Utenbygds urneneds. Inkl. 25% mva	kr	3 250,00	kr	2 600,00	
Gravfond: Plantekasse/adm. Ved oppstart 1. år inkl. 25% mva	kr	1 960,00	kr	1 568,00	
Årlig stell inkl. 25% mva	kr	1 710,00	kr	1 368,00	
Årlig stell navnet/anonym minnelund	kr	105,00	kr	84,00	
Gravfond for min. 5 år belastes ikke for plantekasse	kr	8 550,00	kr	6 840,00	
Utenbygds leie av fryserommet pr. døgn	kr	280,00		Ingen mva	
Fakturaavgift	kr	50,00	kr	40,00	

3. ANNEN UTLEIE

Fra Lier 5% av billettinntektene, minimum	kr	3 200,00	kr	2 560,00	
Utenbygds 20% av billettinntektene, minimum	kr	5 900,00	kr	4 720,00	
Øvelse (før leie av konsert)	kr	560,00	kr	448,00	

Lierskogen og Gullaug

Fra Lier 5% av billettinntektene, minimum	kr	1 030,00	kr	824,00	
Utenbygds 20% av billettinntektene, minimum	kr	1 600,00	kr	1 280,00	
Øvelse annen dag - gjelder alle	kr	370,00		Ingen mva	
Fast leie hver uke	kr	320,00		Ingen mva	

Leie av kirkestuene

Kirkestua Sylling	kr	1 500,00		Fastsettes av menighetsrådet
Kirkestua Sjøstad	kr	1 500,00		Fastsettes av menighetsrådet

Økonomiplan drift 2022-2025 Lier kirkelige fellesråd

Forslag til Fellesrådsmøte 25.8.2021

	Budsjett	Budsjett	Endring	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	Vedtatt 2022	Forslag 2022	Forslag - vedtatt	2023	2024	2025
Lønn i faste stillinger, adm.kostnader m.m.						
1010	Lønn faste stillinger, m/t-trinn	8 762 597	8 870 467	107 870	8 870 467	8 870 467
1020	Sykevikarer	30 000	30 000	0	30 000	30 000
1030	Ekstra hjelp, Lierskogen krk., sommervika	230 000	230 000	0	230 000	230 000
1040	Overtid	5 000	5 000	0	5 000	5 000
1050	Annen lønn: Telefon, honorar uten ferie	300 000	200 000	-100 000	200 000	200 000
1080	Godtgjørelse for folkevalgte	10 000	10 000	0	10 000	10 000
1090	Pensjonsinnskudd (konteres 2324103)	1 400 000	1 358 600	-41 400	1 358 600	1 358 600
1091	Tilleggspensjon 2,2 %, AFP	0	0	0	0	0
1095	Ulykke- og gruppelivsforsikring: Trekkpliktige forsikringsord.	50 000	50 000	0	50 000	50 000
1099	Arbeidsgiveravgift:14,1 %	1 467 471	1 475 433	7 962	1 475 433	1 475 433
	Sum	12 255 068	12 229 500	-25 568	12 229 500	12 229 500
Ktr, annonser, driftsutg. energi. forsikr.						
1100	Kontormateriell, driftsutgifter ktr.maskiner,inkl.prost	86 632	130 000	43 368	130 000	130 000
1101	Abonnement aviser, tidsskr., faglitteratur m.m.	5 000	10 000	5 000	10 000	10 000
1115	Matvare/bevertning	85 000	110 000	25 000	110 000	110 000
1120	Annet forbruksmatr/Andre driftsutgt /Vareklær/Velferd/Mat	270 000	330 000	60 000	255 000	255 000
1121	Annet forbruksmaterieill/blomster legatgraver, blomster-plantekasser	50 000	50 000	0	50 000	50 000
1130	Porto	87 500	42 500	-45 000	42 500	42 500
1131	Telefon	160 000	155 000	-5 000	155 000	155 000
1132	Bankgebyrer	3 000	2 000	-1 000	2 000	2 000
1140	Annonser	100 000	70 000	-30 000	70 000	70 000
1150	Kurs/opplæring av ansatte, kursholder	90 000	110 000	20 000	110 000	110 000
1151	Kurs folkevalgte, kursholder	15 000	7 500	-7 500	7 500	7 500
1155	Reiseutgifter (ikke oppgavepliktig): Opplæring/kurs	7 000	5 000	-2 000	5 000	5 000
1160	Reiseutgifter oppgavepliktig/ikke trekkpliktig: Skyss, kost, møtegodtgjørelse	70 000	40 000	-30 000	40 000	40 000
1167	Motkonto mobiltelefon	-31 000	-31 000	0	-31 000	-31 000
1170	Drivstoff,årsavgift Forsikring	70 000	55 000	-15 000	55 000	55 000
1180	Energi (føres fortløpende)	270 000	270 000	0	270 000	270 000
1185	Forsikringer: Kirker/andre bygg/inventar + ikke ansatte personer	190 000	190 000	0	190 000	190 000
1190	Husleie Fosskv., Øverskogen gr.hus, Men.ktr/konfir,underv.	602 000	680 000	78 000	680 000	680 000
1195	Kommunaleavgift/gebyr, lisenser, dataprogrammer, Kirkepartner, Kardinal, Ecclesia	420 000	435 000	15 000	435 000	435 000
1196	Avgifter gebyrer: Opplysningsv. fond:	80 000	80 000	0	80 000	80 000
1197	Kopinoravtalen	50 000	50 000	0	50 000	50 000
1198	Medlemsskap i KA, Kirkegårdskultur m.m	100 000	100 000	0	100 000	100 000
1199	Container-service	100 000	100 000	0	100 000	100 000
	Sum	2 880 132	2 991 000	110 868	2 916 000	2 916 000
Kirker, vedlikehold, inventar, utstyr, edb						
1200	Inventar, utstyr	100 000	190 000	90 000	190 000	190 000
1201	Edb- og audiovisuelt utstyr,	100 000	119 000	19 000	119 000	119 000
1220	Leasing, leie av kopimaskin	50 000	50 000	0	50 000	50 000

1230	Byggtjenester/kirkegårder: Vedlikehold	510 000	385 000	-125 000	385 000	385 000	385 000
1232	Maskinpark: Vedlikehold	80 000	80 000	0	80 000	80 000	80 000
1240	Serviceavtaler og reparasjoner: Caverion, kopimaskin	145 000	200 000	55 000	200 000	200 000	200 000
1241	Orgler/piano: Vedlikehold	35 000	35 000	0	35 000	35 000	35 000
1260	Renhold , rensing av tekstiler	110 000	110 000	0	110 000	110 000	110 000
1265	Vakthold, alarmsystemer(Safetel) m.m.	50 000	70 000	20 000	70 000	70 000	70 000
1270	Revisjon	85 000	120 000	35 000	120 000	120 000	120 000
1271	Konsulenttjenester kirkemusikere m.m.	550 000	600 000	50 000	600 000	600 000	600 000
1272	Konsulenttjenester kirkegårder, ASVO	40 000	40 000	0	40 000	40 000	40 000
1273	Konsulenttjenester kirker	40 000	40 000	0	40 000	40 000	40 000
	Sum	1 895 000	2 039 000	144 000	2 039 000	2 039 000	2 039 000
Overføringer							
1300	Tunsberg bispedømmeråd/ tjenestekjøp fra staten	8 000	0	-8 000	0	0	0
1340	Kremasjoner	1 100 000	1 000 000	-100 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
1341	Muslimsk grav 2 stk	75 000	75 000	0	75 000	75 000	75 000
1370	Tjenestekjøp fra andre/driftsavtaler: Mr regnskap i kom.	70 000	70 000	0	70 000	70 000	70 000
1371	Helsetjeneste kirkegårdsarbeidere m.m.	3 000	10 000	7 000	10 000	10 000	10 000
1380	Lønnsoppgjør, reserverte bevilgninger	300 000	300 000	0	300 000	300 000	300 000
1390	Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tjenesteyting, mr-regnskap	370 000	370 000	0	370 000	370 000	370 000
1429	Momsrefusjon driftsregnskapet jfr. 1729	850 000	850 000	0	850 000	850 000	850 000
1450	Overføring til Frogner menighetsråd, Diki midler	10 000	30 000	20 000	30 000	30 000	30 000
1451	Overføring til Tranby menighetsråd, Diki midler	10 000	30 000	20 000	30 000	30 000	30 000
1452	Overføring til Sjøstad menighetsråd, Diki midler	10 000	30 000	20 000	30 000	30 000	30 000
1453	Overføring til Sylling menighetsråd, Diki midler	10 000	30 000	20 000	30 000	30 000	30 000
1454	Trosopplæringsmidler	200 000	200 000	0	200 000	200 000	200 000
	Sum	3 016 000	2 995 000	-21 000	2 995 000	2 995 000	2 995 000
Renteutgifter, låneomkostn. bundne fond							
1500	Renteutgifter, låneomkostninger	1 500	1 500	0	1 500	1 500	1 500
1510	Avdragsutgifter	0	0	0	0	0	0
1530	Dekning av tidligere års negative driftsregnskap	0	0	0	0	0	0
1540	Avsetning til disposisjonsfond (ubundne fond)	0	1 317 085	1 317 085	0	0	0
1550	Avsetning til bundne fond	0	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1570	Overføring til kapitalregnskapet	0	0	0	0	0	0
1580	Regnskapsmessige overskudd	0	0	0	0	0	0
1590	Avskrivninger	2 900 000	2 900 000	0	2 900 000	2 900 000	2 900 000
	Sum	2 901 500	4 233 585	1 332 085	2 916 500	2 916 500	2 916 500
INNETEKTER							
1600	Brukerbetaling:Vigsel, gravferd, utensogt	-55 000	-55 000	0	-55 000	-55 000	-55 000
1620	Salg, leieinntekter/billettinntekter	-30 000	-30 000	0	-30 000	-30 000	-30 000
1621	Preludering gravferd	-85 000	-85 000	0	-85 000	-85 000	-85 000
1622	Fakturagebyrer	-45 000	-45 000	0	-45 000	-45 000	-45 000
1630	Husleieinntekter, Lierskogen m.m.	0	0	0	0	0	0
1631	Festeavgifter av gravsted	-1 000 000	-1 100 000	-100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000

1650	Avgiftspliktig salg utensognstjenester, minnelund, gravlegater	-465 000	-465 000	0	-465 000	-465 000	-465 000
1660	Salg av utstyr	0	0	0	0	0	0
1700	Refusjon fra Nav: Avtalte tilskudd	-425 000	-223 000	202 000	-223 000	-223 000	-223 000
1704	Refusjon krigsgraver	-6 700	-7 000	-300	-7 000	-7 000	-7 000
1710	Sykelønnsrefusjoner	0	0	0	0	0	0
1711	Refusjon av fødselspenger	0	0	0	0	0	0
1729	Momskompensasjon drift jfr. 1429	-850 000	-850 000	0	-850 000	-850 000	-850 000
1730	Refusjon fra fylkeskommunen	0	0	0	0	0	0
1750	Refusjon menighetsråd: Utgiftsført på aktuelle konti	-300 000	-300 000	0	-300 000	-300 000	-300 000
1790	Kalkulatoriske inntekter v/kommunal tjenesteyting se 1390	-370 000	-370 000	0	-370 000	-370 000	-370 000
1801	Refusjon fra staten, tilskudd til kateketer	-640 000	-640 000	0	-640 000	-640 000	-640 000
1802	Refusjon fra staten, tilskudd til diakon	-600 000	-600 000	0	-600 000	-600 000	-600 000
1804	Trosopplæring	-1 530 000	-1 530 000	0	-1 530 000	-1 530 000	-1 530 000
1805	Tilskudd kirkevalget - Kirkerådet	0	0	0	0	0	0
1830	Overføring fra Lier kommune : Drift (betj.lån av inv.)	-13 346 000	-13 346 000	0	-13 346 000	-13 346 000	-13 346 000
1850	Tilskudd fra menighetsråd	0	0	0	0	0	0
1870	Overføring fra Frogner og Tranby stiftelser	0	0	0	0	0	0
1871	Tilskudd gaver fra andre	0	0	0	0	0	0
1900	Renteinntekter	-300 000	-250 000	50 000	-250 000	-250 000	-250 000
1930	Disponering av tidligere års driftsresultat	0	-1 317 085	-1 317 085	0	0	0
1940	Bruk av disposisjonsfond	0	-75 000	-75 000	0	0	0
1950	Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
1990	Avskrivninger	-2 900 000	-2 900 000	0	-2 900 000	-2 900 000	-2 900 000
IA	Forventet økt lønnsoverføring fra kommunen ref. tariffoppgj.		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
	Sum inntekter	-22 947 700	-24 488 085	-1 540 385	-23 096 000	-23 096 000	-23 096 000
	Sum utgifter	22 947 700	24 488 085	1 540 385	23 096 000	23 096 000	23 096 000
	Diff.	0	0	0	0	0	0

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-11	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	68/21	25.08.2021

Kirkelig gravferd for alle som ønsker det?

Saksframlegg

Viser til sak 28/21 hvor saken første gang ble behandlet og hvor fellesrådet gjorde følgende vedtak:

Lier kirkelige fellesråd sender saken tilbake med ønske om en bredere utredning om hele gravferdsforvaltningen i Lier. Saken ønskes presentert senest i forbindelse med fremleggelse av budsjett 2022.

Bakgrunn for saken

Drammen kirkelige fellesråd gjorde i januar i år følgende vedtak:

Drammen kirkelige fellesråd beslutter at seremonier i kirkene i Drammen er gratis for alle som følger ordningen kirken har vedtatt. Denne ordningen gjelder for de som begravnes i Drammen.

Kirkevergen i Lier ønsker en lignende ordning også i Lier.

Lier kirkelige fellesråd har i flere år praktisert at en for begravelse for ikke-medlemmer og de som ikke er tilhørende i Lier (utenbygdsboende), må betale for lån av kirken og for bruk av kontor og kirketjener, herunder også tjenester knyttet til jordfestelse.

Nedenfor står betalingssatsene for utenbygdstjenester og ikke-medlemmer for årene 2019, 2020 og 2021.

	2019	2020	2021
Leie av kirke utenbygds inkl kirketjener	3 550	3 660	3 800
Leie av organist utenbygds	1 775	1 830	1 900
Leie av kirke for ikke-medlemmer	4 140	4 260	4 400
Urnedsettelse utenbygds inkl 25% mva	2 960	3 050	3 150
Kistedsettelse utenbygds inkl 25% mva	5 900	6 075	6 300
Utenbygds leie av fryserom pr døgn	250	260	270

Kirken forvalter gravplassene på vegne av storsamfunnet og mange vil tenke at gravferd fra kirker også er en tjeneste for storsamfunnet og skal være åpent for alle og ha like betalingsbetingelser.

Som nevnt i saksfremlegget til sak 28/21 viste gjennomsnittstall fra SSB for 2019 at drøyt 65% av befolkningen var medlem i DnK, ca 7,5% i andre kristne kirkesamfunn, ca. 6,5% andre religioner (islam, hindu, buddhist, jøde m.m.) og over 20% tilhørte ingen trossamfunn i det hele tatt. Det betyr at den siste gruppen ikke har noen andre til å bistå dem ved gravferd, hvis ikke de velger noe livssynsnøytralt.

For 2019 og 2020 er følgende tall knyttet til gravferder i Lier:

	2019	2020	Totalt
Antall gravferder totalt	183	148	331
- Begravelser	40	42	82
- Bisettelser	143	106	249
Antall gravferder utenbygds			48
Antall gravferder for ikke-medlemmer			3

To av gravferdene for ikke-medlemmer, har benyttet egne prester.

Vi ser at ikke-medlemmer enten ikke benytter kirken ved gravferder eller at vi ikke klarer å fange opp gravferder knyttet til ikke-medlemmer. Årsaken til det siste kan være at det ikke føles riktig å spørre etter medlemskap før vi begraver dem i kirken etter kirkens liturgi.

Kirkevergen poengterte i sak 28/21 at det bør vurderes om endringen bare skal gjøres gjeldende når avdøde er tilhørende i Lier eller om det skal gjelde på generell basis, dvs være gratis for alle som ønsker gravferd i Lier etter gjeldende ordning og liturgi for Den norske kirke. Pr i dag er seremoni og jordfestelse gratis når du er bosatt i Lier og er medlem i Den norske kirke. Når avdøde er utenbygdsboene/ikke-medlem, betales det for seremoni og jordfestelse, jfr. satser gjengitt over.

Økonomisk konsekvens

Ikke-medlemmer

Som det fremgår av tabellen over, gjelder dette kun få seremonier. For årene 2019 og 2020 beløper dette seg kun til kr 12.780 ut fra en forutsetning om at alle gravferder for ikke-medlemmer var i 2020.

Utenbygds

Forutsatt at alle utenbygds leier kirke inkl kirketjener og organist, samt har urnenedsettelse på en av våre gravplasser, beløper dette seg til kr 409.920 inkl mva (kr 327.936 ekskl mva) utfra 2020-satser for årene 2019 og 2020 totalt. I snitt ca kr 150.000 pr år i evt tapt inntekt.

Kirkevergens forslag til vedtak medfører kun endring i betalingsrutinene knyttet til ikke-medlemmer. Drammen kirkelige fellesråd sitt vedtak gjelder alle seremonier som følger ordningen kirken har vedtatt og som begraves i Drammen.

Kirkevergens forslag og konsekvenser

Kirkevergen foreslår at seremonier i våre kirker og begravelse på våre gravplasser er gratis for alle bosatt innenfor vårt fellesråd som ønsker det og som følger ordningen kirken har vedtatt.

I dagens gravplassvedtekter er det kun åpnet for urnegraver for utenbygdsboende. Dette av plasshensyn. Det må søkes om og skal godkjennes av kirkevergen for å få anledning til dette. Kirkevergen foreslår ingen endringer på denne praksisen.

Under møtebehandlingen i februar ble det slått fast at en forutsetning dersom fellesrådet velger å gå inn på dette, er at Den norske kirkes gravferdsseremoni med salmer, bønn, liturgi og jordpåkastelse, blir gjennomført.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar at gravferdsseremonier i våre kirker er gratis for alle bosatt innenfor vårt fellesrådsområde og hvor seremonien følger ordningen Den norske kirke har vedtatt. Er betingelsen i første setning oppfylt er alle kostnader knyttet til seremoni og jordfestelse gratis.

Ordningen omfatter ikke utenbygdsboende.

Ordningen gjøres gjeldende fra og med 1.1.2022.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-15	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	69/21	25.08.2021

Sluttregnskap midler fra Lier kommune koronatiltak - Utskifting av tak Frogner kirkestue

Vedlegg:

2021.08.25 Prosjekt koronatiltak Frogner

Saksframlegg

Høsten 2020 fikk Lier kirkelige fellesråd kr 1 mill fra Lier kommune i forbindelse med utdeling av midler til egne koronaprojekt for å fremme næringsvirksomheten i Lier. Lier kirkelige fellesråd fikk midler til utskifting av tak på Frogner kirkestue.

Regnskapet viser følgende for investeringsprosjektet:

Total kostnad inkl mva iflg regnskap	kr 1 014 536,90
Tilskudd fra Lier kommune	<u>kr 1 000 000,00</u>
Merforbruk	<u>kr 14 536,90</u>

Kirkevergen foreslår at merforbruket blir dekket av kapitalfond for kirker. Kapitalfond ufordelt var pr 1.1.2021 kr 12.897.946,99.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar sluttregnskapet for koronamidlene mottatt fra Lier kommune. Merforbruket på kr 14.536,90 dekkes av kapitalfond for kirker.

Fellesrådet ber kirkevergen oversende vedtaket til Lier kommune til informasjon.

2 LIER KIRKELIGE FELLESRÅD (2021) - År/Periode 2020/1 - 2021/8

03.08.2

Klokka : 14:46:10

Rapportnavn : xspor-a0

Bruker : IVA

		År Periode			
Selskap	:	2	Beregn IB fra:	2019	
Region	:	0	Utskrift fra :	2020	1
			Utskrift til :	2021	8
					Klasse
					0 - 0
Rekkefølge			Fra	- Til	Brudd på siffer
2	Konto			- 00000999999€	og
Sortering					
	Reskontro		0 -		0
	Ansvar		-		
	Tjeneste		-		
1	Prosjekt	155	- 155		N
	Objekt		-		
					Grupper
					J = Bare grupper
					N = Ikke grupper
					B = Både og..
Sideskift på nivå		1			
Budsjett pr. periode		N			
Ønskes tall i kontoens/reskontroens valuta			N		
Skal linjer med beløp null skrives ut			N		

Hovedb

2 LIER KIRKELIGE FELLESRÅD (2021) - År/Periode 2020/1 - 2021/8

03.08.2

	Reelt periode	Budsjett periode	%	Reelt hittil	Årsbudsjett
Prosjekt: 155 UTSKIFTING TAK FROGNER KIRKEST					
Konto: 3230 OPPGRADERING, BYGGTJENESTER, N	814.753,52	0,00	0	814.753,52	0,00
Konto: 3429 MOMS GENERELL KOMPENSASJONSORD	199.783,38	0,00	0	199.783,38	0,00
Konto: 3550 AVSETNING TIL BUNDET FOND	980.933,35	0,00	0	980.933,35	0,00
Konto: 3729 MOMSKOMPENSASJON INVESTERINGER	-199.783,38	0,00	0	-199.783,38	0,00
Konto: 3830 OVERFØRING FRA LIER KOMMUNE	-1.000.000,00	0,00	0	-1.000.000,00	0,00
Sum	795.686,87	0,00	0	795.686,87	0,00
T O T A L T	795.686,87	0,00	0	795.686,87	0,00

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-9	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	70/21	25.08.2021

Søknad om kompensasjon for nedlagte prosjektkostnader fra styret i Stiftelsen Frogner menighetshus

Vedlegg:

Kompensasjon-prosjekteringskostnader SFMH

Saksframlegg

Viser til sak i FR 26/21 og AU sak 2/21 den 19.03. Det ble gjennomført forhandlinger med Stiftelsen Frogner menighetshus om kostnadsdeling av prosjektkostnader i samsvar med søknad.

AU vedtok følgende vedtak:

1. Fellesrådet utbetaler et akonto beløp pålydende kr 350 000 omgående til Stiftelsen Frogner menighetshus.
2. Stiftelsen bes lage en oppstilling med gjennomgang av kostnadene. med en angivelse av hva denne faktura dekker post for post, og videre med en kolonne for hvor relevant posten/kostnaden er for Fellesrådet.
3. Transaksjonen blir gjennomført som en økonomisk støtte/ kostnadsdekning inklusive mva.
4. Når oversikten med kostnadsfordelingen fra Stiftelsen foreligger, vil AU ta opp spørsmålet om refusjon av mva. med revisor.

Styreleder for Stiftelsen Frogner menighetshus, Dag Sten, vil være tilstede på møte og presentere saken samt besvare eventuelle spørsmål.

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Til Lier kirkelige Fellesråd V/ Søren Falch Zapffe

Fra Styret i stiftelsen Frogner menighetshus

Kompensasjon for kostnader knyttet til utforming, prosjektering, søknad om bruksendring, prosjektledelse og anbudsinnhenting. Frogner menighetshus 2018 – 2021.

Stiftelsen Frogner menighetshus har per 31.01.2021 lagt ned totalt kr 776.638 knyttet til prosjektering, arkitekttjenester, miljøsaneringsrapportering, arbeid med byggesøknad knyttet til arealene i 3 etasje, 2 etasje, 1 etasje og kjeller etter detaljerte ønsker, romplaner og beskrivelser bestilt av Kirkevergens prosjektgruppe.

Arbeidene knyttet til arealene i 3 etasje gjelder omgjøring og bruksendring av boligen til kontorarealer og omgjøring av Klokkarstua til møterom og kontorarealer.

I dagens 2 etasje ble storsalen i de første planene i regi av prosjektgruppen omgjort til arbeidssoner og cellekontorer.

I kjeller ble det utformet og tegnet inn nye garderobe- og badersløyser for ansatte.

Gjennom 2020 ble prosjektet nedskalert til dagens prosjekt som har endt opp med en oppussing og modernisering av eksisterende kontorarealer i byggets 1 etasje.

Nedlagte kostnader knyttet til utforming og prosjektering av løsninger i øvrige etasjer i bygget er således i sin helhet bekostet av Stiftelsen Frogner menighetshus. Dette har sammen med oppsigelse av leietaker i 3 etasje og Fellesrådets utflytting av dagens kontorer fra 01.07.2020 medført en kraftig leieinntektsreduksjon i forhold til 2019.

Stiftelsens leieinntekter er redusert med kr 274.000 i forhold til 2019. Totale inntekter er redusert fra kr 747.000 til kr 274.000.

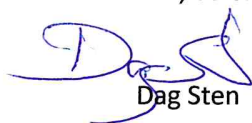
Dette har sammen med nedlagte prosjektkostnader på kr 776.638 medført at Stiftelsens likviditetsreserve nå er borte.

Stiftelsen ber derfor Lier kirkelige fellesråd om å dekke de deler av prosjekterings- og prosjektledelseskostnadene som har medgått til 3 og 2 etasje og kjeller. Ved å dele medgåtte kostnader på 4 etasjer **vil Fellesrådets andel utgjøre kr 582.000.**

En slik fordeling av prosjekteringskostnadene anser vi for rimelig da Stiftelsen i flere runder lojalt har prosjektert og planlagt for de løsningene som prosjektgruppen har bedt oss om.

Resultatregnskap for 2020 og balanserapport per 31.12.2020 følger vedlagt.

Lier, 08.02.2021

Dag Sten

Rolf Smith Fredriksen Knut Olaf Kals Per-Ivar Karlsen

Knut Oldebråten

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-10	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	71/21	25.08.2021

Oversikt over eiendomsforhold til Lier kirkelige fellesråds fire gravplasser og kirker, samt forvaltning av disse,

Vedlegg:

Informasjon om delingsprosjektet mellom Ovf og Den norske kirke
2021.08.10 Eiendomsinfo kirker og gravplasser

Saksframlegg

Viser til FR sak 43/21, 55/21

Bakgrunn:

- Viser til vedlegg med status på 1. fase av delingsprosjektet mellom OVF (Opplysningsvesenets fond) og Den norske kirke. Prosjektet har varighet på 5 år, hvorav 1. fase ble avsluttet 1. juli d.å. Det presiseres at det ikke er de områdene som i dag eies av OVF og som brukes av kirken det er spørsmål om. Det er de områdene som i dag ikke brukes av kirken det eventuelt kan stilles spørsmålstegn ved. (f. eks. jordene ved Frogner gravplass).
- Videre er det høring på ny kirkelig organisering som også kan få konsekvenser for eiendomsforholdene. Derfor er det ønsket fra fellesrådets side å rydde i eiendomsforholdene.

Aktuelt: Fellesrådet har bedt kirkevergen kartlegge eiendomsforholdene til kirken i Lier, slik at de til slutt kan overføres soknet. Målet er å få ryddet slik at det er soknet som til syvende og sist står som eier av både kirker og gravplasser i fremtiden.

Vedlagte oversikt er supplert med juridisk hjemmelshaver og eventuelle servitutter til eiendommene, dersom formålet endres, f. eks. Gullaug. Det er bedt om utskrift av grunnbok.

Veien videre: For å ordne opp i eiendomsforholdene, foreslår kirkevergen å benytte rammeavtalen til Lier kommune på jordskifte.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd ber kirkevergen foreta en overføring av eiendommene til soknet ved hjelp av ekstern bistand.

Fra: Kristine Ekeberg-Andersen <ke352@kirken.no>

Sendt: fredag 2. juli 2021 11.27

Til: Kristine Ekeberg-Andersen <ke352@kirken.no>

Kopi: Knut Are Hole <knut.are.hole@ka.no>

Emne: Informasjon om delingsprosjektet mellom Ovf og Den norske kirke

Til stiftsdirektører og kirkeverger,

På bakgrunn av Stortingsmelding 29 (2018/2019), etablerte barne- og familiedepartementet et delingsprosjekt bestående av representanter for staten (Ovf) og Den norske kirke. Prosjektet har en varighet i inntil 5 år, hvorav fase 1 ble avsluttet i dag, 1. juli 2021. Hovedformålet med fase 1 har vært å fremforhandle en liste over hvilke eiendommer (hovedsakelig presteboliger og tomter) partene mener innfrir kriteriene satt i stortingsmeldingen for overføring fra Ovf til kirken.

Prosjektet har i fase 1 bestått hovedsakelig av et forhandlingsutvalg der begge parter har hatt tre representanter hver.

Fra kirken har direktør og assisterende direktør i Kirkerådet Ingrid Vad Nilsen og Jan Rune Fagermoen deltatt, i tillegg til administrasjonsdirektør i KA, Knut Are Hole.

Undertegnede har fungert som kirkens prosjektleder.

Ovf sin forhandlingsdelegasjon har bestått av direktør Ole Wilhelm Meyer, juridisk direktør Camilla Bredrup og eiendomsdirektør Anne Stine Eger Mollestad.

Prosjektet er blitt ledet av tidligere regjeringsadvokat Sven Ole Fagernæs og EY har bistått med prosjektstøtte.

Resultatet av fase 1 i prosjektet er en rapport som ble levert til departementet fredag 25. juni.

Rapporten består av et dokument med redegjørelse av prosess, begge parters skriftlig argumentasjon og prosjektleders oppsummering og innstilling.

Utover dette en rekke vedlegg med presentasjon av hver enkelt eiendom og tomt som er vurdert, og konklusjon av vurderingene.

Kort oppsummert er tallenes tale slik:

Det er enighet om å overføre 133 presteboliger

Det er også enighet om å IKKE overføre 133 presteboliger.

Det er uenighet om 30 presteboliger innfrir kravet til overføring eller ikke (Ovf mener de ikke innfrir, kirken mener de gjør det og dermed bør overføres).

I tillegg er det argumentert for biseboliger og kontorlokaler.

Når det gjelder tomtene til kirkegrunn og gravplassgrunn, er det kommet til enighet om å overføre 192, og kun uenighet om 1.

Det er viktig å understreke at dette er resultatet av forhandlingsutvalgets arbeid.

Rapporten er nå overlevert departementet, som forbereder regjeringsbehandling av saken.

Intensjonen har vært å få dette ferdigbehandlet før valget, men hvorvidt dette vil la seg gjennomføre er pr i dag usikkert.

Det er som er sikkert, er at departementet har valgt å unnta hele rapporten fra offentligheten før den er ferdig behandlet.

Derfor kan vi ikke pr i dag svare på spørsmål som gjelder enkelte eiendommer, selv om vi vet at det er mange som har spørsmål om dette.

Når og hvordan informasjon om endelig beslutning, og hvilke eiendommer som blir overført til kirken og ikke, vil vi komme tilbake til når vi vet mer om prosessen videre.

Vi regner med å ha mer informasjon om tidspunkt for en regjeringsbehandling på andre siden av skoleferien.

Dette var en kort oppsummering og status pr i dag.

Vi beklager at vi på nåværende tidspunkt ikke kan gi konkret informasjon om enkelteiendommer, men håper på forståelse for at vi må respektere departementets beslutning om å unnta dette offentlighet.

Skulle det være andre spørsmål om prosess, er dere hjertelig velkommen til å ta kontakt.

Med ønske om en riktig god og avslappende sommer,

Gode hilsner

Kristine

Kristine Ekeberg-Andersen

Prosjektleder

Kirkerådet

99560556

Postboks 799 Sentrum, 0106 Oslo

Rådhusgata 1-3, 0151 Oslo

DEN NORSKE KIRKE - DEN NORSKE KYRKJA

Kirkerådet - Kyrkjerådet

Sokn/Menighet	Vernestatus	Gnr/Bnr	Hjemmelshaver	Bruk, dvs kirke, kapell, gravlund etc	Areal i m2	Totalt areal i m2	Annet/merknader
FROGNER	Ja	50/1	OVF	Frogner prestegård/ kirke/ gravplass	607428	631315,1	Deler av gravplassen ligger på Frogner prestegård. Nye eiendomsgrenser etter utvidelse av gravplass er ikke utgått (prosess pågår) . Reguleringsplan gir rom for ytterligere utvidelser. Kapasitet på utvidelse er avhengig av fordelingen mellom kistegraver, urnegraver og minnelund.
		50/164	Lier kommune	Frogner gravplass og parkering	20785,1		
		50/1/2	Lier kommune	Frogner kirkegård nord	3102		
TRANBY	Ja	124/11	Tranby sokn	Kapell tomten	0	25093,2	Hele området er regulert for gravplass. Disponibelt areal for gravplass er stort og kapasitet kan ikke avklares før fordeling av kistegraver/ urnegraver og minneund er foretatt.
		148/36	Tranby sokn	Tranby kirke og gravplass	1095		
		124/129	LKF	Tranby kirkegård	2390		
		126/27	LKF	Tillegg Tranby kirke	2894		
		124/114	Tranby sokn	Tillegg Tranby kirke	1186,2		
		148/225	LKF	Gravplass	7220		
		124/35	Stiftelsen TR. M	Stiftelsen Tranby menighetshus	1816		
124/125	Tranby sokn	Tranby kirkegård	8492				
SYLLING	Ja	175/09	Hans Svendsen	Kirkegård 1 Hans Svendsen døde i 1916	999	13131,4	Reguleringsplan gir ikke rom for ekstra utvidelser ut over dagens gravplass. Eiendommen 177/9 og 10 har usikker status. Ny kartforretning må utføres for eventuell avklaring.
		177/21	LKF	Driftsbygning	50,4		
		175/10	OVF	Sylling kirke	0		
		177/09	OVF	Kirkegård 2	0		
		177/9	OVF	Kirkegård 3 (kirkestue, bårhus)	7201		
		175/20	LKF	Parkeringsplass.	2311		
		177/10	OVF	Kirkegård 2	0		
177/19	Sylling sokn ved LKF	Gravplass	2570				
SJÅSTAD	Nei	81/4	Sjåstad sokn	Kirke og gravplass	13862	16720	Ingen utvidelsesmuligheter i reguleringsplan. Familien Hofgaards gravsted administreres av Sonya Despard. (Datter) 81/5 overføres til Sjåstad sokn vurderes. 81/110 bør overføres Sjåstad sokn fra LKF.
		81/110	LKF	Parkeringsplass.	1796		
		81/5	Hofsgaard Valborg (død)	Gravplass	1062		

LIERSKOGEN	Nei	159/23	Lars Bøe og søsken	Kirketomt	1270	1270	Overførsel til Tranby sokn bør vurderes.
GULLAUG	Nei	112/27	LKF	Kirketomt	911	911	Bedehustomten. Ikke gravplass. Tomten skal føres tilbake til gården den skilt ut fra, dersom kapellet flyttes/nedlegges.

688440,7

Merknad: utskrift fra grunnbok er etterspurt for følgende eiendommer: 81/5, 159/23, 112/27.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-12	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	72/21	25.08.2021

Reglement for godtgjøring for folkevalgte i Fellesråd og menighetsråd i Lier

Vedlegg:

2021.08.25 Reglement vedr møtegodtgjørelse og tapt arbeidsinntekt for folkevalgte LKF

Saksframlegg

Kirkevergen har sett behov for å få et reglement for rådsmedlemmer i forbindelse med møter/kurs/intervjuer etc. på dagtid.

Vedlagt følger forslag til reglement for møtegodtgjørelse for rådsmedlemmer. Reglementet løper uendret gjennom valgperioden.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar fremlagte reglement for møtegodtgjørelse.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Reglement for godtgjøring for folkevalgte i fellesråd og menighetsråd i Lier

Vedtatt i FR: 25.08.2021

Dette reglementet skal sikre at folkevalgte rådsmedlemmer får en rimelig kompensasjon for sin arbeidsinnsats og erstatning for tapt arbeidsinntekt ved deltakelse på møter på dagtid (tidsrommet mellom kl 08.00 – kl 15.30).

Folkevalgte er medlemmer av det sittende fellesråd og/eller menighetsråd

1. Tapt arbeidsfortjeneste

Alle folkevalgte med verv i fellesråd og eller menighetsråd har krav på å få dekket tapt arbeidsinntekt. Dette gjelder i forbindelse med møter på dagtid innenfor normal arbeidstid. Tapt arbeidsfortjeneste må kreves skriftlig.

For folkevalgte som får tap i arbeidsinntekt på grunn av kirkelig verv, dekker fellesrådet dette tapet på grunnlag av arbeidsattest fra arbeidsgiver. Denne skal omfatte trekk i lønn, tapte feriepenger og eventuelt tapt pensjonsgrunnlag. Øvre grense for krav per dag er inntil dagslønn for stortingsrepresentantene (pr 2019 timelønn kr 507 og daglønn kr 3.800).

Folkevalgte som er ansatt i offentlig eller privat virksomhet og som ikke blir trukket i lønn for fravær ved ivaretagelse av kommunale verv, vil ikke få vederlag for tapt arbeidsinntekt.

2. Ulegitimerte tap

Hjemmearbeidene, studenter, frilansere og andre som har ulegitimert tap av inntekt pga. kommunale verv, kan etter skriftlig krav få godtgjort kr 155 per time, inntil kr 1 240 per møtedag uten dokumentasjon.

Yrkesaktive som er selvstendig næringsdrivende eller ansatt i bedrifter hvor de er medeier, styremedlem eller daglig leder, og som ikke kan dokumentere direkte tapt arbeidsfortjeneste kan etter skriftlig krav få godtgjort kr 275 per time, inntil kr 2 200 per møtedag uten dokumentasjon.

3. Utbetaling av godtgjøring og erstatning

Som hovedregel skal kravet leveres etter hvert møte, og senest innen tre måneder.

4. Regulering av satser

Satsene i reglementet gjelder fra og med november 2019.

Timesatser og godtgjøringer ligger fast for hele valgperioden. Avtroppende fellesråd har ansvar for at dette reglementet blir revidert på slutten av hver valgperiode og i god tid før nytt fellesråd og nye menighetsråd blir konstituert.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-16	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	73/21	25.08.2021

Revidering av økonomireglement, Lier kirkelige fellesråd

Vedlegg:

2021.08.25 Revidering økonomireglement - revisors notater

2021.08.25 Økonomireglement Lier kirkelige fellesråd

Saksframlegg

Viser til FR sak 53/21 hvor Fellesrådet fattet følgende vedtak:

Lier kirkelige fellesråd ber revisor gå igjennom økonomireglementet og komme med sine kommentarer, før fellesrådet godkjenner økonomireglement for Lier kirkelige fellesråd jfr. vedlegg.

Vedlagt følger revisors kommentarer til kirkevergens utkast på økonomireglementet.

Vedlagte økonomireglement er i hensyntatt de kommentarer og innspill revisor har kommet med.

Revisor vil være tilstede ved behandling av denne saken, slik at eventuelle uklarheter kan avklares.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar økonomireglementet for Lier kirkelige fellesråd slik det nå foreligger jfr. vedlegg.

Viken
kommunerevisjon

NOTAT

Innledning

Viser til mottatt utkast for endret økonomireglement for Lier kirkelige fellesråd.

Økonomireglementet1: sak 53/21 i møte 09.06.2021.

Revisjonen ved Jorunn Bergstrøm Solberg mottok forespørsel fra teamleder Ingvild Vatsøy 10.06.2021 om gjennomgang av reglementet. Neste møte 25.08.2021.

Forskrift

Forskrift om økonomiforvaltning i sokn i Den norske kirke ikraftttredelse 01.01.2021.

Lier kirkelig fellesråds utkast til økonomireglement

Økonomireglementet synes i all vesentlighet å dekke krav i den forskriften.

Vil anbefale dere å ha inn følgende punkter selv om det innledningsvis vises til at all regnskapsføring skal følge forskriften:

- om årsregnskapets grunnleggende prinsipper jmfr § 4
- om økonomiplan skal hvert år vedtas en rullerende økonomiplan jmfr § 6
- om årsregnskapets innhold og at regnskapene skal rapporteres ihht vedleggene § 13
- om rapporteringsplikten § 19

Punkt xx i utkast til økonomireglement

- Punkt 3 generelle regler - Noteopplysninger. Kunne også ha henvist til eget punkt i økonomireglementet
- Punkt 9 innsamlede midler - bør ha inn kontroll med Vipps
- Punkt 11 bank - bør stå noe om at bankkonto ikke bør avstemmes av den som foretar utbetalingen
- Punkt 15 tidsfrister. 3-6-8 viser til pkt 22? Skulle det vært punkt 5. 5 viser til pkt 19 skulle det vært punkt 16?

Den norske kirke

Lier kirkelige Fellesråd

ØKONOMIREGLEMENT FOR LIER KIRKELIGE FELLESRÅD

Innholdsfortegnelse

1.INNLEDNING TIL ØKONOMIREGLEMENTET.....	2
Regnskapsforskrifter.....	2
2.ANSVAR REGNSKAP.....	2
Fellesrådet.....	2
Kirkens servicekontor.....	2
Lier kommune.....	2
Menighetsråd.....	3
Viken kommunerevisjon IKS.....	3
Kommunal landspensjonskasse.....	3
3.GENERELLE REGLER.....	3
Budsjett.....	3
Budsjettendringer fellesråd/menighetsråd.....	3
Regnskap.....	4
Kirkevergens fullmakter.....	4
Driftskonto - Likviditet.....	4
4.AVSKRIVNING.....	4
5.BEHANDLING AV OVERSKUDD/ UNDERSKUDD.....	5
Frister.....	5
Årsavslutning.....	5
6.ANVISNING/ATTESTASJON/HABILITET.....	5
Anvisning og attestering.....	5
Kirkevergens myndighet.....	6
Delegasjon.....	6
Habilitetsspørsmål ved kjøp av varer og tjenester.....	7
7.DISPOSISJONSFORHOLD.....	7
8.BRUK AV KONTANTKASSE.....	7
9.INNSAMLEDE MIDLER.....	7
10.GAVER, ARV, LEGATER.....	8
Bruk og avsetting til fond.....	8
Bundne fond - Gravlegat.....	8
Disposisjonsfond.....	8
Avstemming fond.....	8
11.BANK.....	8
12.FINANSFORVALTNING.....	9
13.MOMSKOMPENSASJON.....	9
14.OFFENTLIGE ANSKAFFELSER.....	9
15.ÅRSAVSLUTNING.....	10
16.NOTER.....	10
17.ÅRSRAPPORT.....	11
18.VEDLEGG.....	12

1.INNLEDNING TIL ØKONOMIREGLEMENTET

Reglementet vil gjelde økonomiforvaltningen til:

Lier kirkelige fellesråd	selskap 2
Frogner menighetsråd	selskap 7
Tranby menighetsråd	selskap 4
Sjåstad menighetsråd	selskap 5
Sylling menighetsråd	selskap 6

Regnskapsforskrifter

All regnskapsføring i menighetene skal følge kravene beskrevet i "Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i den norske kirke" fastsatt av Barne- og familiedepartementet 8. desember 2020. Se link: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-12-08-2646?q=%C3%B8konomi%20fellesr%C3%A5d>

Herunder spesielt:

- årsregnskapets grunnleggende prinsipper, jfr § 4
- økonomiplan skal hvert år vedtas en rullerende økonomiplan, jfr § 6
- årsregnskapets innhold og at regnskapene skal rapporteres ihht vedleggene i § 13
- rapporteringsplikten, jfr § 19

2.ANSVAR REGNSKAP

Fellesrådet

I henhold til Kirkeordningen for Den norske kirke (Kirkeordningen) §§ 8 og 17 er det Lier Kirkelige Fellesråd som har det overordnede ansvar for at økonomiforvaltningen fungerer etter de rammer som er satt av våre myndigheter og har derfor den øverste myndighet vedrørende økonomiforvaltningen.

Kirkens servicekontor

- Fører regnskapet for Lier kirkelige fellesråd og menighetsrådene (Frogner, Tranby og Lierskogen, Sylling og Sjåstad)
- Utarbeider og sender ut regnskapsrapporter og årsregnskap til rådene etter behov og ønsker fra menighetsrådene
- Validerer og oversender variabel lønn/honorarer til eksterne parter til lønnsavdelingen
- Konterer bilag

Lier kommune

- Har overordnet ansvar for all lønnsutbetaling for ansatte i fellesrådet og menighetsrådene og deres virksomheter. Med all lønnsutbetaling menes lønn for fast ansatte, vikarer, alle former for honorarer og kilometergodtgjørelser
- Betaler regninger
- Konterer og registrerer bilag (primært interne transaksjoner og årsoppgjørdisposisjoner)
- Foretar momskompensasjonsrapportering
- Avstemmer alle balansekonti og nødvendige artskonti
- Ansvar for opplæring
- Forskutterer og utbetaler all lønn til ansatte

Innberetter og forskutterer skatter og avgifter til skattemyndigheten.

Fremsetter og avstemmer krav mot NAV

Menighetsråd

Har ansvar for å rette seg etter bestemmelser som er gitt i regnskapsforskriften samt fellesrådets konkretisering gjennom økonomireglementet

Viken kommunerevisjon IKS

Har ansvaret for å revidere regnskapene for Lier Kirkelige Fellesråd og menighetsrådene (Frogner, Tranby og Lierskogen, Sylling og Sjøstad)

Kommunal landspensjonskasse

Ivaretar ansvaret for Lier Kirkelige Fellesråds pensjonsforpliktelser

3.GENERELLE REGLER

Budsjett

Kirkelig Fellesråd

Organ for soknet på kommunenivå skal hvert år fremme ett samlet forslag til kommunen om bevilgninger over kommunens budsjett til den kirkelige virksomheten i kommunen, samt forslag til bevilgninger i økonomiplanperioden. Forslaget skal bygge på økonomiplanen.

Organ for soknet på kommunenivå skal i økonomireglementet fastsette hvordan arbeidet med å utarbeide budsjettet skal legges opp, blant annet slik at medvirkning fra soknene sikres.

Årsbudsjettet er en bindende plan for midlene til soknets organer og anvendelsen av disse i budsjettåret.

Sokn i kommuner med flere sokn skal vedta sitt årsbudsjett innen årets begynnelse, eller senest innen 1 måned etter at eventuelle overføringer fra organ for soknet på kommunenivå er kjent.

Menighetsråd

Sokn i kommuner med flere sokn skal vedta sitt årsbudsjett innen årets begynnelse, eller senest innen 1 måned etter at eventuelle overføringer fra organ for soknet på kommunenivå er kjent.

Soknets organer vedtar selv sitt årsbudsjett. Vedtak treffes på grunnlag av innstilling fra den organets økonomireglement bestemmer. Endringer i årsbudsjettet skjer slik økonomireglementet bestemmer. Årsbudsjettet skal stilles opp i henhold til forskriftenes vedlegg 1A og 1B. Årsoppgjørdisposisjoner budsjetteres i budsjettåret.

Budsjettendringer fellesråd/menighetsråd

Soknets organer skal påse at det gjennom budsjettåret legges fram rapporter som viser utviklingen i inntekter og utgifter sammenholdt med det vedtatte årsbudsjettet. Dersom det er grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til opprinnelig eller regulert årsbudsjett, skal det i rapporten foreslås nødvendige tiltak.

Soknets organer er ansvarlig for at det foretas endringer i årsbudsjettet når dette må antas påkrevd.

Rådene må vurdere budsjettjusteringer minimum pr november hvert år
Budsjettendringer meldes Kirkens servicekontor med vedtak som er fattet i rådene

Budsjettoppfølging skal skje hvert tertial i møte i fellesrådet/menighetsråd.

Kirkens servicekontor gis fullmakt til å foreta endringer av teknisk karakter. Dette er ikke å anse som en budsjettendring.

Regnskap

Driftsregnskap

Kostra krever oppdeling i ansvar, tjenester, art og objekt. Det skal føres egne prosjektregnskap for store investeringer. Fullstendig kontoplan følger som vedlegg for hvert selskap.

Investeringsregnskap

Inventar og utstyr med anskaffelsesverdi på 100.000,- kr eller mer og som har en levealder på 3 år eller mer, skal føres i investeringsregnskapet, slik at det medfører kapitalisering.

Balanseregnskap

Balanseregnskapet skal vise status for rådets eiendeler, egenkapital og gjeld ved utgangen av regnskapsåret. Det skal stilles opp i henhold til vedlegg 3 i regnskapsforskriften.

Noteopplysninger

Jfr. Økonomiforskriftens § 16 Noter til årsregnskapet. Se også pkt 16. Noter nedenfor.

Anordningsprinsipp

Bokføring skal skje etter anordningsprinsippet. Det vil si at alle kjente inntekter og utgifter skal tas med i regnskapet

Regnskapsrapporter

Kirkens servicekontor skal minimum sende ut rapporter til menighetsrådene hvert kvartal eller så ofte menighetsrådene ønsker det. Rådene skal gjennomgå regnskapene i sine møter.

Kirkevergens fullmakter

Kirkevergen gis fullmakt til å foreta endringer av budsjettet innen vedtatt ramme eller endringer som er av en ren teknisk karakter. Det sammen vil gjelde for hvert enkelt menighetsråd.

Driftskonto - Likviditet

Fellesrådet og menighetsrådene har hver sin driftskonto i DnB. Det sees som en fordel at fellesrådet og menighetsrådene benytter samme bankforbindelse som Lier kommune. .

4.AVSKRIVNING

Avskrivning skal foretas når:

- Anlegg, bygninger, utstyr, maskiner og transportmidler har en økonomisk levetid på mer enn tre år og/eller en enhetspris på mer enn 100 000 kroner
- Avskrivning foretas i forbindelse med årsoppgjør
- Avskrivninger foretas etter en lineær modell (like store beløp hvert år)
- Avskrivninger starter året etter at anskaffelsen er foretatt
- Følgende avskrivningsperioder legges til grunn for ulike driftsmidler
- Person-, varebil 10 år
- Anleggsmaskiner 20 år
- Maskiner, verktøy, inventar og utstyr 10 år
- EDB-utstyr, kontormaskiner 5 år
- Kirker 50 år

5.BEHANDLING AV OVERSKUDD/ UNDERSKUDD

Frister

Regnskapet skal være fremlagt innen 22. februar året etter regnskapsåret. Årsregnskapet og årsberetningen fastsettes av soknets organer og undertegnes av valgt leder og daglig leder der det finnes, innen 20. mars. Revisor skal for hvert regnskapsår avgi revisjonsberetning innen 30. april.

Årsavslutning

Ved avslutningen av driftsregnskapet skal bruk av og avsetning til disposisjonsfond, overføring fra drift til investering og dekning av tidligere års merforbruk regnskapsføres i samsvar med budsjettet. Overføring fra drift til investering skal likevel reduseres dersom det er nødvendig for å unngå avsetning av løpende inntekter på investeringsfond.

Regnskapsmessig mindreforbruk

Dersom driftsregnskapet viser et mindreforbruk, skal mindreforbruket reduseres så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Dersom driftsregnskapet viser et merforbruk, skal dette reduseres så mye som mulig ved å:

- a. stryke overføring til investering
- b. stryke avsetning til disposisjonsfond
- c. stryke inndekning av tidligere års merforbruk.

Strykninger av budsjettet inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk kan først skje når strykninger etter tredje ledd bokstav a og b er gjennomført.

Unntatt fra strykning etter tredje og fjerde ledd er avsetninger som er begrunnet i at midlene i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål.

Dersom driftsregnskapet viser mindreforbruk etter at disposisjoner i andre til fjerde ledd er gjennomført, skal mindreforbruket føres opp til bruk i det året regnskapet legges fram.

Regnskapsmessig merforbruk

Merforbruk som ikke kan dekkes på budsjettet i det året regnskapet legges fram, skal føres opp til dekning i det følgende års budsjett. Under særlige forhold kan soknets organer, etter å ha foretatt de nødvendige endringer i økonomiplanen, vedta at merforbruket skal dekkes over inntil ytterligere to år. Vedtak om utsatt inndekning i sokn i kommuner med flere sokn skal meldes til organ for soknet på kommunenivå. Vedtak om utsatt inndekning i organ for soknet på kommunenivå skal meldes til det organet i Den norske kirke som Kirkemøtet bestemmer.

Tilsvarende gjelder også for investeringsregnskapet, jfr. Økonomiforskriftens § 17 (8) – (11).

Kirkevergen har myndighet til å foreta nødvendige strykninger ved eventuelt underskudd i regnskapene.

6.ANVISNING/ATTESTASJON/HABILITET

Anvisning og attestering

Generelt

Oppgaver og ansvar tilknyttet regnskapskontering fordeles etter følgende modell:

- Personer med anvisningsmyndighet
- Personer med attestasjonsmyndighet (budsjettansvar)

Før utbetaling kan skje i fellesrådets og menighetsrådenes virksomhet skal alle bilag være attestert og anvist før utbetaling.

Fullmakter skal være skriftlig på variable lønnsbilag, elektronisk på regnskapsbilag.

Fellesråd og menighetsråd har rett og plikt til å gi fullmakter

Ved tvil, skal den som bestiller/kjøper attestere og begrunne innkjøpet. Attestasjon og anvisning skal aldri foretas av samme person

Attestering og anvisning skal foretas på grunnlag av faktura. Pakksedler, ordrebekreftelser, purringer og lignende skal normalt ikke benyttes som anvisningsgrunnlag

Alle regnskaps- og lønnsbilag skal angi beløp, dato, hva som er kjøpt, mottaker, leverandør, bankkontonummer og kontering

Hvem kan anvise

Ingen kan anvise utbetalinger til seg selv. Slik utbetaling skal anvises av overordnet. Anvisningsmyndighet kan ikke overdras til virksomhetens revisor eller ansatte ved regnskapsseksjonen.

En person kan ikke inneha både anvisningsmyndighet og attestasjonsrett på samme bilag.

Den som anviser skal

Godkjenne utbetalinger til dekning av utgifter i forhold til vedtatte budsjetter

Den som skal attestere skal gå god for at

1. Utgiften vedrører fellesrådet/menighetsrådet/avdeling under menighetsrådet
2. Utgiften kan belastes gjeldende konto
3. De formelle sider ved fakturaen/regningen/vedtaket er i orden

Stående anvisninger

Faste lønninger, samt renter og avdrag på virksomhetens gjeld, kan utbetales etter såkalte "stående anvisninger", det vil si anvisninger som gjelder til en annen ordre innløper.

Ansvar

Den som skal gi utbetalingsordre, plikter å påse at alle betingelser for utbetaling foreligger. f.eks. ikke bare at arbeidet er utført eller varen mottatt, men også at det er gjort vedtak om bevilgning til vedkommende formål. Foreligger ikke alle betingelser, må anvisningen nektes. Kontrollen kan skje ved at det kontrolleres om det foreligger bevitelse i de former fellesrådet og menighetsrådene har bestemt. (Attestasjon)

Kirkevergens myndighet

Kirkevergen gis anvisningsmyndighet til alle kapitler i driftsregnskapet, investeringsregnskapet, samt hele balanseregnskapet til fellesrådet.

Delegasjon

Kirkevergen gis myndighet til å delegere anvisningsmyndighet til alle fellesrådets kapitler i driftsregnskapet. Videredelegert fullmakt fra kirkevergen brukes alltid under tilsyn av denne.

Kirkevergen ajourholder lister over hvem som har anvisningsmyndighet.

Anvisningsmyndighet gjelder fra det tidspunkt melding om dette er sendt fra Kirkevergen til regnskapsseksjonen.

Habilitetsspørsmål ved kjøp av varer og tjenester

Konkurransesprinsippet skal danne utgangspunkt for alle anskaffelser til Lier kirkelige fellesråd og menighetsrådene.

Det vises til kommunale reglementer og Lier kirkelige fellesråds etiske reglement.

- Ved kjøp av varer og tjenester.
- Kontrahering av bygg og anlegg.

Leverandør/Selgers habilitet skal sammen med pris og kvalitet være med i vurderingen før en aksepterer mottatte tilbud på både varer og tjenester.

Man kan ikke anwise sine egne utlegg.

7.DISPOSISJONSFORHOLD

Rett til å disponere bankkonto har regnskapsenheten/lønningskontoret i Lier kommune som foretar utbetalinger gjennom sitt elektroniske betalingssystem for Fellesrådet og menighetsrådene. Menighetsrådene har disposisjonsrett over sin egen driftskonto.

Oversikt over personer som har disposisjonsrett følger vedlagt.

8.BRUK AV KONTANTKASSE

Det gis ikke tillatelse til bruk av kontantkasser hverken for fellesrådet eller menighetsrådene.

9.INNSAMLEDE MIDLER

Med innsamlede midler menes:

- Offer som tas opp i kirkene eller andre steder skal skje på bakgrunn av godkjent offerliste fra menighetsrådene som skal være innsendt Kirkens servicekontor sammen med budsjettet.
- Penger som blir samlet inn ved aksjoner, arrangementer, givertjeneste osv.

Det er menighetsrådet som har ansvaret for å velge personer for håndtering av innsamlede midler.

Fellesråd og menighetsråd oppfordres til å benytte Vipps o.l. ved ofringer og som betalingsmottak, fremfor kontanter. Vipps kontrolleres gjennom bokføring av åpne poster i bank, noe som sikrer at alle vippsinnbetalinger bokføres, samt kontroll mot offerliste mtp mottakere og bokføring av vippsinntekter.

For behandling av slike midler fastsettes følgende regler:

- Ved opptelling av penger skal det alltid delta to personer. Dette kan være menighetsrådsmedlemmer, ansatte eller andre betroede personer i menigheten.
- Etter opptellingen fylles det ut kvitteringsskjema (offerbilag) med påskrift hvem offeret går til. En gjenpart av kvitteringsskjema etterlates alltid i kvitteringsboken og en sendes Kirkens servicekontor. Pengene legges i plastposer for mynter og for sedler som forsegles. Videre skal det fylles ut tilhørende kvittering som hører til hver pose som leveres.
- Ved feilskrift i kvitteringsboken skal offerbilag merkes utgår og bli stående i boken.
- Konvolutten må ikke åpnes og pengene må ikke bli gjenstand for ny opptelling, før de ankommer banken.
- Pengene settes inn på menighetsrådets konto i bank. Midlene skal straks settes inn på konto.

Eksempel:

Sylling menighetsråd, offer til egen virksomhet.

Konto	Ansvar	Tjeneste	Gjelder
1860	100	1400	Offer til egen virksomhet

Melding om bankinnskudd/bankkvittering samt hva beløpet gjelder, sendes så fra banken til Regnskapskontoret, Lier kommune.

Midler som skal videresendes belastes på vanlig måte som en utgift. Som underbilag brukes kopi av kvitteringsskjema se pkt. 2.

10.GAVER, ARV, LEGATER

Bruk og avsetting til fond

Gaver, donasjoner, arv, legater, gaver fra personer etc. som gis i løpet av året for bruk til bestemte formål skal inntektsføres i driftsresultatet og avsettes til bundne fond i balansen. Unntak er midler som kommer inn under reglene for stiftelse jfr. nedenfor. Ved bruk av fondsmidler skal dette utgiftsføres fortløpende i driftsregnskapet og balanseregnskapet.

Bundne fond - Gravlegat

Under fellesrådets ansvarsområde ligger:

Ett bundet fond, - gravlegat, - knyttet til stell av graver. Gravlegatene føres i eget gravlegatprogram (Ecclesia) og bokføres i fellesrådets balanse. Eget regnskap oversendes regnskapsavdelingen, samt revisor sammen med fellesrådets regnskap.

Fondet disponeres og forvaltes etter eget reglement.

Disposisjonsfond

Fellesrådet og hvert av menighetsrådene disponerer sine disposisjonsfond.

Avstemming fond

Ved årets slutt skal det foretas fondsavstemming.

Alle avdelinger som har fondsavsetninger må kontrollere at differansen mellom sum konti for bruk av fond og sum konti for avsetting til fond skal være lik differansen mellom sum bokført inngående balanse for fond og balanse fond ved årets slutt. Er det differanse må det foretas korrigeringer slik at det som er brukt/avsatt til fond stemmer overens med bevegelsen som er skjedd for fond ved årets slutt.

11.BANK

- Alle menigheter og fellesrådet skal ha driftskonti i samme bank, pt. DnB
- Fellesrådet inngår bankavtalene. Kontoutskrifter og annen bankinformasjon sendes kun på mail.
- Menighetsrådene skal ikke ha eller opprette flere bankkonti enn hva økonomileder i samarbeid med økonomiutvalg finner formålstjenlig
- Alle regninger betales via kommunes regnskapsavdeling og følger samme rutiner som Lier kommune, herunder at de må godkjennes av 2 personer mv.
- Alle bankkonti avstemmes ved regnskapsavdelingen og følger samme rutiner som gjelder for Lier kommune.

- Brukskonti med mye bevegelser bør avstemmes minst hver annen måned. Høyrentekonti og andre konti med få bevegelser avstemmes minst ved årsoppgjøret.

12.FINANSFORVALTNING

Kirkelige fellesråd og menighetsrådene skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko og under hensyn til at de skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

I den grad finansformue plasseres i annet enn bankinnskudd skal rådet vedta følgende:

- Formålet med forvaltningen
- Generelle rammer og begrensninger for forvaltningen
- Finansiell risiko
- Risikospredning
- Rutiner for rapportering fra forvalter

Midler tilhørende bundne fond skal ikke plasseres slik at de utsettes for finansiell risiko.

Midler plassert i annet enn bankinnskudd skal godkjennes av fellesrådets leder.

13.MOMSKOMPENSASJON

Etter loven har menighetsrådene krav til momskompensasjon for den virksomhet som de har ansvaret for etter økonomiforskrift § 14 som viser til lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. § 6.

Det er også et generelt krav om at kompensasjonsberettiget moms i et kalenderår minst må utgjøre kr 20.000 (Kompensasjonsloven § 6, 2. ledd). Menighetsråd som med sine virksomheter ikke oppfyller dette kravet kommer ikke inn under ordningen.

NB! Skal det kreves momskompensasjon må fakturaer og kvitteringer inneholde spesifisert mva.

Økonomiavdelingen i Lier kommune har ansvaret for å innrapportere momskompensasjon for fellesrådet og menighetsrådene.

14.OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Alle innkjøp skal følge Forskrift om offentlige anskaffelser.

Enhver anskaffelse skal så langt mulig være basert på konkurranse.

Fremgangsmåte for anskaffelser er beløpsbetinget etter følgende regler:

1. Under kr 100 000 (eks. mva)

Unntas fra reglene og man trenger ikke ta noen forhåndsregler. Loven om offentlige anskaffelser gjelder, intensjon om konkurranse. Ikke krav om protokollføring

2. Mellom kr 100 000 – 500 000. (forskriftens del I)

Må være konkurranse, enten ved kunngjøring i Doffin, lokalavis og nettside eller ved direkte invitasjon til 2 -3 leverandører. (Ikke krav om kunngjøring i Doffin)
Egen protokoll må fylles ut jfr. nedenfor.

3. Kr 500 000 - 1.750 000 og uprioriterte tjenester (forskr. del I og II)

Konkurranse.

Protokoll.

Leverandører må fremskaffe skatteattest.

Kunngjøring i DOFFIN.

4. Over 1.750 000/44.000 000* (forskriftens del I og III)

Som 3. men strengere på noen punkter.

Kunngjøring i DOFFIN + TED-databasen.

*1.750 000 gjelder kontrakter for vare og tjenestekontrakter.

44.000 000 gjelder for bygge- og anleggskontrakter

Protokoll som skal benyttes for anskaffelser mellom 100.000 og 500.000 kroner eks. mva.

1.1 Virksomhetens navn

1.2 Protokollførers navn

1.3 Kort beskrivelse av hva som skal anskaffes

1.4 Anslått verdi på kontrakten

1.5 Hvilke tiltak gjennomføres for å sikre reell konkurranse om kontrakten og navn på leverandør(er) som har levert tilbud

1.6 Hvis det ikke skal gjennomføres konkurranse om kontrakten, angi en konkret begrunnelse

1.7 Kort begrunnelse for valg av leverandør og kontraktsverdi

1.8 Hvis relevant, andre vesentlige forhold og viktige beslutninger som er av betydning for konkurransen

1.9 Dato og protokollførers signatur

15.ÅRSAVSLUTNING

Gangen i arbeidet

1. Ved årsavslutningen skal alle balansekonti avstemmes og dokumenteres.
2. Årsavslutningen må starte i begynnelsen av desember
3. Korreksjoner som avdekkes må leveres servicekontoret jfr. tidsfrister pkt. 5
4. Hvis pkt. 3 sender kirkekontoret ut nye regnskapsrapporter for en siste kontroll
5. Når alt er korrigert og noter er laget (jfr. pkt. 16. Noter), er regnskapet klart for godkjenning av menighetsrådet/fellesrådet
6. Menighetsrådene godkjenner årsregnskapene jfr. tidsfrister pkt. 5
7. Godkjent årsregnskap og årsrapport skal signeres av leder i menighetsrådet før fremleggelse for revisjon
8. Regnskapene skal være ferdig revidert jfr. tidsfrister pkt. 5

16.NOTER

I årsregnskapet skal det gis tilleggsopplysninger i noter.

I årsregnskapet skal det gis følgende tilleggsopplysninger i noter så langt opplysningene er aktuelle, med tydelig henvisning til hvilke elementer i årsregnskapet de knytter seg til:

- a. Det skal opplyses om forutsetninger (øremerking) for tilskuddet fra kommunen samt om verdien av kommunal tjenesteyting.
- b. Det skal gis en redegjørelse for pensjonsordning og pensjonsleverandør. Det skal som et minimum opplyses om brutto påløpt pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og netto pensjonsforpliktelse.
- c. For hver gruppe av varige driftsmidler skal det opplyses om avskrivningsperioder. For hver gruppe av varige driftsmidler skal det også opplyses om balanseført verdi ved inngangen av året, årets tilgang, avgang, avskrivninger, nedskrivninger og eventuelle reverseringer av nedskrivninger, og balanseført verdi ved utgangen av året.
- d. Aksjer og andeler i selskaper som er ført opp som anleggsmidler skal spesifiseres etter selskap. Det skal opplyses om balanseført verdi, eventuell markedsverdi og eierandel i hvert selskap.

- e. Det skal gis en spesifisering over samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret, samlet og for den enkelte fondstype.
- f. Det skal opplyses om foretatte strykninger av vedtatte avsetninger/bruk av fond, overføring drift/investering samt inndekning merforbruk, jf. § 17.
- g. Det skal gis en sammenfattende oversikt over transaksjoner som er ført mot kapitalkontoen i løpet av regnskapsåret.
- h. Det skal opplyses om ytelser til daglig leder i virksomheten og de samlede ytelsene til valgte medlemmer i det øverste organet.
- i. I forbindelse med sammenslåinger av sokn og organ for sokn på kommunenivå, skal det gis opplysninger i siste årsregnskap om interne mellomværende med sokn og organ for sokn som slås sammen spesifisert for omløpsmidler, anleggsmidler, kortsiktig og langsiktig gjeld. I første årsregnskap i nye sokn og organ for sokn på kommunenivå gis informasjon om etableringen av åpningsbalansen, herunder forskjellen mellom balanseverdier i de gamle sokn og organ for sokn per 31. desember foregående regnskapsår og åpningsbalansen.
- j. Det skal også gis noteopplysninger om andre forhold dersom opplysningene ikke framgår av årsregnskapet for øvrig og er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen.

Notene skal nummereres. I oppstillingene i årsregnskapet skal det så langt som mulig gis henvisninger fra regnskapsposter til tilhørende note.

17.ÅRSRAPPORT

Menighetsrådet og fellesråd skal hvert år utarbeide årsrapport om rådets virksomhet. Rapporten skal vedtas av menighetsrådet og underskrives av rådets leder.

I årsrapporten skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme fellesrådet/menighetsrådets økonomiske stilling og resultatet av virksomheten når dette ikke fremgår av årsregnskapet, samt andre forhold av vesentlig betydning for virksomheten.

Årsrapporten skal minimum ha følgende oppsett:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske stillingen til soknets organer og resultatet av virksomheten når dette ikke framgår av årsregnskapet. Årsberetningen skal redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for virksomheten.

I årsberetningen skal det gjøres rede for

- a. den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestillingen, herunder kjønnsfordelingen i styrende organer,
- b. eventuelle likestillingstiltak som er iverksatt og som planlegges iverksatt for å fremme likestilling uavhengig av kjønn,
- c. eventuelle begrensninger når det gjelder tilgang til egne aktiviteter, styrende organer, verv eller stillinger som har sammenheng med ett eller flere diskrimineringsgrunnlag, og
- d. eventuelle segregerte aktiviteter eller tilbud.

18.VEDLEGG

ATTESTASJONSOVERSIKT : DRIFTSREGNSKAPET

Organisasjon	Hovedansvarlig	Vikar	Leder av LKF
Fellesrådet	Teamleder	Konsulent2	Leder av LKF
Frogner menighetsråd	Konsulent1	Konsulent2	Leder av LKF
Tranby menighetsråd	Konsulent1	Konsulent2	Leder av LKF
Sjåstad menighetsråd	Konsulent2	Konsulent1	Leder av LKF
Syilling menighetsråd	Konsulent2	Konsulent1	Leder av LKF

ANVISNINGSOVERSIKT: DRIFTSREGNSKAPET

Organisasjon	Hovedansvarlig	Eventuelt	Leder av LKF
Fellesrådet	Kirkeverge	Teamleder	Leder av LKF
Frogner menighetsråd	Teamleder	Kirkevergen	Leder av LKF
Tranby menighetsråd	Teamleder	Kirkevergen	Leder av LKF
Sjåstad menighetsråd	Teamleder	Kirkevergen	Leder av LKF
Syilling menighetsråd	Teamleder	Kirkevergen	Leder av LKF

RETT TIL Å BELASTE FELLESRÅDETS KONTI VED ELEKTRONISK BETALING.

Lier kommune, regnskapsseksjonen
Lier kommune, regnskapsseksjonen
Lier kommune, lønnskantoret
Lier kommune, lønnskantoret

RETT TIL Å BELASTE MENIGHETSRÅDENES KONIT VED ELEKTRONISK BETALING.

Kirkevergen	Lier kommune, Regnskapsseksjonen
Teamleder	Lier kommune, Regnskapsseksjonen
	Lier kommune, Regnskapsseksjonen

Signaturprøver

Tittel	Navn	Signatur
Kirkeverge	Mette Sønsteby	
Leder av LKF	Søren Falch Zapffe	
Teamleder	Ingvild Vatsøy	

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-13	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	74/21	25.08.2021

Rutiner for middelaldergraver

Vedlegg:

2021.08.25 Rutine for middelalderkirkegård

Saksframlegg

Ihht Kulturminneloven § 8 og rundskriv til kulturminneloven Q06-2020 «Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø» (kapittel 3) skal fellesråd som har gravplasser hvor det er middelaldergraver ha egen rutinebeskrivelse for å sikre tilfredsstillende vern.

Gravplasser som er eldre enn år 1537 er ihht kulturminneloven automatisk fredet. Tilsvarende benyttes i gravplassloven med tilhørende forskrift begrepet "gravplass". I nevnte rundskriv benyttes begrepet «gravplass» som i gravplassloven, selv om "middelalderkirkegård" er den historisk korrekte betegnelsen i kulturmiljøsammenheng.

Det er et overordnet mål at både kirkene og gravplassene brukes. Forvaltningen skal være brukervennlig og fremtidsrettet, samtidig som kulturmiljøverdiene ivaretas. Alle samfunnssektorer har et ansvar for å ivareta sine egne kulturmiljøer.

I Lier har vi middelaldergraver på gravplassen på Sylling, Frogner og Tranby. Vi er dermed pålagt å ha rutiner som sikrer tilstrekkelig vern, sikringssoner mv.

Vedlagt følger kirkevergens forslag til rutine for middelaldergraver som er lagd på basis av reglene i kulturminneloven § 8 og vedlagte rundskriv Q06-2020 «Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø» (kapittel 3).

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar fremlagte forslag til Rutiner for middelaldergraver som sin rutine for middelaldergravene på Frogner gravplass, Tranby gravplass og Sylling gravplass.

Rutine for middelaldergraver

Vedtatt av Lier kirkelige fellestråd 25.8.2021

Innhold

Henvisning til lovverk	1
Gravlegging i graver på middelalderkirkegård	1
Praktiske forhold ved gravlegging (åpning av grav, varslingsplikt)	2
Festeforhold	2
Merking av middelalderkirkegård (fastmerker)	3
Registerføring i Ecclesia	3
Vedlegg 1 - Kart over middelaldergrunn ved gravplassene på Frogner, Tranby og Sylling .	4
Vedlegg 2 - Brev til fester for grav på middelalderkirkegård	5

Henvisning til lovverk

Kulturminneloven § 8 og [rundskriv til kulturminneloven](#) Q06-2020 «Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø» (kapittel 3) danner grunnlag for rutinen for middelaldergraver.

Alle graver og gravminner fra middelalderen, inntil 1537, enkeltvis eller samlet, er automatisk fredet etter kulturminneloven § 4. Det samme gjelder alle samiske gravplasser fra år 1917 eller eldre.

Deler av gravplassene på Frogner, Tranby og Sylling kommer inn under disse bestemmelsene.

Gravlegging i graver på middelalderkirkegård

Tillatelse for bruk

Dette gjelder for graver som er i middelalderkirkegård og i sikringssonen og er særlig omtalt i kulturminne rundskriv kapittel 3.3.2

Middelaldergravplasser eller enkeltgraver der det ikke er foretatt gravlegging etter 1945, skal i utgangspunktet bevares urørt. Det finnes likevel noen unntak:

Kistegravlegging

Tillatelse til kistegravlegging i medhold av kulturminneloven § 8 trenges **ikke** når:

- Middelaldergravplass har vært i **kontinuerlig bruk** siden middelalderen. Med kontinuerlig bruk menes at det har vært foretatt gravlegging etter 1945. Middelalderkirkegårdene våre har vært i kontinuerlig bruk siden middelalderen og oppfyller dette kravet.
- Tillatelse til ny **gravlegging i eksisterende grav** forutsetter at den enkelte graven som benyttes har vært i bruk etter 1945. Den enkelte graven må sjekkes om den har vært i bruk etter 1945 ved spørsmål om gravlegging.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Rutine for middelaldergraver

- Enkeltgraver der det ikke er foretatt gravlegging etter 1945 skal i utgangspunktet bevares urørt.
- For denne kategori graver må sendes en begrunnet søknad til fylkeskommunen (kulturmiljømyndigheten) om dispensasjon i medhold av kulturminneloven § 8 for eventuell kistegravlegging.

Urnegravlegging

Tillatelse til urnegravlegging i medhold av kulturminneloven § 8 trenges ikke når:

- Middelaldergravplass har vært i kontinuerlig bruk.
- Graver som har vært i bruk etter 1945 er det tillatt med urnegravlegging.
- For kistegraver som ikke har vært i bruk etter 1945 som skal brukes til urnegravlegging. Dersom det kan dokumenteres at det tidligere er satt ned kiste i en grav som ikke har vært i bruk etter 1945, kan urnenedsettelse tillates i graven. Dokumentasjon kan være gravprotokoll, eksisterende gravminne eller foto. Det forutsettes av det er kjent hvor i graven kisten står, slik at borehullet for urnen ikke vil skade intakte kulturminner. Urnen settes over den eldre kisten.

Dispensasjonssøknader

Disposisjonssøknader for bruk av graver sendes til Viken fylkeskommunen post@vtfk.no med kopi til Sindre Arnkværn sindre.arnkvern@vtfk.no.

Praktiske forhold ved gravlegging (åpning av grav, varslingsplikt)

Tidspunkt for åpning av kistegrav.

Dersom graving på gravplassen avdekker materiale som kan være fra middelalderen eller tidligere, skal rette kulturmyndighet varsles. For at det er tilstrekkelig tid til eventuell varsling skal det alltid graves opp dagen i forveien av seremoni.

Varsling ved funn av rester

Ved funn av rester skal kulturminnemyndigheten ved fylkeskommunen varsles. Kontaktinformasjon er:

Vestfold og Telemark fylkeskommune, Kulturminneavdeling

Ved graving i forbindelse med gravlegging treffes avgjørelsen straks (Rundskriv 3.3.2).

Festeforhold

Det legges til grunn at vi kan gjenbruke graver på de betingelser over. Det anbefales at gravplassmyndigheten informerer festerne av disse gravene for å ha et avklart forhold til muligheten for gjenbruk til kistegravlegging.

Se vedlegg 2 for brev til fester av grav på middelalderkirkegård.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Rutine for middelaldergraver

Merking av middelalderkirkegård (fastmerker)

Det skal være fastmerker for synlig avgrensning av middelalderområde.

Registerføring i Ecclesia

Deler av gravplass som er fredet av eller i medhold av kulturminneloven skal avmerkes på gravkartet, jf. gravplassforskriften § 4.

Gravene som er på middelalderkirkegård skal merkes i Ecclesia slik:

For middelaldergraver velger man "reduser gjenbrukbarhet" som har valget "Ikke gjenbrukbar" og "Betinget gjenbrukbar". Begge alternativene har mulighet for å velge årsak "Middelaldergrav".

Prøver man å legge til en gravlagt i en grav som ikke er gjenbrukbar får man et varsel om det. Prøver man å legge en gravlagt i en grav med betinget gjenbrukbarhet får man ingen varsel.

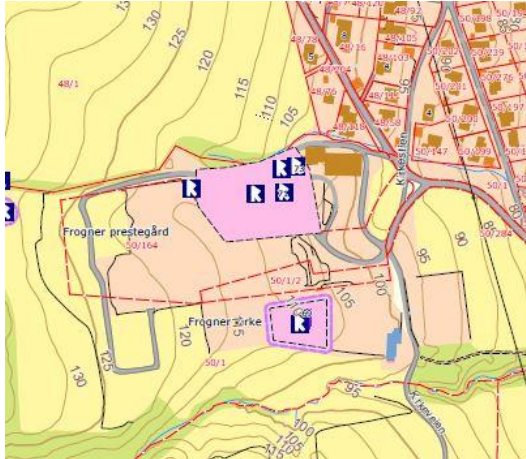
Man ser det tydelig i gravkortet om en grav ikke er gjenbrukbar eller har betinget gjenbrukbarhet.

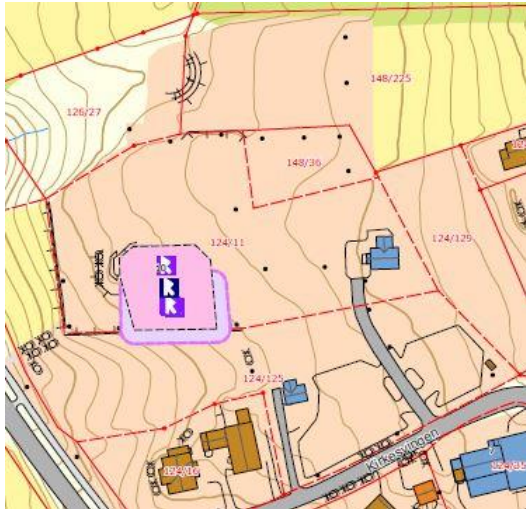
Vedlegg 1 - Kart over middelaldergrunn ved gravplassene på Frogner, Tranby og Sylling

Lilla= middelalderkirkegård Mørk lilla = sikringsssone

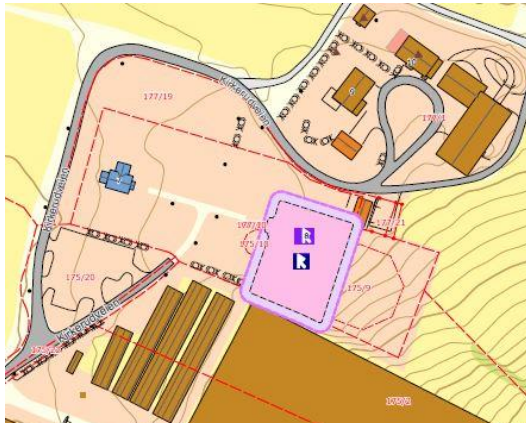
Frogner gravplass

Tranby gravplass

Sylling gravplass

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Rutine for middelaldergraver

Vedlegg 2 - Brev til fester for grav på middelalderkirkegård

Til deg som er fester for en grav på middelalderkirkegrunn

Fra 1.januar 2021 er det gjort endringer i kulturminneloven som omfatter gravlegging i graver på middelaldergrunn.

Du står oppført som fester for grav **Xxxxxx** ved **xx** kirkegård hvor **xx** er sist gravlagt i **(årstall)**.

Middelaldergraver skal i utgangspunktet bevares som urørt etter kulturminneloven. Det er likevel noen unntak og disse er presisert i Rundskriv Q06-2020 «Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø», utgitt av tidligere Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet.

Kistegraver som har vært i *kontinuerlig bruk siden 1945* kan gjenbrukes uten spesiell tillatelse for kistegravlegging og urnegravlegging. Graver som *ikke har vært i bruk etter 1945* må nå søkes om dispensasjon for kistegravlegging og urnegravlegging.

Har det vært gravlegging i graven etter 1945 er dette brevet til informasjon. Har det ikke vært gravlegging etter 1945 og du planlegger for at graven skal brukes til fremtidig gravlegging ber vi deg ta kontakt med Kirkens servicekontor på telefon 409 24 950 hverdager mellom kl 09.00-14.30 eller sende mail til Lier@kirken.no. Gravplassmyndigheten vil deretter vurdere om kriterier for dispensasjonssøknad er oppfylt. Kulturminnemyndighet i Viken fylkeskommune er den som godkjenner dispensasjonssøknader.

Gravplassmyndigheten har varslingsplikt til kulturminnemyndighet dersom det avdekkes rester eller funn som kan stamme fra middelalderen i graven. Kulturminnemyndighet kan gi pålegg etter kulturminneloven § 8 andre ledd. Dette til informasjon.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-14	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	75/21	25.08.2021

Høring av endringer i gravplassloven og gravplassforskriften

Vedlegg:

Høring av endringer i gravplassloven og gravplassforskriften(1007625)

Høringsnotat gravplass 020721(1007622)

2021.08.10 Notat fra kirkevergen over de endringer som foreslås i gravplassloven og gravplassforskriften

Saksframlegg

Barne- og familiedepartementet står bak høringen med forslag til endringer i gravplassloven og gravplassforskriften. Dette er en åpen høring, hvor alle som ønsker kan gi sine innspill, men i listen over høringsorgan er fellesråd ikke med.

Vedlagt følger et kortfattet notat fra kirkevergen som lister opp de ulike temaene hvor det foreslås endringer, med de konsekvenser dette eventuelt vil få for Lier.

Kirkevergen ser for seg at notatet drøftes på fellesrådsmøte og eventuelt danner grunnlag for en høringsuttalelse, om Fellesrådet ønsker å avgi en høringsuttalelse.

I tillegg vil kirkevergen vurdere å ta høringsdokumentet opp i møte med andre trossamfunn i høst, for å høre om de har innspill. Kanskje det kan danne grunnlag for en god drøfting.

Forslag til vedtak

Fellesrådet gir kirkevergen fullmakt til å avgi høringsuttalelse på vegne av Lier kirkelige fellesråd på bakgrunn av drøftingene gjort i møtet.

DET KONGELEGE BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Ifølgje liste

Dykkar ref

Vår ref

Dato

21/1838-

2. juli 2021

Høring av endringer i gravplasslova og gravplassforskrifta

Barne- og familiedepartementet sender med dette på høring forslag endringer i gravplasslova og gravplassforskrifta. Det er gjort greie for forslaga i elleve tematiske kapittel. Fyrste kapittel gir eit samandrag.

Høringar er opne, og alle kan sende svar til oss. Vi ber mottakarane av dette brevet vurdere om høyringsnotatet også bør sendast underliggjande organ og andre som ikkje står på lista.

Vi ber om at høyringssvar blir levert digitalt på [nettsidene](#) våre. Høyringssvar er som hovudregel offentlege og vil bli publisert. Vi ber om merknader innan 1. oktober 2021.

Med helsing

Ellen Ur (e.f.)
avdelingsdirektør

Martin Hill Oppegaard
utgreiingsleiar

Dokumentet er signert elektronisk og har derfor ikkje handskrivne signaturar

Vedlegg: høyringsnotat

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bfd.dep.no

Kontoradresse
Akersgt. 59
www.bfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 793

Avdeling
Forbrukar-, trus- og
livssynsavdelinga

Saksbehandlar
Martin Hill
Oppegaard
22 24 80 04

Høringsnotat om namneflytting, teieplikt osb. Endringar i gravplasslova og gravplassforskrifta

2. juli 2021. Høringsfrist 1. oktober 2021

Innhald

1	Innleiing og samandrag	5
1.1	Hovudinnhald	5
1.2	Samandrag av forslaga i høyringsnotatet	5
1.3	Nylege regelendringar	6
1.4	Digitalisering.....	7
1.5	Om høyring og kunngjering av gravplassvedtekter	7
1.5.1	Kunngjering på Lovdata	7
1.5.2	Om saksførebuing og høyring av vedtektene	8
2	Arkivlova	10
2.1	Gjeldande rett.....	10
2.2	Departementets vurdering	10
2.3	Departementets forslag	11
2.4	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	11
3	Teieplikt for tilsette på gravplassane og tilsette med oppgåver etter gravplasslova	12
3.1	Gjeldande rett.....	12
3.2	Departementets vurdering	12
3.3	Departementets forslag	14
3.4	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	14
4	Kven handsamar klage på ei avgjerd gravplasstyresmakta har teke etter offentleglova.	15
4.1	Gjeldande rett.....	15
4.2	Departementets vurdering	15
4.3	Departementets forslag	15
4.4	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	15
5	Uttale frå kyrkjelege organ ved søknad om anlegg, utviding eller vesentleg endring av gravplass.....	16
5.1	Gjeldande rett.....	16
5.2	Departementets vurdering	16

5.3	Departementets forslag	16
5.4	Økonomiske og administrative konsekvensar	17
6	Krav om medlemskap i gravplasslova § 22.....	18
6.1	Gjeldande rett.....	18
6.2	Departementets vurdering	19
6.3	Departementets forslag	19
6.4	Økonomiske og administrative konsekvensar	19
7	Nærare regulering av urnevegg.....	20
7.1	Bakgrunn. NOU 2014: 2 og høringa i 2014.....	20
7.2	Nordisk rett.....	21
7.2.1	Sverige.....	21
7.2.2	Danmark	21
7.2.3	Finland	22
7.3	Departementets vurderingar	23
7.3.1	Fredingstid	23
7.3.2	Storleik og utforming av nisjane	23
7.3.3	Namn og data.....	24
7.3.4	Krav om at tekst og anna på minnesmerke skal vere sømmeleg.....	24
7.4	Departementets forslag	24
7.5	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	25
8	Namneflytting	26
8.1	Innleiing.....	26
8.2	Gjeldande rett.....	26
8.3	Bakgrunn. Dispensasjonar frå departementet.....	27
8.4	Nordisk rett.....	28
8.5	Flytting av namn frå ordinær kiste- eller urnegrav til namna minnelund	29
8.5.1	Erfaringar med dispensasjon til å flytte namn til namna minnelund.....	29
8.5.2	Departementets vurdering	31
8.5.3	Departementets forslag	34
8.6	Namneflytting i særlege situasjonar.....	34
8.6.1	Innleiing.....	34
8.6.2	Flytting av namn til tom grav.....	34
8.6.3	Påføring av namn på avliden gravlagd i anonym grav	34
8.6.4	Påføring av namn frå grav som er sletta.....	35
8.6.5	Departementets vurdering	35

8.7	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	35
9	Nedbryting i kistegrav	37
9.1	Bakgrunn.....	37
9.1.1	Nordisk rett.....	37
9.2	Utvida heimel til å stengje del av gravplass for kistegravlegging.....	38
9.2.1	Gjeldande rett.....	38
9.2.2	Departementets vurdering	38
9.2.3	Departementets forslag	40
9.3	Krav til massar ved lukking av opna kistegrav	40
9.3.1	Gjeldande rett.....	40
9.3.2	Departementets vurdering	40
9.3.3	Departementets forslag	41
9.4	Registrering av avvik.....	41
9.4.1	Gjeldande rett.....	41
9.4.2	Departementets vurdering	41
9.4.3	Departementets forslag	41
9.5	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	41
10	Når festaren døyr.....	43
10.1	Gjeldande rett.....	43
10.2	NOU 2014: 2 og høyringa.....	43
10.3	Departementets vurdering	44
10.4	Departementets forslag	45
10.5	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	46
11	Betaling for å fjerne gravminne	47
11.1	Gjeldande rett.....	47
11.1.1	Betaling for å fjerne gravminne.....	47
11.1.2	Blikk til sida: Plikt til å fjerne eit gravminne på grav utan ansvarleg?	47
11.2	NOU 2014: 2	47
11.3	Departementets vurdering	48
11.4	Departementets forslag	48
11.5	Økonomiske og administrative konsekvensar.....	49
12	Heimel til å gi løyve til forsøk som avvik frå lova	50
12.1	Bakgrunn.....	50
12.2	Gjeldande rett.....	50
12.2.1	Tillatne gravferdsformer	50

12.2.2	Forsøk.....	50
12.2.3	Lovendring nødvendig.....	50
12.2.4	Lae-utvalet (NOU 2014: 2)	50
12.2.5	Svenske erfaringar med frysetørkingsteknologien og den private aktøren som fremja den	51
12.3	Departementets vurdering	51
12.4	Departementets forslag	52

1 Innleiing og samandrag

1.1 Hovudinnhald

Departementet varsla i Prop. 1 S (2019–2020) at det ville «vurdere behovet for endringar i dei føresegnene som er gitte i medhald av gravferdslova». Meir generelt heiter det i budsjettproposisjonen at i takt med samfunnsutviklinga er det viktig stadig å sjå på behovet for å revidere regelverket, sjå side 120. Dette høyringsnotatet om endringar i gravplasslova og gravplassforskrifta handlar mellom anna om

- den forvaltningsmessige plasseringa av den lokale gravplasstyresmakta (arkivplikt, teieplikt og krav om medlemskap i Den norske kyrkja)
- høyring og kunngjering gravplassvedtekter
- urnevegg
- gravlegging ved vanskelege jordbottilhøve
- flytting av namn til namna minnelund
- forsøk med ny teknologi

Høyringsnotatet er disponert slik at forvaltningsrettslege spørsmål kjem først. Deretter kjem framlegg som har med forvaltninga av gravplassane å gjere, som namneflytting, og som har med drift av gravplassane å gjere, som dårlege jordbottilhøve.

Høyringsnotatet vil ikkje svare på alle forslaga i NOU 2014: 2 *Lik og likskap* eller alle innspel som kom i høyringa. Departementet vil arbeide vidare med sikte på at gravplasslovgivinga legg til rette for fleire alternativ i møte med eit meir mangfaldig samfunn og i møte med ein venta auke i talet på dødsfall dei neste tiåra. Eit tema departementet tek sikte på å vurdere i den samanhengen, er reglane om oskespreiing.

1.2 Samandrag av forslaga i høyringsnotatet

Kapittel 2 til 7 gjeld forvaltningsrettslege spørsmål. Nokre av framlegga er utløyste av ny trussamfunnslov frå januar 2021. I kapittel 2 er framlegget at arkivlova skal gjelde for gravplasstyresmakta slik ho gjorde medan dei kyrkjelege fellesråda blei regulerte av kyrkelova. I kapittel 3 er framlegget at dei tilsette på gravplassane og i gravplasstyresmakta skal ha lovfesta teieplikt slik dei hadde då forvaltningslova gjaldt direkte for dei kyrkjelege fellesråda. I kapittel 4 er framlegget at statsforvaltaren er klageinstans når gravplasstyresmakta gjer vedtak om innsyn etter offentleglova. Det blir her gjort framlegg om endring i offentlegforskrifta. I kapittel 5 er framlegget at gravplasstyresmakta (når ho er kommunal) skal hente inn synspunkt frå dei organa i Den norske kyrkja som saka vedkjem, ved utviding, endring og liknande på gravplass kring ei kyrkje. I kapittel 6 er framlegget å oppheve regelen om unntak frå det oppheva kravet om medlemskap i Den norske kyrkja for tilsette som arbeider med gravplassar. Den generelle reguleringa i likestillings- og diskrimineringslova er vurdert som tilstrekkeleg.

Kapittel 7 følgjer opp [Prop. 86 L \(2019–2020\)](#) og den nye føresegna om urnevegg med nærare reglar om korleis slik gravlegging skal gå føre seg, og naudsynte endringar i forskrifta.

Kapittel 8 gjeld namneflytting. Departementet ber om synspunkt på to alternative føresegner som tillèt namneflytting til namna minnelund.

Kapittel 9 gjeld nedbryting i kistegrav og eit framlegg om regelendringar for situasjonar der nedbrytinga tek lang tid.

Kapittel 10 og 11 følgjer opp to framlegg i NOU 2014: 2 om kven som skal kunne tre inn i festekontraktane til avlidne, og om fjerning av gravminne.

Kapittel 12 gjer framlegg om ein heimel til å gi løyve til forsøk med ny teknologi eller gravferdsformer, det vil seie nye måtar å bryte ned kister på. Framlegget er at berre gravplasstyresmakter kan søkje om slike forsøk.

1.3 Nylege regelendringar

I desember 2019 blei gravplassforskrifta § 35 endra slik at krematorium må føre opp bustadkommunen til den avlidne i kremasjonsregisteret. Dette legg til rette for at kremasjonsstatistikken for 2020 og seinare kan opplyse om kremasjonsprosent per kommune.

Stortinget vedtok i april 2020 endringar i gravplasslova, jf. [Prop. 130 L \(2018–2019\)](#) og [Innst. 208 L \(2019–2020\)](#). Mellom anna fekk lova nytt namn (gravplasslova) og organet med makt etter lova blei omtalt som *gravplassmyndigheten* (på nynorsk i høyringsnotatet her: gravplasstyresmakta). Oppgåvene til bispedømmeråda etter lova blei overførte til statsforvaltaren. Statsforvaltaren kan no overføre oppgåvene som lokal gravplasstyresmakt til kommunen utan krav om samtykke frå Den norske kyrkja lokalt. Departementet fekk heimel til å krevje opplysningar, det vil seie til å innhente statistikk. I samsvar med [Prop. 144 L \(2020–2021\)](#) har Stortinget retta ein feil i gravplasslova § 16 andre leddet andre setninga.

I samsvar med endringa av namnet på lova ble korttittelen på forskrifta endra til gravplassforskrifta. I forskrifta blei tilvisingane til lova endra slik at det står *gravplassloven*. *Kirkelig fellesråd* blei gjennomgåande erstatta med *gravplassmyndigheten*. Opphevinga av gravplassforskrifta § 38 om delegering til dagleg leiar tek til å gjelde frå 1. januar 2002.

I [Prop. 86 L \(2019–2020\)](#) foreslo departementet endringar i gravplasslova for å tillate urnevegg og for å likestille kremasjon og kistegravlegging juridisk, sjå òg [Innst. 313 L \(2019–2020\)](#). Departementet orienterte om endringane frå 1. januar i [brev 26. juni 2020](#).

Departementet la oppgåvene som bispedømmeråda har hatt etter gravplasslova, til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark frå januar 2021. Alle statsforvaltarar vil handsame søknader om oskespreiing. Fagkompetansen og oppgåvene til gravplassrådgivaren (tidlegare kyrkjegardskonsulenten) er samla hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark. Kompetansen til å fremje motsegn i plansaker av omsyn til gravplassar blei flytta til statsforvaltaren saman med dei andre oppgåvene, jf. [vedlegg](#) til rundskriv H-2/14 *Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven* frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Kompetansen biskopane hadde til å kome med motsegn i arealsaker om kyrkjer, er ikkje vidareført.

1.4 Digitalisering

Som ledd i oppfølginga av [digitaliseringsstrategien](#) til regjeringa har departementet sett i gang eit [forprosjekt for digitalisering av prosessen etter dødsfall](#). Dette blir ein del av Digitaliseringsdirektoratets arbeid med å digitalisere [livshendinga dødsfall og arv](#) (DOA) og vil innebere at ein ikkje lenger treng fylle ut det sokalla [begjæringsskjemaet](#).

1.5 Om høring og kunngjering av gravplassvedtekter

1.5.1 Kunngjering på Lovdata

Hovudregelen er at forskrifter skal kunngjerast på Lovdata, jf. forvaltningslova § 38. Dette gjeld også lokale forskrifter. Forvaltningslovutvalet seier det slik ([NOU 2019: 5 punkt 31.5.5.2](#)): "Det er grunnleggende i en rettsstat at de rettsregler som anvendes, skal være kjent og tilgjengelige for allmennheten. Kunngjøringsplikten bidrar til å sikre dette."

Sjølv om forvaltningslova ikkje vil gjelde direkte for dei kyrkjelege fellesråda som organ etter 1. januar 2021, vil reglane i forvaltningslova gjelde når det blir dei som «treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift», jf. forvaltningslova § 1.

For «kirkegårdsvedtekter» blei det i 1973 gjort unntak frå kunngjeringsplikta, jf. brev 31. juli 1973 frå Statsministerens kontor til Kyrkje- og undervisningsdepartementet.¹ Det var tilstrekkeleg med kunngjering «i den eller de aviser hvor det er nødvendig for at vedtektene skal bli alminnelig kjent i vedkommende distrikt. Kunngjøringen kan begrenses til en kort omtale av vedtektene med opplysning om hvor de i sin helhet kan fåes eller finnes». Bakgrunnen for unntaket var truleg at vedtektene var relativt standardiserte, og at kunngjering i Norsk Lovtidend innebar nokså mykje arbeid og papir.

Statsministerens kontor har 24. mars 2021 stadfesta overfor departementet at «føringene gitt i brev 31. juli 1973 fra Statsministerens kontor til Kirke- og undervisningsdepartementet, ikke lenger er relevante». Departementet legg etter dette til grunn at gravplassvedtekter skal kunngjerast i samsvar med hovudreglane i forvaltningslova.

Departementet legg vidare til grunn at plikta til å kunngjere gravplassvedtekter på Lovdata vil gjelde for alle nye og endra vedtekter i samsvar med forvaltningslova § 38. Vedtektene skal vere godkjende av Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark før dei blir kunngjorde. Der berre delar av vedtektene blir endra, bør den lokale gravplasstyresmakta likevel sørge for at heile dei lokale vedtektene blir vurdert av statsforvaltaren før kunngjeringa. Dermed kan ein unngå at eldre feil eller manglar blir kunngjorde på Lovdata.

Departementet oppmodar den lokale gravplasstyresmakta til å leggje ut dei lokale gravplassforskriftene på nettsidene sine og å informere om viktige reglar og endringar der. Også kommunens nettsider kan nyttast for å informere, sjå kommunelova § 4-1.

Departementet ser for seg at det vil kunne vere praktisk å ha éi forskrift om gravplassane i kommunen, i motsetning til eigne forskrifter for kvar gravplass.

Forvaltningslova seier at ei forskrift skal kallast forskrift ved kunngjeringa, jf. fvl. § 38 første leddet bokstav d. Ved kunngjeringa skal tittelen såleis vere «Forskrift om gravplassvedtekt,

¹ Kompetansen til å gjere unntak frå kunngjeringsplikta i forvaltningslova § 38 ligg i dag i Justis- og beredskapsdepartementet.

Lillevik kommune, Austland». Gravplassvedtektene blir då kunngjorde slik ein gjer med politivedtektene: «Forskrift om politivedtekt, [kommune], [fylke]». Tittelen på forskrifta kan ikkje vere «Gravplassvedtekt» eller «Vedtekter for gravplassar i Lillevik kommune».

1.5.2 Om saksførebuing og høyring av vedtektene

Forvaltningslova § 37 første ledd krev at saka er så godt opplyst som mogleg før avgjerda treffes. [Forvaltningslovutvalet](#) peika på grunnar til å bruke tid på å førebu forskrifter, sjå NOU 2019: 5 punkt 31.5.2.1:

Avhengig av saksfeltet og forskriftens innhold kan en forskrift ha minst like stor betydning og være like bestemmende for en enkeltperson som mange enkeltvedtak. I tillegg inngår forskrifter ofte som et ledd i samfunnsmessig styring for å nå bestemte mål.

Også ved forskrifter er bruken av tid og ressurser et mothensyn mot en omfattende utredningsplikt. At en forskrift vil gjelde for mange, gjør likevel at det er rimelig å bruke mer tid og ressurser på å utrede en forskrift enn et enkeltvedtak med tilsvarende innhold.

Departementet legg til grunn at gravplasstyresmaktene greier ut og gjer vurderingar av kva det er behov for å regulere og korleis. Det vil ikkje vere tilstrekkeleg å sende utkastet til mal på høyring. Det må gjerast eigne vurderingar for kvar kommune av kva det er nødvendig å regulere. Ikkje alle endringar vil være like store og viktige, og kravet om høyring bør derfor etter departementes syn gjelde vesentlege endringar. Terskelen for kva som er vesentleg, vil være opp til den lokale gravplasstyresmakta å avgjere.

Forvaltningslova § 37 seier at dei som forskrifta skal gjelde for, eller som ho elles får særlege verknader for, skal få uttale seg i forkant. Forvaltningslovutvalet skriv: "Høringen skal tjene til å opplyse saken, forberede berørte på hva som kan bli vedtatt, gi berørte mulighet for å påvirke saksutfallet, og bidra til å samordne regelverk og andre offentlige tiltak." (NOU 2019: 5 punkt 31.5.3.2). Forvaltningslova gir forvaltningsorganet fridom når det gjeld korleis dette skal gå føre seg, og kva fristen for å uttale seg skal vere. Desse nokså runde formuleringane om mellom anna «forhåndsvarsling» gir grunnlag for at forvaltningslovutvalet oppsummerer gjeldande rett slik at det gjeld ei plikt til høyring (NOU 2019: 5 punkt 31.5.3):

Etter forvaltningsloven har forvaltningsorganet som hovedregel plikt til å foreta høring før en forskrift blir fastsatt, endret eller opphevd (§ 37 annet ledd). [...] I praksis skjer høringen på grunnlag av et forslag til forskrift med kommentarer, og høringsfristen varierer. Vanligvis er høringen skriftlig, men forvaltningsorganet kan samtykke i muntlige uttalelser eller at høringen skal foregå i et møte (§ 37 femte ledd).

Dei lokale forskriftene for gravplassane i kommunane er avgjerande for spørsmål som før eller seinare blir viktige for dei fleste. Derfor er det viktig at forskriftene er kjende og blir drøfta når dei skal endrast. Mellom anna kan spørsmålet om kva for gravplass ulike delar av kommunen høyrer til, dersom forskriftene har slike reglar, vere viktig for folk. Høyringa gir òg høve til å spreie informasjon i forkant av at gravfelt eller gravplassar blir stengde for kistegravlegging, jf. kravet om å varsle festarar og rettshavarar i gravplassforskrifta § 5.

Fordi det meste av gravplassvedtektene vil ha karakter av forskrift, jf. forvaltningslova § 2, er det oftast tenleg at heile førebuinga og vedtaket følgjer krava i forvaltningslova kapittel VII. Når vedtektene for gravplassane blir vedtekne, bør saksframlegget gjere greie for og drøfte synspunkta som kom fram i høyringa.

2 Arkivlova

2.1 Gjeldande rett

Arkivlova krev at arkivmateriale skal takast vare på og berre kasserast i samsvar med bevarings- og kassasjonsreglar.² Arkivlova har ikkje eit funksjonelt avgrensa verkeområde, men gjeld berre visse typar organ. Etter at kyrkjelova blei oppheva 1. januar 2021 har ikkje dei kyrkjelege fellestråda hatt lovfesta arkivplikt når dei utøver makt eller løyser oppgåver etter gravplasslova, sjå [Prop. 130 L \(2018–2019\) punkt 20.5.7.](#)³ Fordi kommunane er nemnde i arkivlova § 2, gjeld lova for kommunane som har forvaltningsansvar etter gravplasslova. Arkivlova vil gjelde for arkivmateriale skapt i Den norske kyrkja lokalt medan ho var offentleg organ.

I høyringa av ny, felles trussamfunnslov ønskte [Arkiverket](#) at lova skulle slå fast at «Den norske kirke skal følge arkivlovens bestemmelser om offentlige arkiver». Departementet viste i proposisjonen til at arkivlova §§ 19 og 20 gir Arkiverket heimel til å gjere vedtak om at reglane om offentlege arkiv likevel skal gjelde, sjå [Prop. 130 L \(2018–2019\) punkt 20.5.7.](#) Kulturdepartementet har seinare opplyst at § 20 berre kan nyttast i det eit organ skiftar status, mellom anna frå statleg til privat, ikkje når det har gått ei tid etter statusskiftet.

I [kyrkjeordninga](#) som Kyrkjemøtet har vedteke, pålegg Den norske kyrkja seg sjølv å følgje arkivlova, sjå § 42.

2.2 Departementets vurdering

Gravlegging er ei offentleg teneste. Departementet tek utgangspunkt i at det er forskjell på om forvaltningsrettslege reglar blir fastsette av staten eller gjeld som internt regelverk fastsett av interne organ.

Etter departementets vurdering bør dei offentlegrettslege rammene for verksemda etter gravplasslova vere uttrykkjeleg regulerte. Dette gjeld òg krava om å ta vare på arkivmateriale for ettertida.

Departementet legg til grunn at delar av arkivmaterialet skapt av gravplastyresmaktene har ein karakter som tilseier bevaring i ein nasjonal arkivinstitusjon. Gravkart, gravregister, kremasjonsregister og så bortetter vil vere interessant for mellom andre slektsforskarar og bør med tida vere tilgjengelege digitalt i nasjonale basar. Arkivlova har reglar om avlevering, altså om at Arkiverket tek over statleg arkivmateriale når det ikkje lenger er i bruk i verksemda. Det er verksemda som skapte materialet, som tek kostnadene ved å avlevere materialet, mellom anna tilrettelegging av data for avlevering. Arkiverket ber kostnadene ved langtidsbevaring av materialet. Utan lovregulering vil Arkiverket ikkje ha plikt til å ta imot materialet.

² Riksarkivarens vedtak av 1994 og rundskriv F-27-97 av 10. mars 1997 finn ein her: <https://www.arkivverket.no/for-arkiveiere/arkivavslutning-og-innlevering2/overforing-av-papirarkiver/veiledning-for-geistlige>

³ Sjå òg drøftinga i [Prop. 55 L \(2015–2016\)](#) punkt 3.8 og 4.2.2, då arkivlova blei teken inn i rekkja i kyrkjelova § 38 .

Å lovfeste at arkivlova skal gjelde for nokre av oppgåvene etter gravplasslova, kan i prinsippet innskrenke den fridommen trussamfunnslova gir Den norske kyrkja i dokumentasjonsforvaltninga. Fristillinga av Den norske kyrkja slettar likevel ikkje ut andre sektorpolitiske omsyn, til dømes at det bør vere dokumentert for ettertida kvar personar er gravlagde. Det er dessutan i samsvar med [kyrkjeordninga](#) som Kyrkjemøtet har vedteke, der Den norske kyrkja pålegg seg sjølv å følgje arkivlova, jf. § 42.

Når arkivlova skal gjelde for gravplasstyresmaktene, må dei kyrkjelege fellesråda framleis fastsetje rutinar for dokumentasjonsforvaltninga, bevaring og kassasjon i samsvar med bevarings- og kassasjonsreglane frå Arkivverket. Også krematoria vil framleis måtte følgje arkivlova, også dei som er organiserte som interkommunale selskap. Arkivverket gir rettleiing om arkivlova.

2.3 Departementets forslag

Gravplasslova § 23 første leddet ny andre setning skal lyde:

Arkivloven gjelder ved utøving av offentlig myndighet, utforming av gravkart og føring av gravregister og kremasjonsregister etter loven her.

2.4 Økonomiske og administrative konsekvensar

Forslaget vidarefører det som gjaldt under kyrkjelova og har såleis ikkje økonomiske eller administrative konsekvensar.

3 Teieplikt for tilsette på gravplassane og tilsette med oppgåver etter gravplasslova

3.1 Gjeldande rett

Forvaltningslova gir generelle reglar om teieplikt. Fordi Den norske kyrkja ikkje lenger er eit offentleg organ, gjeld forvaltningslova i utgangspunktet ikkje for rettssubjektet Den norske kyrkja, dei kyrkjelege fellesråda eller sokna, sjå kyrkelova § 38 og drøftinga i [Prop. 130 L \(2018–2019\) punkt 20.5.7](#).⁴ Forvaltningslova vil likevel gjelde kvar gong dei kyrkjelege fellesråda eller andre organ i Den norske kyrkja «treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift», jf. fvl. § 1 andre setninga.⁵ Forvaltningslova vil ikkje gjelde direkte når tilsette på gravplassane løyser andre oppgåver.

Gravplassforskrifta § 19 om gravregister har ein spesialregel i andre leddet om teieplikt, innsyn og personvern:

Gravregister er omfattet av lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven), og retten til innsyn i registeret for den registrerte reguleres av personvernforordningen artikkel 15. Retten til innsyn for andre reguleres av offentleglova. Opplysninger om anonyme gravlegginger og personlige forhold er undergitt taushetsplikt, og registerføreren skal avgi skriftlig taushetserklæring.

Tilsette på gravplassane er ikkje omfatta av personkategoriane som er nemnde i straffelova § 211 om såkalla kallsmessig teieplikt.

Kyrkjemøtet har vedteke ei [kyrkjeordning](#) som i § 42 gir saksbehandlingsreglar: «Forvaltningsloven, offentleglova og regler om offentlige organer i arkivlova gjelder for den virksomhet som drives av kirkelige organer.» Dette inneber at reglane om teieplikt i forvaltningslova gjeld som internt regelverk i Den norske kyrkja, ikkje som norsk lov.⁶

3.2 Departementets vurdering

Teieplikta inneber eit forbod mot å gjere opplysningar som er omfatta av teieplikt, kjende for utanforståande ved å fortelje om dei eller levere ut dokument som inneheld slike opplysningar, til utanforståande. Det er ikkje nok at ein lèt vere å bringe slike opplysningar vidare, ein må aktivt hindre at andre får kjennskap til opplysningane. Dette inneber mellom

⁴ Når Den norske kyrkja ikkje lenger er del av offentleg forvaltning, vil verksemda ikkje falle inn under Sivilombodsmannen, sjå Prop. 130 L (2018–2019) punkt 20.5.7. Innbyggjarane vil ikkje ha same grunnlag for å klage til ombodsmannen, men dette utelukkar ikkje at ombodsmannen vil sjå seg kompetent til å gå inn i ei sak som gjeld gravplassar.

⁵ Sjå Prop. 130 L (2018–2019) punkt 20.5.7: «Dersom kirkelige organer treffer enkeltvedtak eller forskrift, gjelder forvaltningsloven og offentlighetsloven for behandlingen av slike saker. Dette er særlig aktuelt for vedtak i gravferdsforvaltningen, og det er foreslått at det videreføres regler om klageadgang i gravplassforvaltningen i samsvar med forvaltningslovens forutsetninger.» Departementet varsla at det vil kome tilbake til spørsmålet om føresegn om teieplikt i trussamfunnslova for prestar og det som før heitte «forstandarar», jf. punkt 21.8. Dette gjaldt ikkje gjeremål etter gravplasslova.

⁶ Sjå notatet https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/2020/september/kr_70_1_20_h%C3%B8ringsdokument.pdf, som har ei drøfting av konsekvensane av brot på desse interne reglane.

anna plikt til å ta vare på opplysningar som er underlagde teieplikt, på ein trygg måte, slik at utanforståande ikkje får tilgang til dei.

Spørsmålet her er om det bør gjelde reglar om teieplikt for gjeremål etter gravplasslova som ikkje har samband med enkeltvedtak eller forskrift. Departementet oppfattar at tilsette på gravplassane og i dei kyrkjelege fellesråda har god rolleforståing og høg profesjonsetikk. Departementet er ikkje kjent med at personopplysningar om avlidne, etterlatne eller festarar blir spreidde.

Departementet meiner at oppgåvene etter gravplasslova er allmenne velferdstenester som bør vere ramma inn med lovpålagt teieplikt på lik linje med oppgåver som kommune og stat utfører. Lovforankra plikter er prinsipielt noko anna enn at Kyrkjemøtet pålegg organ i Den norske kyrkja lokalt å følge forvaltningslova. Departementet meiner derfor at gravplasslova bør innehalde reglar om teieplikt, slik at det også for denne sektoren er klart at det er Stortinget som har fastsett teieplikta.

Departementet gjer derfor framlegg om ei eiga føresegn som gjer det klart at reglane i forvaltningslova om teieplikt skal gjelde. Teieplikta vil ikkje berre gjelde for dei tilsette, men for alle som utfører teneste eller arbeid, både faste og mellombels tilsette tenestemenn, folkevalde og dei som utfører enkeltstående oppdrag for gravplastyresmakta, som private sakkunnige eller konsulentar. Til dømes vil ein ekstern IT-konsulent ha teieplikt etter forvaltningslova § 13 for opplysningar om personlege tilhøve og anna som vedkomande blir kjend med i samband med dette arbeidet. Gravplastyresmakta skal gjere slike eksterne oppdragstakarar kjende med teieplikta, jf. forvaltningslova § 13 c første leddet. Forvaltningslova vernar òg opplysningar om «tekniske innretningar og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold», men dette har neppe så mykje å seie på gravplasssektoren.

Gravplasslova gjeld for trussamfunnsgravplassar. Dermed vil teieplikta òg gjelde for arbeid eller oppdrag på trussamfunnsgravplassar, jf. trussamfunnslova § 21 andre setninga.

I NOU 1989: 7 blei anonym gravlegging omtalt på side 314 (sjå vedlegg 2). Ein såg føre seg som framtidig ordning for anonyme graver at «[d]et kan heller ikke opplyses om hvor i feltet den enkelte er gravlagt». Gravplassforskrifta § 19 andre leddet ser ut til å gå noko lenger, slik at fleire opplysningar er omfatta av teieplikta: «Opplysninger om anonyme gravlegginger og personlige forhold er undergitt taushetsplikt, (...)». Føresegna er ikkje endra sidan ho kom i 1997.

Departementet meiner det er grunn til å presisere kva som er omfatta av teieplikta etter § 19 andre leddet. Det kan vere gode grunnar til å gi opplysning om *at* ein person er gravlagd på gravplassen. Er grava sletta eller avlidne gravlagd anonymt, vil etterlatne eller andre ikkje finne noko gravminne. Det kan ha verdi for dei å vite at avlidne er gravlagd, og at dei ikkje treng å leite på andre gravplassar eller andre stader i landet. Vidare er det å velje anonym gravlegging ikkje uttrykk for tru eller livssyn. Departementet gjer derfor framlegg om endring i denne reguleringa slik at det berre er *plasseringa* av anonyme graver som omfatta av teieplikta. Fordi forvaltningslova vil gjelde, er det ikkje naudsynt å seie at personlege tilhøve er omfatta av teieplikta.

Fordi det er tale om ei presisering av rekkevidden av den lovfesta teieplikta, bør reguleringa stå i lova, ikkje i forskrifta. I forskrifta bli det dermed berre ståande att at registerføraren skal skrive under ei forsikring om å teie.

3.3 Departementets forslag

Gravplasslova § XX skal lyde:

§ XX Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid regulert i loven her, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Plasseringen av anonyme graver er undergitt taushetsplikt

Gravplassforskrifta § 19 andre leddet tredje setninga skal lyde:

Registerføreren skal avgi skriftlig taushetserklæring.

3.4 Økonomiske og administrative konsekvensar

Forslaget vidarefører det som gjaldt under kyrkjelova og har såleis ikkje økonomiske eller administrative konsekvensar.

4 Kven handsamar klage på ei avgjerd gravplasstyresmakta har teke etter offentleglova

4.1 Gjeldande rett

Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) gjeld for andre rettssubjekt enn stat, fylkeskommune og kommune «i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift», jf. offentleglova § 2. Gravplasstyresmaktene vil mellom anna vere omfatta av offentleglova når dei fastset vedtektene for gravplassen (gravplasslova § 21) eller godkjenner gravminne (gravplassforskrifta § 25). Også ut frå internt kyrkjeleg regelverk er det fastsett at offentleglova skal gjelde for dei kyrkjelege fellestråda. Kyrkjeordninga § 42 andre leddet fastset at klager på vedtak eit kyrkjeleg fellestråd gjer etter offentleglova, blir handsama av bispedømmerrådet.

Offentleglova § 32, som gjeld klage på avslag om innsyn, fastset at «[a]vgjerder etter denne lova kan påklagast til det forvaltningsorganet som er nærmast overordna det forvaltningsorganet som har gjort vedtaket», jf. første setninga første leddet.

Gravplasslova § 24 har reglar om at enkeltvedtak som er gjorde av ei lokal gravplasstyresmakt «etter loven her eller etter regler i medhold av loven», kan påklagast til statsforvaltaren. Når ei lokal gravplasstyresmakt avslår ein søknad om innsyn etter offentleglova, er dette eit enkeltvedtak, men sidan det er eit enkeltvedtak etter offentleglova og ikkje gravplasslova, blir det uklart om reglane om klage i gravplasslova § 24 gjeld, eller om det er reglane om klage i kyrkjeordninga § 42 som gjeld.

4.2 Departementets vurdering

Departementet meiner at det bør vere uttrykkjeleg regulert kva for organ som skal handsame ein klage på ei avgjerd etter offentleglova gjord av det kyrkjelege fellestrådet som gravplasstyresmakt. Det er høve til å gi forskrift om kva organ som er klageinstans for avgjerder av rettssubjekt som er omfatta av offentleglova § 2 første leddet bokstav b, jf. offentleglova § 32 første leddet femte setninga. Departementet meiner at statsforvaltaren bør vere klageinstans, slik som for dei kommunane som har teke over oppgåva som gravplasstyresmakt, og slik som klageretten er regulert i gravplasslova elles. Departementet tek sikte på å leggje oppgåva med å handsame slike klager til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark.

4.3 Departementets forslag

Forskrift 17. oktober 2008 nr. 1119 til offentleglova (offentlegforskrifta) § 11 nytt fjerde ledd skal lyde (gjeldande fjerde og femte ledd blir femte og sjette ledd):

Avgjerder etter offentleglova tekne av lokal gravplasstyresmakt, jf. gravplasslova § 23, kan påklagast til Statsforvaltaren.

4.4 Økonomiske og administrative konsekvensar

Gravplasstyresmaktene tek få avgjerder etter offentleglova, og det er derfor få klager. Dei økonomiske og administrative konsekvensane av endringa er tilsvarende små.

5 Uttale frå kyrkjelege organ ved søknad om anlegg, utviding eller vesentleg endring av gravplass

5.1 Gjeldande rett

Gravplasslova § 4 gav opphaveleg bispedømmerådet avgjerdsrett til å gi løyve til anlegg, utviding og anna av gravplass. Fordi gravplassstyresmakta stort sett er kyrkjeleg fellesråd, kunne ein leggje til grunn at det var dialog mellom organ i Den norske kyrkja tidleg i slike saker, mellom anna slik at det blei teke omsyn til kyrkjebygget i saker der gravplassen låg kring eller nær eit kyrkjebygg. Frå 2021 er det Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark som har avgjerdsrett etter gravplasslova § 4 første ledd.

5.2 Departementets vurdering

Nærare halvparten av dei 2200 gravplassane vi har i Noreg, ligg i tilknytning til ei kyrkje. Av desse ligg om lag 700 i tilknytning til ei freda eller listeført kyrkje. Langt dei fleste av desse gravplassane har kyrkjeleg fellesråd som lokal gravplassstyresmakt.

Gravplasslova § 4 stiller i dag krav om at kommunen skal ha slutta seg til søknad om anlegg og anna av gravplass. Føresegna stiller ikkje krav om at kommunen som gravplassstyresmakt skal ha dialog med Den norske kyrkja i slike saker. Når myndet til å gi løyve til anlegg, utviding og anna av gravplass etter lova § 4 no ligg til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark, er det ingenting som rettsleg sikrar at kyrkjelege organ kan uttale seg der det til dømes skal gjerast vesentlege endringar på ein gravplass som ligg kring ei kyrkje, og der kommunen er gravplassstyresmakt.

Departementet har i rundskriv Q-6/2000 kapittel 3.5 og 4.4.2 omtala korleis statsforvaltaren og kyrkjelege og antikvariske styresmakter bør samarbeide ved bygge- og endringstiltak i uteområda til kyrkja. Omtalen regulerer likevel berre når det er krav om å innhente uttale frå kulturmiljøstyresmaktene, og vil derfor ikkje sikre at organ i Den norske kyrkja er høyrde i saker som blir omfatta av § 4.

Departementet meiner at kommunen som gravplassstyresmakt bør ha dialog med og innhente skriftleg uttale frå dei organa i Den norske kyrkja som saka vedkjem, som ved anlegg eller vesentleg endring og anna av gravplass som ligg i tilknytning til eit kyrkjebygg. Dermed kan Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark av saksdokumenta sjå kva som er meint om omsynet til mellom anna kyrkjebygg, felles tilkomstvegar, felles parkeringsplassar og etablerte gravplassar. Dette vil gjere sakshandsaminga meir effektiv og rettsleg sikre at tiltak som er omfatta av gravplasslova § 4, ikkje blir gjennomførte på ein gravplass som ligg i tilknytning til ei kyrkje, utan at kyrkjelege instansar har fått uttale seg.

For kommunen som gravplassstyresmakt vil det normalt vere Den norske kyrkja lokalt ein har dialog med, det vil seie kyrkjeleg fellesråd etter kyrkjeordninga. Det er opp til Den norske kyrkja sjølv å gi interne reglar om samordning i arealsaker.

5.3 Departementets forslag

Ny andre setning i gravplasslova § 4 første ledd skal lyde (gjeldande andre setning blir tredje setning):

Ligger gravplassen i tilknytning til kirkebygg, skal gravplassmyndigheten innhente uttalelse fra berørte organer i Den norske kirke.

5.4 Økonomiske og administrative konsekvensar

Endringa vil ikkje ha vesentlege økonomiske og administrative konsekvensar.

6 Krav om medlemskap i gravplasslova § 22

6.1 Gjeldande rett

Kyrkjelova § 29 kravde at kyrkjeleg tilsette skulle vere medlem av Den norske kyrkja. Fordi oppgåvene etter gravplasslova blir løyste på vegner av det offentlege, gjer i dag gravplasslova § 22 unntak frå kravet om medlemskap i Den norske kyrkja for tilsette i kyrkjelege fellesråd «med arbeidsoppgaver alene knyttet til gravplass, gravkapell og krematorium». Kravet om medlemskap er ikkje ført vidare i trussamfunnslova, jf. Prop. 130 L (2018–2019). Gravplasslova § 22 var ikkje tema i NOU 2014: 2 *Lik og likskap*, i Kulturdepartementets høyringsnotat i 2017 eller i Prop. 130 L (2018–2019).

Likestillings- og diskrimineringslova § 6 forbyr diskriminering (forskjellsbehandling) på grunn av religion eller livssyn. § 9 i lova opnar likevel for forskjellsbehandling på grunn av religion eller livssyn dersom dette har eit sakleg formål, er naudsynt for å oppnå formålet og ikkje er uforholdsmessig inngripande overfor den eller dei som blir forskjellsbehandla. § 30 tredje ledd opnar for å be om opplysningar om religion eller livssyn i tilsetjingsprosessen:

Innhenting av opplysningar om søkerens samlivsform, religion eller livssyn er tillatt hvis virksomheten har som formål å fremme bestemte livssyn eller religiøse syn, og arbeidstakers stilling vil ha betydning for å gjennomføre formålet. Dersom slike opplysningar vil bli krevet, må dette oppgis i utlysningen av stillingen.

KA Arbeidsgivarorganisasjon for kyrkjelege verksemder skriv i sitt [rundskriv 1/2018](#) *Diskrimineringslovgivningen*:

Ved tilsetjing i stillinger som har nær tilknytning til religionsutøvelsen i Den norske kirke, er det i tillegg til dette saklig grunnlag for å innhente og legge vekt på opplysningar om hvordan den aktuelle søker stiller seg til teologiske spørsmål. Det må foretas en konkret vurdering av hver enkelt stilling og arbeidsoppgavene som er lagt til den. Tilsettingsorganet vil måtte kunne begrunne behovet for dette i det enkelte tilfellet og om nødvendig kunne bevise at den er saklig, nødvendig og forholdsmessig.⁷

Kyrkjemøtet vedtok våren 2019 ei [kyrkjeordning](#) som fører vidare store delar av kyrkjelova. Den vedtekne § 40 i kyrkjeordninga lyder:

Kirkelige ombud skal være medlem av Den norske kirke. Biskopen kan dispensere fra kravet når særlige grunner tilsier det. For nasjonale ombud er preses i Bispemøtet dispensasjonsmyndighet.

Ved tilsetjing i kirkelige stillinger som er av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål, skal tilsettingsmyndigheten oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke i tråd med adgangen til dette i likestillings- og diskrimineringsloven § 9, jf. § 30. Det skal oppgis i utlysningen av stillingen at medlemskap kreves. Biskopen kan gi

⁷ Sitatet er frå side 33. Regelen er omtalt på side 33–34 og 41–42.

dispensasjon fra tilsettingsmyndighetens plikt til å oppstille slikt krav til medlemskap når særlige grunner tilsier det.

6.2 Departementets vurdering

Gravplassane er allmenne og skal forvaltast slik at ordningane i hovudsak er felles for alle. Gravplasslova legg offentlege oppgåver til eit trussamfunn, sjå omtale i Prop. 130 L (2018–2019) punkt 22.1 og 22.6.1. Departementet legg til grunn at arbeid på gravplass, gravkapell og krematorium ikkje vil ha noko å seie for verkeleggjeringa av det religiøse formålet til Den norske kyrkja. Dermed kan dei kyrkjelege fellesråda etter likestillings- og diskrimineringslova § 30 ikkje stille krav om at tilsette med slike oppgåver skal vere medlemmer av Den norske kyrkja.

6.3 Departementets forslag

Departementet foreslår at gravplasslova § 22 blir oppheva. Likestillings- og diskrimineringslova vil då setje rammene for tilsetjing i stillingar som kombinerer oppgåver på gravplass/krematorium og i kyrkja (til dømes kyrkjetenar, vaktmeister, reinhaldar). Departementet legg til grunn at praktiseringa av gravplasslova § 22 i dei kyrkjelege fellesråda har vore i samsvar med likestillings- og diskrimineringslova § 30. Opphevinga inneber dermed inga endring av gjeldande rett.

6.4 Økonomiske og administrative konsekvensar

Endringa vil truleg ikkje ha økonomiske og administrative konsekvensar.

7 Nærare regulering av urnevegg

7.1 Bakgrunn. NOU 2014: 2 og høyringa i 2014

Stortinget vedtok 8. juni 2020 å opne for urnevegg, jf. [Innst. 313 I \(2019–2020\)](#) og [Prop. 86 L \(2019–2020\)](#). Gravlegging i urnevegg vil seie at oskeurna blir oppbevart eller mura inn i ein lukka nisje i ein vegg eller eit byggverk.⁸ Namn og data på den avlidne står normalt utanpå nischen. Ein urnevegg kan stå både inne og ute.

Formålet med lovendringa var at gravplasslovgivinga skal leggje til rette for fleire alternativ i møte med eit meir mangfaldig samfunn og i møte med ein venta auke i talet på dødsfall dei neste tiåra. Departementet understreka i proposisjonen at den lokale gravplastyresmakta vil stå fritt til å byggje eller la vere å byggje urnevegg.

Opninga for urnevegg i lova kjem fram av § 21, som er ein heimel om avgifter. Det er derfor behov for nærare regulering av utforminga urnevegger. Det er òg behov for reglar om urna og om kva som skal skje etter at fredingstida og eventuelt festeperioden er over. Forskrifta vil ha heimel i gravplasslova § 26.

Denne forma for gravlegging i to omgangar – første gong ved innsetjing i urnevæggen og andre gong ved nedsetjing i jorda – inneber ikkje brot på gravfreden. Hovudprinsippet skal framleis vere at oska skal i jorda, til dømes ved nedsetjing i anonym urnegrav eller minnelund. Dette stadiet vil ikkje innebere medverknad eller deltaking frå dei etterlatne. Departementet varsla at det vil vurdere om det unntaksvis kan givast høve til urnevegg som endeleg gravlegging dersom behovet er grunnleggjande religiøst, til dømes for buddhistmunkar, jf. Innst. O. nr. 46 (1995–1996) side 31.

Lae-utvalet utforma eit forslag til forskriftsregulering av gravlegging i urnevegg, sjå NOU 2014: 2 punkt 11.4. Bergen kyrkjelege fellesråd uttalte i høyringa av NOU-en:

BKF ser ingen betenkeligheter ved å gi mulighet for vidare leie av urneplass i kolumbarium eller navnet minnelund, så lenge det er noen som ønsker å ta det ansvaret. Ut fra prinsippet om at en grav bare bør bestå så lenge det fortsatt er noen i levende live som husker avdøde, kan det være nærliggende å tenke seg en maksimal leietid på 20 år etter utløpet av den betalingsfrie perioden. I dag opplever gravplassforvaltningen ofte at langtidsfeste av graver handler mye om å sikre mulighet for gravlegging på akkurat det stedet, på den gravplassen; tanken om å «hvile i samme grav». Dette aspektet forsvinner både i kolumbarium og i navnet minnelund, og man vil ikke ha den samme beveggrunn for lange leieperioder.

I Narvik har ein frå gammalt av ein urnemur. I [vedtektene](#) frå 2019 er urnemuren regulert slik:

Navneplatene skal være av stein. Sterke farger (marmor) tillates ikke. Platene bestilles og betales av ansvarlig for graven / fester. Urner skal være av ikke forgjengelig materiale. Åpning av nisje som tidligere er tatt i bruk, skal skje like i forkant av ny

⁸ Kirsten G. Lunde har gitt ein kort omtale av «Kolumbarium – oppbevaring av askeurner i lukkede nischer» på side 88–89 i heftet [Kremasjon og gravformer for aske](#) (2017).

innsetting. Åpen nisje skal være under tilsyn. Lukking av nisjen skal skje straks etter innsetting. Platen skal limes eller boltes fast. Når gravstedet, av ulike årsaker, slettes, skal asken gravsettes i åpent grav eller anonym grav. Det skal ikke registreres hvor. Tomme urner og kremasjonsbrikke destrueres. Maksimalt 6 urner kan gravsettes i en nisje. [...]

Gravsted i urnemuren kan ikke beplantes/pyntes.

7.2 Nordisk rett

7.2.1 Sverige

Ifølgje bransjeorganisasjonen Sveriges kyrkogårds- og krematorieförbund (SKKF) finst det i overkant av 40 kolumbarium i Sverige, men ikkje tal for kor ofte dei blir nytta. Det er langt mellom nye kolumbarium.

Den svenske gravplasslova gjer unntak frå den generelle regelen om gravfred for kolumbarium, sjå [begravningslag](#) 6 kap. 3 § (*lag 1999:306*):

Trots det som sägs i 1 § får huvudmannen för begravningsverksamheten eller den som annars förvaltar en allmän begravningsplats ta ut aska som har gravsatts i ett utrymme i ett kolumbarium eller en urnmur där gravrätten har upphört.

Askan skall i så fall grävas ned inom begravningsplatsen eller inom någon annan närbelägen begravningsplats.

Dette inneber at gravlegging av oska etter fredingstida eller festeperioden ikkje er eit brot på den uttrykkjelege regelen om gravfred. Norsk rett har ikkje nokon slik uttrykkjeleg regel om gravfred. Etter svensk rett skal oskeurna gravleggjast på same eller nærliggjande gravplass. Ifølgje SKKF er det eit råd at urna som blir nytta i eit kolumbarium, skal vere uforgjengeleg og nisjen skal vere mogleg å låse. Vidare skal oskeurna etter tida i kolumbariet ikkje gravleggjast på anonym urnelund (minnelund).

7.2.2 Danmark

Den danske [lov om begravelse og ligbrænding](#) slår i § 3 andre ledd fast at hovudregelen er at oskeurner blir sette ned på gravplassen, men opnar for at urnen «anbringes på et andet sted, der er godkendt af kirkeministeren». Lova har ingen reglar om kolumbarium, til dømes om fredingstid.⁹ Ei [forskrift frå 1975](#) gir enkelte reglar:

§ 12. Kister og askeurner skal jordfæstes på folkekirkens kirkegårde eller andre af kirkeministeriet godkendte begravelsespladser. Askeurner kan dog nedsættes eller anbringes på andet af kirkeministeriet dertil godkendt sted. Jordfæstelse af aske kan ske uden brug af urne. Med kirkeministeriets tilladelse kan der forholdes med asken på anden sømmelig måde, når der foreligger et bestemt udtalt ønske herom fra afdøde.

⁹ Vi byggjer her på opplysningar frå Marjun Egholm i Kirkeministeriet.

§ 13. Henvendelse om foretagelse af jordfæstelse og om erhvervelse eller fornyelse af gravsted rettes til bestyrelsen for den kirkegård, hvor afdødes kiste eller urne ønskes jordfæstet. Henvendelse om foretagelse af ligbrænding og om anbringelse af urne i kolumbarium rettes til krematoriets bestyrelse. [...]

I eit [rundskriv frå 1975](#) heiter det at departementet gir løyve til å etablere kolumbarium. Dessutan «kan urner anbringes i gravkamre på kirkegårde, hvor dette er hjemlet i kirkegårdsvedtægten eller tillades af kirkegårdsbestyrelsen». I eit anna rundskriv frå same år er det fastsett at urner til bruk i urnevegg skal vere av «brændt ler, sten, bronze eller andet holdbart materiale».¹⁰

I ei [rettleiing frå 2018](#) heiter det:

Kirkeministeriet har altid meddelt afslag på ansøgninger om tilladelse til anbringelse af askeurner i hjemmet, da en sådan anbringelse vil kunne indebære en tilsidesættelse af de etiske hensyn, der ligger til grund for begravelseslovens bestemmelser. Er ønsket om opbevaring i hjemmet for eksempel begrundet i ønsket om til sin tid at kunne anbringe asken i en urne sammen med længstlevende ægtefælles aske, kan der enten peges på muligheden for at anbringe urnen i et kolumbarium eller anbringelse i et gravsted med henblik på opgravning og sammenblanding med længstlevendes aske ved længstlevendes død.

Dette opnar for mellombels plassering av urne i urnevegg. Nærare reglar er truleg gitt i vedtekter for gravplassane der det er urnevegger.

7.2.3 Finland¹¹

I hovudstadsregionen i Finland finst det åtte kolumbarium. Det eldste er frå 1926 og det nyaste frå 2004. I heile Finland finst det 20 krematorium, og to er under planlegging. Det manglar eit samla regelverk for oppføring av kolumbarium. Ulik tolking av lova hjå regionale styresmakter gjer det vanskelegare å føre opp kolumbarium enn før.

I [begravningslagen 18 §](#) (i kapittelet om krematorium og kremering) er hovudregelen: «Huvudmannen för ett krematorium får lämna ut aska endast för att gravsättas eller för att på ett annat bestående sätt placera den på en plats.» Historisk har kolumbarium blitt rekna som ein slik permanent måte å plassere oskeurna på.

Gravplassar skal i Finland godkjennast av lokale, regionale og kyrkjelege styresmakter. [Kyrkolagen](#) har eit eige kapittel om gravplassar og stiller mellom anna krav om planar over gravplassen, sjå § 8. [Kyrkkoordiningen](#) gir nærare reglar om drift av gravplassar. § 6 gjer greie for kva som skal stå i ein gravplassplan som ligg til grunn for godkjenninga.

¹⁰ Cirkulære nr. 221 af 1. december 1975 om udførelse af ligbrænding

¹¹ I Finland blir dei allmenne gravplassane forvalta av den evangelisk-lutherske kyrkja. Dei ortodokse og dei katolske kyrkjelydane forvaltar sine eigne gravplassar med tilskot frå staten. Dei muslimske gravfelta ligg inntil gravplassane forvalta av den evangelisk-lutherske kyrkja og blir forvalta av ho.

Fredingstida i urnevegg er minst 15 år. I lokale forskrifter kan soknet fastsetje lengre fredingstid. Når fredings- og festetida er ute, blir oska gravlagd på den same gravplassen.¹²

7.3 Departementets vurderingar

7.3.1 Fredingstid

Stortingskomiteen føresette i innstillinga si, slik departementet gjorde i proposisjonen, at det skal vere ei fredingstid i nisjen i urneveggen, men òg at det ikkje inneber brot på gravfreden når urna blir teken ut av nisjen og gravlagd.¹³ Lovendringa i gravplasslova § 21 andre leddet seier ikkje uttrykkjeleg noko om dette, men gravplasslova § 8 seier at minste fredingstid er 20 år. Dette vil òg gjelde for urnevegg.

Etter fredingstida og utløpet av eventuell festeperiode er framlegget at urna blir gravlagd anonymt innanfor kommunen. Ei ordinær anonym urnegrav kan nyttast, og det er derfor ikkje eit vilkår for å ha urnevegg at det er etablert namna eller anonym minnelund i kommunen. Urna kan gravleggjast på namna minnelund dersom det ikkje blir sett opp namneplate.

Bergen kyrkjelege fellesråd meinte i høyringa i 2014 at festeperioden i urnevegger (etter fredingstida) burde vere avgrensa til 20 år utan rett til forlenging. Departementet meiner at regelverket bør leggje til rette for at urnevegg kan opplevast som eit fullverdig alternativ til urnegrav og namna minnelund. For etterlatne kan det vere ønskjeleg å velje type grav i samband med dødsfallet utan å måtte ta stilling til ønskt maksimal festetid. Ved dødsfallet vil det vere mange val å gjere, og kapasiteten til å kjenne på behov 40 år inn i framtida, kan vere avgrensa. Dersom urnevegg skulle vere einaste gravtype underkasta ein statleg regel om maksimal festetid på 20 år, ville urnevegg framstå som eit mindre attraktivt alternativ. Departementet foreslår derfor ikkje ei grense på fredingstida.

7.3.2 Storleik og utforming av nisjane

Departementet meiner det ikkje er behov for nasjonale reglar om storleiken på nisjane. Gravplassforskrifta § 14 første ledd bør derfor ikkje gjelde i urnevegg. Det vil gi gravplasstyresmakta fridom til å utforme nisjane, mellom anna til å gi reglar i vedtektene om fleire urner kan plasserast i same nisje. Ved ny gravlegging av fleire urner i same nisje i fredingstida, vil gravplassforskrifta § 16 innebere at det blir ny periode utan festeavgift.

Kravet om minst 0,5 meter jordoverdekking og jord på alle kantar i gravplassforskrifta § 14 andre leddet kan ikkje gjelde i urnevegg.

Urneveggen skal stå på ein gravplass. Dette utelukkar ikkje at ein ny gravplass berre har urnevegg (ikkje kiste- og urnegraver), men gravplassen må vere godkjend etter gravplasslova § 4. Gravplassar som til dømes berre har urnevegg og minnelund for urnegraver, krev svært avgrensa areal og kan vere eit alternativ ved til dømes mindre kapell og krematorium. Urnevegg kan òg stå på gravplass godkjend etter trussamfunnslova § 21. At

¹² Opplysningar frå Harri Palo i Kyrkostyrelsen i Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Finland.

¹³ Innst. 313 L (2019–2020): «Denne formen for gravlegging i to omganger – første gang ved innsetting i urneveggen og andre gang ved nedsetting i jorden – innebærer ikke brudd på gravfreden. Departementet foreslår å forskriftsfeste hva som skal skje etter at fredningstiden og eventuelt festeperioden er over.»

urnevegg skal stå på gravplass, kan ikkje gjelde fullt ut dersom det blir søkt om urnevegg innomhus, til dømes i kyrkjer tekne ut av bruk eller i tempel og seremonirom i vanleg bruk.¹⁴ I slike tilfelle må ein søkje departementet om dispensasjon, jf. gravplassforskrifta § 39.

Urnene skal ikkje vere tilgjengelege. Derfor skal nisjane vere lukka. Det er ikkje nødvendig å stille krav til korleis nisjane blir lukka. Gravplastyresmakter som ønskjer å ta i bruk historiske urnevegger innomhus eller av andre grunner ikkje vil lukke nisjane, kan søkje departementet om dispensasjon, jf. gravplassforskrifta § 39.

Departementet meiner at det heller ikkje er nødvendig å setje frist for når gravplastyresmakta skal gravleggje oska i jorda etter utløpet av festeperioden eller fredingstida i urnevæggen.

7.3.3 Namn og data

Nisjane i ein urnevegg skal vere lukka. Utanpå kan namn og data på avlidne stå, eventuelt saman med symbol eller tekst i samsvar med lova og dei lokale gravplassforskriftene. Utforminga skal godkjennast av gravplastyresmakta, jf. gravplassforskrifta § 25. Forslaget opnar ikkje for å gravleggje anonymt i urnevegg.

7.3.4 Krav om at tekst og anna på minnesmerke skal vere sømmeleg

Kravet om at tekst, fotografi, dekor og symbolbruk skal vere sømmeleg, gjeld etter ordlyden i gravplassforskrifta § 21 første leddet første setninga berre gravminne. Etter departementets vurdering bør dette kravet òg gjelde ved utforminga av minnesmerke og urnevegger og ved utforminga av namneplatene som blir festa på desse. I gravplassvedtektene kan gravplastyresmakta fastsetje at det ikkje kan vere symbol i tillegg til namn og data.

Kravet om godkjenning av gravminne i gravplassforskrifta § 25 første ledd gjeld gravminne og bør ikkje gjelde namneplater. Sakshandsaming av kvar namneplate er ikkje naudsynt og lite effektiv bruk av ressursane. Ev. reaksjonar på brot på kravet i gravplassforskrifta § 21 første ledd om sømmeleg tekst på namneplate, må dermed kome i etterkant.

7.4 Departementets forslag

Etablering av urnevegg vil vere ei vesentleg endring av gravplassen som skal ha tilslutning frå kommunen og godkjenning frå statsforvaltaren, jf. gravplasslova § 4 første leddet.

Fredingstida er den same som for urnegraver. Å opne nisjen og å gravleggje oska etter fredingstida, er ikkje brot på gravfreden. Dei etterlatne deltek ikkje ved denne gravlegginga og har ingen innverknad på kvar, når eller korleis oska blir gravlagd. Plasseringa på minnelunden er berre kjend for den lokale gravplastyresmakta.

Gravplassforskrifta § 14 nytt tredje ledd skal lyde (gjeldande tredje ledd blir fjerde ledd):

Første og andre ledd gjelder ikke i urnevegg.

Gravplassforskrifta § 15a skal lyde:

¹⁴ Sjå Innst. O. nr. 46 (1995–1996) side 31 og omtalen i [Prop. 86 L \(2019–2020\) punkt 3.2.1.](#)

§ 15a. Anonym *minnelund*, navnet minnelund og *urnevegg*

Med minnelund forstås gravfelt på gravplass uten adgang til gravminne knyttet til den enkelte grav. § 13 første ledd og § 15 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for grav i anonym og navnet minnelund. *Med urnevegg forstås vegg eller byggverk på gravplass med plass til askeurne i lukkede nisjer.*

Gravens plassering på anonym minnelund er bare kjent for *gravplassmyndigheten*. Plassering av grav på navnet minnelund kan gjøres kjent. Anonym og navnet minnelund skal plasseres i atskilte gravfelt.

Ved anonym minnelund kan det plasseres minnesmerke. Ved navnet minnelund skal det plasseres minnesmerke med navn og data på de gravlagte. *På urnevegg skal navn og data på de gravlagte stå utenpå den enkelte nisje. Dersom graven ikke festes etter fredningstidens utløp, gravlegges aske fra urnevegg anonymt på gravplass i kommunen.*

Grav på anonym minnelund har ingen ansvarlig. På navnet minnelund og i *urnevegg* kan grav festes når det har gått 20 år etter gravleggingen. Nærmere bestemmelser gis i gravplassens vedtekter.

Gravplassforskrifta § 21 første leddet første setninga skal lyde:

Tekst, fotografi, dekor og symbolbruk på gravminne, *minnesmerke og urnevegg* skal være sømmelig, og det *navnet* som settes *på*, skal være identisk med navnet på den som er gravlagt.¹⁵

Gravplassforskrifta § 31 første leddet ny andre setning skal lyde:

Urne som gravlegges i urnevegg, skal tåle oppbevaring i 100 år.

7.5 Økonomiske og administrative konsekvensar

Det er opp til den enkelte gravplasstyresmakt å avgjere om ein ønskjer å etablere urnevegg eller ikkje. Utgiftene ein lokalt har til å byggje urnevegg, fell inn under kommunens finansieringsansvar etter gravplasslova § 3. Økonomiske og administrative konsekvensar bør greiast ut av gravplasstyresmakter som vurderer å etablere urnevegg. Forslaga til regelendingar her gir spelerom i val av oskeurne og utforming av urneveggen.

Gravplasslova gir frå nyttår heimel til å få dekt ein del av kostnadene av dei etterlatne. Avgifta blir fastsett av kommunen etter forslag frå gravplasstyresmakta. Urnevegg krev avgrensa med areal på gravplassen. Gjenbruk av nisjane kan over tid føre til at gravplasstyresmakta får dekt meir enn kostnadene ved å etablere urneveggen.

¹⁵ Endringane i den andre leddsetninga er berre korrektur.

8 Namneflytting

8.1 Innleiing

Namnet på eit gravminne skal gi informasjon om den avlidne i grava. Det same gjeld i namna minnelundar: Namneplatene seier kven som er gravlagd der. Etter fredingstida (når leivningane er brotne ned) kan namnet bli ståande dersom etterlatne vil feste grava. Samsvar mellom gravinnhaldet og namnet på gravminnet eller minnesmerket er grunnleggjande i norsk gravplasskultur.

Reglane om namneflytting i gravplassforskrifta § 21 andre leddet fører til at det ikkje alltid er samsvar mellom gravinnhald og namnet over jorda. Føresegna tillèt at gravplasstyresmakta etter søknad kan gi løyve til at namnet blir sett opp på eit anna gravminne og samstundes sletta frå gravminnet der leivningane ligg.

Omgrepet symbolsk flytting har vore brukt fordi flytting av namnet var eit alternativ til å flytte kista eller urna fysisk etter gravlegginga. Etter departementets vurdering er uttrykket *namneflytting* lettare å forstå og meir dekkjande enn *symbolsk flytting*, og departementet rår til at det blir nytta framover.

Spørsmålet i dette punktet er om ein skal opne for namneflytting til namneplater i namna minnelundar.

8.2 Gjeldande rett

Gravplassforskrifta § 21 første leddet krev at namn på gravminne «skal være identisk med navnet på den som er gravlagt». Andre ledd gir den lokale gravplasstyresmakta heimel til å gi løyve til at namn og data på avlidne blir flytta frå det opphavlege gravminnet. § 21 andre leddet lyder:

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn på person påføres gravminne på en eksisterende grav et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Navnet må da fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Kultur- og kyrkjedepartementet uttalte i brev 3. oktober 2006 til Bergen kyrkjelege fellesråd om forståinga av § 21 andre leddet andre setninga:

Det er etter vårt syn ikke et absolutt krav at navnet flyttes fra et eksisterende gravminne, men navnet på den som er gravlagt, kan ikke finnes på flere gravminner samtidig, jf. nevnte forskrift § 21 andre leddet annet punktum.

Denne forståinga opna i den konkrete saka for at namn og data frå ei sletta grav blei førte opp på gravminnet på grava til den lengstlevande ektefellen. Sjølv om det altså ikkje var noko namn å slette, kunne ein i den konkrete saka likevel setje namnet på eit gravminne der leivningane ikkje låg.

Føresegna opnar for å gi løyve til å flytte namnet til ei anna grav, men ikkje til ein namna minnelund.¹⁶ Dette kjem tydeleg fram i [rundskriv P-12/2012](#) 18. desember 2012 i samband med ei endring i gravplassforskrifta § 21 første leddet:

Departementet finner ikke å kunne åpne for såkalt symbolsk flytting fra det opprinnelige gravminnet til navnet minnelund, da dette antas å ville få et langt større omfang. På grunn av minnelundenes innretning med like mange plasser på minnesmerket som det er graver i tilhørende gravfelt, ville symbolsk flytting til minnelund bli vanskelig å håndtere på sikt.

Anonyme graver reiser særlege spørsmål når det gjeld namneflytting. Etter gjeldande rett kan namn på ein avliden som er gravlagd i ei anonym grav eller ein anonym minnelund, ikkje påførast ei ordinær grav med gravminne eller namna minnelund. I slike tilfelle oppstår spørsmålet om kven som kan søkje om å påføre namnet, i og med at ei anonym grav ikkje har nokon ansvarleg.

Det er berre den ansvarlege for grava eller den som festar ho, som kan søkje om namneflytting. Det er ikkje gitt reglar som løyser konflikhtar dersom andre etterlatne har innvendingar mot flyttinga, men dei kan ha klagerett på avgjerda om namneflytting.

Ved flytting av siste namn frå eit gravminne, altså når det ikkje lenger er fleire namn på eit gravminne, blir grava sletta.

Reservering av grav ved sida av i minnelund, er ikkje regulert i gravplassforskrifta, men kan regulerast i vedtektene. I gravplassrådgivarens mal for utkast til lokale gravplassforskrifter (2019) er det to alternative reguleringar:

Alt. 1

I navnet minnelund kan det festes en grav ved siden av. Dette gjelder også urnegrav. Ved feste av grav ved siden av betales det festeavgift fra det tidspunkt den første graven tas i bruk. Ved feste av grav ved siden av i navnet minnelund, vil ikke nødvendigvis gravene komme ved siden av hverandre, men navneplatene.

Alt. 2

I navnet minnelund kan det ikke festes en grav ved siden av.

Ved reservasjon av grav ved sida av i minnelund kan det anten bli sett av plass til ny plate ved sida av til neste namn eller eit namn til på same plate. Om namneplatene kan ha plass til to namn, er eit spørsmål om korleis minnelunden er designa. Det er opp til gravplasstyresmaktene lokalt om det å reservere plass ved sida av i namna minnelund, inneber at urnene blir ståande ved sida av kvarandre i jorda. For gravplasstyresmaktene er det sjølv sagt mest praktisk å gravleggje urnene fortløpande.

8.3 Bakgrunn. Dispensasjonar frå departementet

Departementet har dei siste åra motteke søknader om å dispensere frå gravplassforskrifta § 21 andre leddet, jf. heimelen i § 39. Søknadene har i hovudsak dreidd seg om

¹⁶ Sjå òg <https://kirken.no/nb-NO/gravplassradgiver/graven/symbolsk%20flytting/>

namneflytting til namna minnelund. Mellom anna gav departementet 28. august 2019 dispensasjon til Kongsberg kyrkjelege fellesråd frå gravplassforskrifta § 21:

"[...] slik at Kongsberg kyrkjelege fellesråd kan opne for symbolsk flytting av namn på ektefelle/sambuar/partnar frå eksisterande gravminne til namna minnelund. Namnet på eksisterande gravminne skal fjernast. Opninga for å symbolsk flytte i tråd med dette, bør inn i vedtektene til gravplassen og desse bør utformast i tråd med anbefalingane frå gravplassrådgevaren. Vi gjer merksame på at endringar i vedtektene skal godkjennast av bispedømmerrådet, jf. gravferdsloven § 21 første ledd".

Dispensasjonen var basert på ei tilråding frå gravplassrådgivaren som hadde utforma eit forslag til ei føresegn i den lokale gravplassforskrifta:

"Barne- og familiedepartementet har gitt dispensasjon etter gravferdsforskriften § 39 til symbolsk flytting til navnet minnelund. Kongsberg kirkelig fellesråd kan derfor etter søknad tillate at det påføres navn på ektefelle/samboer/partner selv om vedkommende er gravlagt et annet sted. Navnene skal stå på samme navneplate, og navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet".

Høvet til namneflytting etter dispensasjonane er nokså avgrensa: Det må dreie seg om namneflytting av ektefelle, sambuar eller partnar, i nokre tilfelle også barn. Flyttinga kan i Kongsberg-saka berre skje til same navneplate som namnet og data til førsteavlidne står på.

Departementet har i godt og vel ti saker gitt dispensasjon til å namneflytte til namna minnelund. Det rettslege landskapet er dermed todelt:

- Dei fleste stader gjeld gravplasslova og gravplassforskrifta fullt ut, og her er det ikkje mogleg å flytte namn til namna minnelund.
- På godt og vel ti stader er det lov å flytte namn og data til namna minnelund etter dispensasjon frå departementet.

8.4 Nordisk rett

I dansk gravplasslovgiving er det ikkje reglar om flytting av namn, men i lokale vedtekter kan dette vere regulert i samband med reglar om å setje opp gravminne.¹⁷

Heller ikkje i svensk gravplasslovgiving er det reglar om flytting av namn. Dette kan vere regulert lokalt. Dei etterlatne søkjer om løyve frå den lokale gravplasstyresmakta der dei ønskjer namnet flytta til. Det er tradisjon for at ei symbolsk mengd jord frå plantefeltet ved gravminnet kan bli flytta til den nye grava, men dette er ikkje noko krav. Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF) meiner at namnet på gravlagde i så stor utstrekning som mogleg skal vere der dei er gravlagde, og rår derfor til at det ved namnet blir skrive «gravsatt/vilar på annan plats» når eit namn er flytta. SKKF rår ikkje til å gi løyve til namneflytting etter anonym gravlegging fordi anonymiteten kan ha vore ønskt av avlidne.

¹⁷ Vi byggjer her på opplysningar frå Marjun Egholm i Kirkeministeriet. I [bekendtgørelse nr. 1172 af 19. september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#) er det fastsett reglar om flytting av kister og urner.

SKKF rår òg til å vere restriktiv til namneflytting til namna minnelund, mellom anna fordi namneplatene ofte er for små til at ein kan skrive at avlidne er gravlagd ein annan stad.

8.5 Flytting av namn frå ordinær kiste- eller urnegrav til namna minnelund

8.5.1 Erfaringar med dispensasjon til å flytte namn til namna minnelund

Departementet bad i april 2020 om opplysningar om erfaringane med å flytte namn til namna minnelund. Dei kyrkjelege fellesråda i Bergen, Færder, Kongsberg, Lier, Nordre Follo og Stavanger hadde på dette tidspunktet dispensasjon etter gravferdsforskrifta § 39 til å gi vedtekter som tillét flytting av namn til namna minnelund. Fleire har kome til etter det. Departementet bad om opplysningar om talet på søknader og kor mange som var avslått, om sakshandsaminga var krevjande, erfaringane med å vurdere om vilkåra var oppfylte, om dei som fekk avslag, slo seg til ro med resultatet, og ei vurdering av om avslaga framstod som rimelege. Departementet viste endeleg til rundskriv P-12/2012 der det står: «På grunn av minnelundenes innretning med like mange plasser på minnesmerket som det er graver i tilhørende gravfelt, ville symbolsk flytting til minnelund bli vanskeleg å håndtere på sikt.» Departementet bad om ei vurdering av om denne utsegna stemte med erfaringane til fellesråda.

I Kongsberg er det gitt løyve til namneflytting i samsvar med dispensasjonen berre éin gong, sjå dispensasjonsvedtaket sitert ovanfor. Sakshandsaminga var ukomplisert.

Dispensasjonen i Bergen kjem slik fram i [dei lokale gravplassforskriftene](#):

I navnet minnelund er det anledning til å påføre navn på ektefelle/livsledsager, barn eller foreldre, selv om vedkommende er gravlagt et annet sted. Navnet skal stå på samme navneplate, og navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Bergen rapporterer om fire innvilgingar og ingen avslag. Det mest vanlege er at den lengstlevande ektefellen ved sin død blir lagd i namna minnelund, og at namnet til den først avlidne blir påført namneplata.

Føresegna i [dei lokale gravplassforskriftene](#) i Stavanger tilsvarer den i Bergen, bortsett frå at foreldre ikkje er nemnde. Stavanger rapporterer om åtte namneflyttingar til namna minnelund og to avslag. Dei viser til at folk gjerne ringjer før dei søker, og dermed får rettleiing på om dei fyller vilkåra eller ikkje. Stavanger kyrkjelege fellesråd meiner at det må krevjast festeavgift i samband med namneflytting fordi det medfører at «en gir fra seg muligheten til frigrav» og dermed utløyser festeavgift.

I tillegg har Stavanger kirkelige fellesråd dispensasjon til å føre opp namn på anonymt gravlagde barn på ein seinare etablert namna minnelund ved sida av. I brev 27. november 2017 føresette departementet «at det er barnets biologiske mor som enten står som søker, eller som gir samtykke til påføring av navn». Fem namn er flytta. Sjå nærare nedanfor.

Dispensasjonen i Færder opnar for «symbolsk flytting av tidlegare ektefelle eller samboer fra eksisterende gravplass til navnet minnelund i de tilfeller hvor siste avdøde eller dens pårørende vil velge navnet minnelund». Færder rapporterer om éin innvilga søknad og ingen avslag. Namnet blei sett opp på eksisterande namneplate. Flyttinga til namna minnelund utløyser ikkje krav om betaling av festeavgift, men allereie betalt festeavgift for grava som blir sletta, blir ikkje refundert.

Dispensasjonen i Lier kjem slik fram i [dei lokale gravplassforskriftene](#):

I navnet minnelund kan kirkelig fellesråd etter søknad, tillate at det påføres navn på ektefelle/samboer/partner og/eller navn på barn av avdøde. Navnene skal stå på samme navneplate, og navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Symbolsk flytting til navnet minnelund kan bare skje når det er foretatt en urnenedsettelse i den navnedde minnelunden.

Lier rapporterer om to innvilgingar og eit avslag. I Lier er det eit krav at namneflyttinga skjer samtidig med gravlegging i minnelunden. Det er med andre ord ikkje høve til namneflytting til ei namneplate som allereie er sett opp i minnelunden.

Dispensasjonen i Nordre Follo kjem fram slik i [vedtektene](#):

Navneplate har plass til to navn. Ved dødsfall er det anledning til symbolsk flytting av navn fra tidligere gravlagt ektefelle/samboer/partner eller barn.

Nordre Follo rapporterer om fem innvilgingar og tre avslag. Avslaga gjaldt namneflytting utan samanheng med gravlegging, det vil seie utan at dei som søkte, hadde ei grav i minnelunden frå før.¹⁸

Departementet merkar seg at ingen av gravplasstyresmaktene rapporterte om administrative utfordringar med å handheve ordninga. Sakshandsaminga er med andre ord ikkje meir krevjande enn for andre saker om namneflytting. Dette kan ha samanheng med at det i dispensasjonsvedtaka frå departementet er sett nokså stramme krav til tilknyttinga mellom den som hadde namnet som skal flyttast, og den som er gravlagd i minnelunden namnet skal flyttast til. I tillegg er det fleire stader krav om at namnet må setjast på ei eksisterande namneplate. Det har vore relativt få namneflyttingar og endå færre avslag.

Bergen, Nordre Follo, Stavanger og Lier krev at namnet som blir flytta, skal stå på same namneplate som eit namn som allereie er på minnelunden. Kravet om same namneplate inneber at dispensasjonen ikkje reduserer talet på graver som kan takast i bruk i minnelunden. Talet på namneflyttingar til no i dei andre kommunane tilseier ikkje fare få fylle opp minnelunden med platene med flytta namn.

¹⁸ Nordre Follo tek opp spørsmålet om registrering av namneflytta i gravprotokollen. Det er praksis i Nordre Follo å setje «(navneflyttet)» i parentes etter namnet.

8.5.2 Departementets vurdering

8.5.2.1 Utgangspunkt

Namneflytting bryt sammenhengen mellom gravinnhald og namn og data på gravminnet eller namneplata. Namneflytting bør derfor ikkje bli vanleg. Departementet meiner vidare at endring av den fysiske utsjånaden av gravplassane bør skje gjennom gravlegging og dermed over tid, ikkje ved at gravminne blir sletta fordi namna blir flytta til minnelundar.

Namneflytting inneber at namn blir flytta. Når ei grav er sletta eller ei namneplate teken ned, vil det ikkje vere høve til namneflytting fordi det ikkje er noko namn å flytte. I punkt 11.6 nedanfor drøftar departementet enkelte særlege situasjonar, men kjem til at det ikkje er tenleg å gi reglar for dei.

Flyttinga av ei namneplate innanfor same minnelund er ikkje namneflytting, men det er berre gravplasstyresmakta som kan flytte namneplater.

Namneflytting må gå fram av gravregisteret.

8.5.2.2 Vurderingar i lys av erfaringane der det har blitt gitt dispensasjon

Gravplassforskrifta § 21 andre leddet er tolka slik at ho ikkje tillèt å flytte namn til namna minnelund. Enkelte stader er flytting av namn og data til namna minnelund tillate med grunnlag i dispensasjon frå departementet og etterfølgjande regulering i lokale gravplassforskrifter. Departementet meiner at ein slik todelt rettstilstand ikkje er heldig.

Departementet viser til at erfaringane med dispensasjonane ovanfor har vore gode. Reguleringa og praktiseringa har variert noko.

Departementet meiner at gravplasstyresmakta, som i dag, bør kunne nekte namneflytting eller setje vilkår. Dette kan mellom anna vere aktuelt dersom det ikkje er tilstrekkeleg plass i den aktuelle minnelunden eller i minnelundane i kommunen. Departementet er likevel i tvil om kor mykje som bør regulerast lokalt, og kor mykje som bør regulerast i sentrale forskrifter.

I det følgjande vil departementet derfor setje fram to alternativ til regulering, som vi ber høringsinstansane ta stilling til. I begge alternativa legg departementet til grunn at det berre er den ansvarlege eller festaren av grava namnet skal flyttast frå, som kan søkje om namneflytting. I tillegg må det i begge alternativa liggje føre samtykke frå den som festar eller er ansvarleg for grava med gravminnet som ein ønskjer å flytte namnet til, eller grava i minnelunden som ein ønskjer å flytte namnet til. Alternativa skil seg frå kvarandre ved at alternativ 2 også set krav om at namneflytting berre kan skje i samband med gravlegging, og at det berre er høve til å flytte eitt namn. Skilnaden mellom alternativ 1 og 2 er altså kor mykje som er regulert i den nasjonale forskrifta, og kva det er opp til gravplasstyresmakta lokalt å regulere i dei lokale gravplassforskriftene.

Dispensasjonane som er nemnde ovanfor, føreset ein relasjon mellom den avlidne som har namnet som skal flyttast, og den avlidne som allereie er gravlagd eller blir gravlagd i den namna minnelunden. Namn på ektemake eller sambuar, barn og foreldre kan flyttast. Slike

vilkår gjeld ikkje ved namneflytting til ordinært gravminne. Departementet meiner at det er vanskeleg å gi nasjonale reglar om at det berre skal vere høve til å namneflytte ved vanlege relasjonar mellom avlidne. Fordi familiar og relasjonane mellom folk varierer, vil departementet ikkje gjere framlegg om nasjonale reglar som avgrensar namneflytting til ein bestemt personkrins. Departementet legg til grunn at det normalt vil vere ei form for relasjon mellom den som skal namneflyttast, og den som er festar eller er ansvarleg for grava i minnelunden det skal namneflyttast til.

Fordi det ser ut til å bli meir vanleg å etablere namna minnelundar, bør ein rekne med at det vil kome ønske om namneflytting frå éin namna minnelund til ein annan, til dømes på ein annan kant av landet. Forslaga stengjer ikkje for det. Forslaga stengjer heller ikkje for namneflytting frå minnesmerke i namna minnelund til gravminne på ordinær grav.

Departementet meiner at det ikkje er naudsynt å fastsetje nasjonale reglar for kor lenge ei grav etter namneflytting kan festast etter fredingstida. Her bør reguleringa av namna minnelundar følgje reglane elles i lov og forskrift. Det inneber mellom anna at gravplastyresmakta som før er fri til å fastsetje ei grense i dei lokale gravplassforskriftene for kor lenge ei ordinær grav og ei grav i namna minnelund kan festast etter fredingstida. Det kan gjelde ein maksimal festeperiode etter siste gravlegging for grava namnet blir flytta frå. Denne tidsmessige grensa gjeld festekontrakten, ikkje namnet. Det er derfor høve til å flytte eit namn frå eit ordinært gravminne der grava nærmar seg maksimalgrensa, og setje namnet opp i ein namna minnelund. For det flytta namnet vil festeperioden og maksimalgrensene i minnelunden gjelde.

8.5.2.3 Alternativ 1

Søknad om namneflytting kan berre fremjast av den som festar eller er ansvarleg for grava namnet blir flytta frå. Saman med søknaden må det følgje samtykke frå den som festar eller er ansvarleg for grava namnet skal flyttast til, eller grava i minnelunden namnet skal flyttast til. Det er med andre ord ikkje mogleg å flytte namn til ein namna minnelund utan samtykke frå den som er ansvarleg for eller festar ei grav der allereie.

Føresetnaden for å gi løyve til namneflytting er at namn og data blir fjerna frå det opphavlege gravminnet eller minnesmerket. Plikta til å fjerne namnet ligg på den eller dei som søker om namneflytting.

Ingen har rettskrav på løyve til å flytte eit namn. Gravplastyresmakta får med forslaget ei utvida kan-fullmakt. Ettersom gravplastyresmakta kan seie nei, kan ho òg setje vilkår for løyvet. Slike vilkår bør normalt gå fram av dei lokale gravplassforskriftene.

Gravplastyresmakta kan gi nærare reglar og avgrensingar i dei lokale gravplassforskriftene. Dette kan til dømes vere å fastsetje at namneflytting berre kan skje i samband med ei gravlegging i ein namna minnelund, eller at flytting til namna minnelund føreset at namna skal stå på same namneplate.

8.5.2.4 Alternativ 2

Dette alternativet byggjer vidare på alternativ 1. Skilnaden er at forskrifta her set fleire vilkår for namneflytting. Formålet er å redusere talet på moglege namneflyttingar og ta sterkare omsyn til at namna minnelundar er utforma slik at det er plass til like mange namn (eller namneplater) som det er graver i jorda.

I reguleringa som er fastsett i Follo etter dispensasjon frå departementet, er det eit vilkår at namneflytting berre kan skje ved dødsfall. Dette er særleg praktisk der det er plass til to namn på namneplatene. Typisk ved gravlegginga av den lengstlevande ektemaken i ein namna minnelund blir namnet til den først avlidne flytta til minnelunden. Departementet foreslår i alternativ 2 å setje som eit vilkår at ein søknad om namneflytting berre kan fremjast i samband med gravlegging. Vilkåret vil gjelde både ved namneflytting til ordinært gravminne og til namna minnelund.

I dette alternativet er det òg ei avgrensing at det berre er eitt namn som kan flyttast til namna minnelund. I dei aller fleste tilfella vil det vere tilstrekkeleg. Å avgrense til eitt namn vil hindre rask vekst i talet på namneplater i minnelundane som ikkje har samanheng med gravlegging. Dette vilkåret inneber at det blir ein skilnad mellom namneflytting til namna minnelund (avgrensa til eitt namn) og namneflytting til ordinært gravminne (ikkje avgrensa tal på namn). Gravplastyresmakta må godkjenne namneflyttinga i begge tilfelle.

Departementet har vurdert om det også burde givast sentrale forskrifter om at namnet må setjast på same namneplata, men har kome til at dette er eit vilkår som best eignar seg for lokal regulering, fordi minnelundar er ulikt utforma rundt om i landet. Som nemnt ovanfor vil det derfor også her vere opp til gravplastyresmakta eventuelt å krevje i gravplassvedtektene at det flytta namnet må setjast på same namneplate.

8.5.2.5 Dispensasjon

I situasjonar som ikkje er omfatta av alternativa 1 og 2, vil departementet kunne dispensere etter gravplassforskrifta § 39.

8.5.2.6 Nærare om betaling ved namneflytting til namna minnelund

Ved gravlegging i namna minnelund kan gravplastyresmakta krevje avgift for «for bruk av [...] navnet minnelund», sjå gravplasslova § 21 andre leddet. Namneflytting til namna minnelund vil òg vere bruk av namna minnelund, og dermed kan det krevjast avgift som ved gravlegging i namna minnelund.

Namneflytting er ikkje gravlegging. Dersom namnet til ein som levde utanfor kommunen, blir flytta til kommunen, er det ikkje høve til å krevje avgift for utanbygds gravlegging.

Dersom ei ordinær grav blir sletta etter ei namneflytting, har festaren ikkje krav på å få tilbake betalt festeavgift for komande år. Namneflytting til ordinært gravminne eller til ei namneplate der det står eit namn frå før, startar ikkje ein ny frigravsperiode.

Blant gravplastyresmaktene som har fått dispensasjon, er det berre Stavanger som krev festeavgift frå dag éin ved namneflytting til namna minnelund. Etter departementets

vurdering vil det ikkje vere høve til å krevje festeavgift i namna minnelund for ei namneplate før fredingstida er ute. Dette gjeld òg ved namneflytting.

8.5.3 Departementets forslag

Alternativ 1: Gravplassforskrifta § 21 andre leddet skal lyde:

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn og data på person påføres gravminne på en eksisterende grav eller på minnesmerke på en navnet minnelund et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Søknad om navneflytting må fremmes av den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes fra. Den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes til, må samtykke. Det samme gjelder ved flytting til navnet minnelund. Navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet eller minnesmerket.

Alternativ 2: Som over, men i tillegg skal nytt femte punktum lyde:

Søknad om navneflytting til en navnet minnelund kan bare fremmes i forbindelse med gravlegging og bare for ett navn.

8.6 Namneflytting i særlege situasjonar

8.6.1 Innleiing

Departementet drøfter i dette punktet enkelte særlege situasjonar der det kan vere behov for namneflytting. Nokre slike konkrete saker har løyst seg ved at departementet har nytta heimelen i gravplassforskrifta § 39 til å dispensere.

8.6.2 Flytting av namn til tom grav

Gravplastyresmakta kan gi løyve til å flytte ei gravlagd kiste eller urne. Vilkåret i gravplasslova § 7 andre ledd er «sterke grunner», og det kan setjast vilkår. Gravplastyresmakta kan på den andre sida ikkje gi løyve til at namn og data på ein gravlagd blir flytta til ei såkalla tom grav, altså ei grav som er klar for gjenbruk eller bruk.

Det er svært sjeldan at gravlagde kister eller urner blir flytta. I heilt spesielle tilfelle der slik flytting kunne vere aktuelt, kunne eit alternativ vere å la kista eller urna bli der ho er gravlagd, og heller flytte gravminnet eller setje opp eit nytt gravminne med namn og data på ei ny kiste- eller urnegrav.

8.6.3 Påføring av namn på avliden gravlagd i anonym grav

Anonym gravlegging er eit val som blir gjort av den som er ansvarleg for gravferda, ofte i samsvar med ønska til avlidne. Dette valet kan ikkje gjerast om i etterkant. Ei anonym grav har ingen ansvarleg. Plasseringa av grava er berre kjend for gravplastyresmaktene, jf. gravplassforskrifta §§ 15 og 19.

Stavanger kyrkjelege fellesråd fekk 27. november 2017 (KUD-sak 17/4091-4) dispensasjon til å gi løyve til namneflytting frå ein anonym minnelund (med foster og dødfødde barn) til ein namna minnelund like ved. Denne dispensasjonen kjem ikkje fram av vedtektene. Ei anonym

grav har ingen ansvarleg, og departementet sette derfor som føresetnad at «det er barnets biologiske mor som enten står som søker, eller som gir samtykke til påføring av namn». Bakgrunnen for søknaden om å få gi løyve til namneflytting var at den namna minnelunden kom etter den anonyme minnelunden for dødfødde og barn.¹⁹ Dei som gravla anonymt, kunne ikkje velje namna minnelund. Minnelundane ligg inntil kvarandre. I søknaden skriv Stavanger kyrkjelege fellesråd: «Gravlundssjefen er kjent med at noen foreldre i ettertid har angret på at de gravla barnet sitt i anonym grav fordi de da ikke har hatt noen mulighet til å få satt opp en gravstein eller navneplate senere.» Departementet viser til at haldningane til gravlegging av dødfødde og avlidne små barn har endra seg over tid.

Stavanger rapporterer at alle fem søknader er innvilga, og legg til at dette «har åpenbart vært positivt for de det gjelder». Erfaringane frå Stavanger viser at det er mogleg å dempe smerta enkelte kan kjenne i samband med at gravlegginga av avlidne barn skjedde anonymt. Departementet meiner at ein i saka frå Stavanger fann ei god løysing i ei konkret sak, men strekar under at tilhøva lokalt var ein føresetnad for denne løysinga.

Det er særleg krevjande å gi løyve til namneflytting etter anonym gravlegging fordi ei anonym grav ikkje har nokon ansvarleg. Ingen vil vere formell part. Dess lengre tid som har gått sidan gravlegginga, dess mindre sannsynleg vil det vere at gravplastyresmakta finn at nokon kan representere interessene til dei etterlatne. Det er vidare heller ikkje opplagt at dei etterlatne er samde, eller kven av dei etterlatne gravplastyresmakta skal lytte til.

8.6.4 Påføring av namn frå grav som er sletta

Sletting av grav er endeleg. Sletting er ein naturleg og heilt naudsynt del av forvaltninga av ein gravplass. Departementet har blitt kjent med ei konkret sak der den ansvarlege for ei ordinær grav sletta ho på grunnlag av feilaktige opplysningar om at namnet seinare kunne først opp på minnesmerke i namna minnelund. Det var på tidspunktet for slettinga ikkje klart kva for minnelund som ville bli vald for ein eldre slektning.

8.6.5 Departementets vurdering

I dei tre situasjonane ovanfor kan det i særlege tilfelle vere omsyn som taler for å tillate at namn som ikkje kan slettast frå eit gravminne, likevel blir påført eit gravminne eller minnesmerke. Dette skjer svært sjeldan, og det er ikkje naudsynt eller ønskjeleg å gi ein eigen regel. Den generelle dispensasjonsheimelen i gravplassforskrifta § 39 kan nyttast ved behov. Det er departementet som kan dispensere. Ingen vil ha rettskrav på dispensasjon og terskelen vil og skal vere svært høg.

8.7 Økonomiske og administrative konsekvensar

Ein namna minnelund er ei fullverdig grav som er like varig som ei ordinær grav, men mykje meir arealeffektiv og enklare for dei etterlatne. Namneflytting til ein namna minnelund ved sletting av ordinære graver kan frigjere areal på gravplassen (dersom fredingstida er omme) og vere ein praktisk og økonomisk fordel for dei etterlatne.

Departementet reknar ikkje med at det vil kome så mange søknader om namneflytting at det er naudsynt å ta omsyn til ressursane sakshandsaminga i gravplastyresmakta vil krevje.

¹⁹ Den anonyme minnelunden blei etablert i 1985 og den namna i 2014/2015.

Sletting av graver vil frigjere areal til gjenbruk. Gravplastyresmakta vil få dekt kostnadene til sakshandsaming gjennom avgift for bruk av minnelund. Gravplastyresmakter som ikkje tek tilstrekkeleg høg avgift for bruk av minnelund, kan slite med å få dekt kostnadene sine.

9 Nedbryting i kistegrav

9.1 Bakgrunn

Gravplassforskrifta § 12 tredje ledd lyder: «Tidligere benyttet grav kan bare brukes på nytt når det ikke finnes annet enn grove knokler og kisterester etter tidligere gravlegging.» Gravplasstyresmakta lokalt kjenner gravplassane sine. Gjennom gravleggingar vil ein kjenne eigenskapane til kvart gravfelt, og gjennom gravkarta og gravregistera vil ein vite når ei grav blei brukt sist.

God nedbryting er viktig både for gjenbruk og for arbeidstilhøva til dei tilsette på gravplassane. I tillegg har det ei etisk side, fordi etterlatne forventar at den gravlagde blir til jord. For festarar kan dårlege jordforhold føre til at det ikkje blir mogleg å nytte grava som føresett. Det er ikkje ein uvanleg situasjon på norske gravplassar at nedbrytinga av kisteinnhaldet tek meir enn 20 år. Slik departementet oppfattar det, er erfaringa at forlenga fredingstid ikkje alltid inneber at kisteinnhaldet blir brote ned i løpet av fredingstida. Plastsveip, leirehaldig jord, høgt vassinnhald og anna kan føre til at nedbrytinga tek lang tid. Føresegna i gravplassforskrifta § 12 tredje leddet er viktig fordi ho tek omsyn til dei tilsette (HMS eller HMT) når nedbrytinga ek lengre tid enn venta.

NIBIO Norsk institutt for bioøkonomi gjennomfører eit prosjekt som dei kallar «Nedbrytningsforhold på gravplasser», og som vil gi eit faktagrunnlag for gravplasstyresmaktene lokalt, sjå [rapport nr. 70/2020](#). Prosjektet er mellom anna grunnlaget for ein rettleiar om [geoteknisk vurdering ved anlegging av gravplass](#) (2020).

KA Arbeidsgivarorganisasjon for kyrkjelege verksemder gjennomførte i 2020 ei undersøking som er oppsummert i [rapporten «Når er det greit å gjenbruke en kistegrav?»](#). Rapporten gjengir ei rekkje forslag frå gravplasstyresmaktene som svarte på undersøkinga, til regelendringar som kunne forbetre situasjonen og arbeidet på gravplassane i møte med sein nedbryting. Departementet tek i dette høringsnotatet ikkje stilling til alle forslaga i rapporten.

9.1.1 Nordisk rett

Den høge kremasjonsprosenten i Danmark og Sverige gjer at dei har færre kistegraver og dermed vil eventuelle dårlege jordbottilhøve ikkje vere eit like stort problem som i Noreg. Kremasjonsprosenten er lågare i Finland (57 prosent), og der er dei kjende med problem med nedbryting i kistegraver. Fredingstida i Finland er minimum 15 år. Ved behov kan gravplasstyresmakta (soknet) fastsetje i den såkalla disposisjonsplanen for gravplassen at graver ikkje kan gjenbrukast.²⁰ Festarar har høve til å klage på desse restriksjonane, men det er praksis for slike restriksjonar. Haldninga er at grava primært er der for den avlidne, ikkje for dei som ser føre seg å bli gravlagde der.²¹

²⁰ Sjå [kyrkolagen](#) 17 kap. 8 § og [kyrkoordningen](#) 17 kap. 6 § 2.

²¹ Opplysningar frå Harri Palo i Kyrkostyrelsen i Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Finland.

9.2 Utvida heimel til å stengje del av gravplass for kistegravlegging

9.2.1 Gjeldande rett

Frå 2013 har gravplassforskrifta § 5 andre leddet opna for å stengje ein gravplass permanent for kistegravlegging. Endringa blei omtalt slik i rundskriv [P-12/2012](#):

"Kirkelig fellestråd gis myndighet til å stenge enkeltgraver, mens stenging av deler av en gravplass eller hele gravplassen for kistegravlegging gjøres av bispedømmerrådet gjennom bestemmelse i vedtektene. Stenging skal bare kunne skje når det foreligger slike tungtveiende grunner som er listet opp i § 5 annet ledd, og slike forhold ikke kan utbedres ved utarbeidelse av nytt gravkart, oppfylling av jord, eller drenering omkring et utsatt gravfelt. Stenging av hele eller deler av gravplass for kistegravlegging kan ikke være begrunnet i at det aktuelle gravfeltet for eksempel er vanskelig tilgjengelig, eller at jorda der det skal graves, inneholder store røtter eller stein.

Permanent stenging griper inn i rettighetene til festere av kistegrav. Av hensyn til festerne bør det tilstrebes å ta slike områder ut av bruk til kistegravlegging ved at fester fra neste forfall bare får anledning til å gjenfeste graven som urnegrav.

Gravplassforskrifta § 5 andre leddet gir ei uttømmende liste over situasjonar der gravplastyresmakta kan stengje for kistegravlegging. Det er berre dersom «gravstørrelse, jorddybde eller grunnvannsstand ikke samsvarer med forskriftens krav», at gravplastyresmakta har heimel til å stengje for kistegravlegging. Rundskrivet som er sitert ovanfor, føreset at det ikkje skal bli stengt for kistegravlegging dersom «utarbeidelse av nytt gravkart, oppfylling av jord, eller drenering omkring et utsatt gravfelt» kan betre forholda.

Frå 2013 blei kravet til jordoverdekking over ei kiste redusert frå 100 cm til 80 cm jordoverdekking, jf. gravplassforskrifta § 13. Kravet er framleis 30 cm jord under kista. I KAs rapport om gjenbruk av kistegraver (2020) svarer 37 prosent at det reduserte kravet til jordoverdekking har gjort det mogleg å gravleggje ei ny kiste over ei tidlegare gravlagd kiste.²² 43 prosent svarte nei og resten visste ikkje.

9.2.2 Departementets vurdering

Slik departementet forstår situasjonen, finst det gravplassar der utfordringane ikkje er knytte til at «gravstørrelse, jorddybde eller grunnvannsstand ikke samsvarer med forskriftens krav», og der «nytt gravkart, oppfylling av jord, eller drenering omkring et utsatt gravfelt», ikkje vil hjelpe. Dette gjeld gravplassar der jordkvaliteten ikkje er eigna til nedbryting av kister, typisk leirjord. Dersom det ikkje er mogleg å fylle opp med eller skifte ut massar på slike gravplassar, kan ikkje grava eller gravplassen stengjast etter gravplassforskrifta § 5 andre leddet. Departementet reknar med at dette ikkje er ein uvanleg situasjon. Konsekvensen kan vere at kister blir sette ned utan at det er utsikter til nedbryting sjølv innanfor ei utvida fredingstid.

²² Sjå punkt 8.3 i KA: Gjenbruk av kistegraver – Sluttrapport fra prosjektet «Når er det greit å gjenbruke en kistegrav?» 4. desember 2020.

Gravplasstyresmakta har plikt til å forvalte gravplassen «med den orden og verdighet som dens egenart tilsier», jf. gravplassforskrifta § 1. Det er sjølv sagt at ein skal etterleve gravplasslova og gravplassforskrifta, men det medverkar òg til å oppfylle plikta i § 1. Nedbryting av kister og urner er ei uttalt forventning bak ei rekkje av føresegnene i lova og forskrifta. Dette dreier seg ikkje berre om gjenbruk av graver, men likeså mykje om ei forventning hos menneske om å gå tilbake til naturen og ikkje bli oppbevart over lang tid som meir eller mindre nedbrotne leivningar. Det dreier seg altså om verdige tilhøve. Gravplasstyresmakta har plikt til å leggje til rette for nedbryting av kister og urner, mellom anna gjennom å etterleve gravplasslova og gravplassforskrifta. Det er følgjeleg ei utfordring dersom lovgivinga ikkje gir gravplasstyresmakta verkemiddel til å unngå å gravleggje på gravfelt der jorda ikkje er eigna.

Ein føresetnad for resonnementet over er at det kan vere situasjonar der påfylling og/eller masseutskifting ikkje er mogleg. Var dette berre eit spørsmål om økonomi, ville det mest nærliggjande vere at gravplasstyresmakta tok spørsmålet opp med kommunen, jf. gravplasslova § 3 andre leddet.

Det er uheldig dersom ein i praksis gjennomfører kistegravleggingar i jord ein veit ikkje fører til nedbryting innan sjølv ei forlengd fredingstid. Departementet meiner at omsynet til verdige tilhøve talar for at gravplasstyresmakta gjennom vedtektene i slike tilfelle bør kunne stengje for kistegravlegging, men terskelen bør vere høg. Derfor bør ein krevje at gravplasstyresmakta kan dokumentere at tilhøva i jorda ikkje fører til nedbryting, mellom anna gjennom avviksmeldingar ved opning av graver. Dersom nedbryting neppe vil vere skjedd innan 60 år, bør gravplasstyresmakta kunne stengje for kistegravlegging.

Dersom ein slik heimel til å stengje for kistegravlegging står i gravplasslova § 5 andre leddet, vil vedtaket måtte gå fram av dei lokale gravplassforskriftene. Dermed gjeld krava til opplysning av sak i forvaltningslova. Det følgjer allereie av dette leddet, jf. «Berørte rettighetshavere skal så langt det er mulig varsles skriftlig i god tid og senest tre uker før permanent stenging for kistegravlegging iverksettes.»

Den nye heimelen til å stengje for kistegravlegging bør ikkje nyttast på enkeltgraver eller i enkelttilfelle, men heile gravfelt eller gravplassar.

Forslaget vil setje gravplasstyresmakta som arbeidsgivar i stand til å oppfylle HMS-ansvaret sitt, det vil seie å verne dei tilsette mot å opne graver med manglande nedbryting.

Det bør vere vilkår for når lova gir gravplasstyresmakta rettsleg kompetanse til å stengje for kistegravlegging. Departementet meiner at på stader i landet der klima, tele og anna forseinkar nedbrytinga, er det rimeleg å vente 60 år før gjenbruk av kistegraver. Gravplasstyresmakta kan ikkje stengje for kistegravlegging dersom ein meiner at nedbrytinga vil kunne skje på 60 år. Der ein meiner at tilhøve i jorda fører til at nedbrytinga vil ta lenger enn 60 år, kan den nye heimelen nyttast.

9.2.3 Departementets forslag

Gravplassforskrifta § 5 andre leddet ny andre setning skal lyde (gjeldande andre til fjerde setning blir tredje til femte setning):

Dersom gjenbruk av kistegraver ikke er mulig på grunn av jordbunnsforholdene på gravplassen, jf. § 12 tredje ledd første setning, kan deler av eller hele gravplassen stenges permanent for kistegravlegging.

Departementet ber om synspunkt på om det bør vere eit tilleggsvilkår at gravplasstyresmakta reknar med at nedbrytinga neppe vil bli fullført på 60 år.

9.3 Krav til massar ved lukking av opna kistegrav

9.3.1 Gjeldande rett

Gravplasslovgivinga stiller ikkje uttrykkjelege krav til jorda eller massane på gravplassar, men det er ein underliggjande føresetnad at jorda skal bryte ned urner og kister og innhaldet i dei.

9.3.2 Departementets vurdering

Gravplassar blir nytta i generasjonar. Det vil skje endringar i gravferdspraksisen, men slike endringar skjer sakte, og dei fleste gravferder vil i overskødeleg framtid skje innanfor etablerte former og tradisjonar.

At kvaliteten på jorda ikkje fører til god nok nedbryting innanfor sjølv ei forlengd fredingstid, er noko gravplasstyresmakta ofte vil kjenne til. Det vil ikkje forbetre situasjonen å lukke ei opna kistegrav med slik jord. I boka *Gravplassen – en håndbok* frå 2016 gir Helge Klingberg følgjande råd på side 43:

På enkelte gravplasser som ikke har gjennomgått tilstrekkelig gode grunnarbeider under opparbeidelsen, kan en erstatte oppgravd, tett masse med sand eller knuste steinprodukter når det graves graver. Andre fyller tilbake jord som er rik på organisk materiale.

Det er imidlertid neppe noen som kan uttale seg sikkert om virkningen av disse tiltakene.

Når en erstatter oppgravd jord med annen masse, vil det alltid være behov for et jorddepot og en fylling for oppgravd masse [...] av hensyn til mulige beinrester fra tidligere gravlagte.

Dersom gravplasstyresmakta kjenner til at jorda ikkje er optimal for nedbryting av kister, er det etter departementets vurdering tenleg at gravplassforskrifta støttar opp under ein praksis som tek denne kunnskapen på alvor i form av eit forbod mot å lukke ei opna kistegrav med jord ein veit ikkje er eigna. Dette bør gjelde både urnegraver og kistegraver.

Lukking av opna kistegraver med jord av ein annan og meir eigna kvalitet kan over tid medverke til å forbetre nedbrytinga i kistegravene på gravplassen eller gravfeltet. Kor lang tid dette vil ta, og om jorda vil vere betre eigna sidan (til dømes blåleire), er det nødvendig å vinne og dele erfaringar om. Gravplasstyresmakta må ha ein plan for å handtere jorda frå den opna grava som ikkje blir nytta til å lukke grava med.

Departementet viser til pågåande forskning. Departementet vel å høyre denne føreseigna no for raskt å kunne setje ho i kraft dersom denne forskinga gir svar på kva slags jord som er eigna å lukke ei grav med. Om nokon gravplasstyresmakter har erfaringar med å lukke med anna jord, er dei velkomne til å gjere greie for desse i høyringssvaret.

9.3.3 Departementets forslag

Gravplassforskrifta § 13 nytt femte ledd skal lyde:

Åpnet grav skal lukkes med masser som bidrar til nedbrytning.

9.4 Registrering av avvik

9.4.1 Gjeldande rett

Gravplassforskrifta krev ikkje uttrykkeleg at avvik skal registrerast. Gravplasstyresmakta er ansvarleg for sitt eige HMS-arbeid i samsvar med generelle reglar.

9.4.2 Departementets vurdering

Gravplassforskrifta stiller mellom anna krav til avstanden mellom kista og grunnvatnet (§ 8) og til når ei opna grav ikkje kan nyttast (§ 12). Situasjonar der ein bryt eller er nær ved å bryte krava i forskrifta, bør noterast som avvik. Dette bør vere ein systematisk praksis som set gravplasstyresmakta i stand til å skjerme dei etterlatne og dei tilsette for konsekvensane av eigenskapane ved jord, grunnvatn og så bortetter ved den enkelte grava.

9.4.3 Departementets forslag

Gravferdsforskrifta § 19 første leddet ny tredje setning skal lyde:

Opplysninger om enkeltgraver som ikke tilfredsstiller forskriftens krav, skal registreres.

9.5 Økonomiske og administrative konsekvensar

Stenging av gravplass eller gravfelt for kistegravlegging utløyser ikkje krav på erstatning, jf. gravplassforskrifta § 5 fjerde leddet, som viser til § 11 første leddet: «Det kan ikke kreves erstatning for rettigheter som faller bort som følge av at gravplass eller deler av den blir nedlagt.» Dette omfattar også dersom festa grav ved sida av fri grav ikkje kan nyttast til kistegravlegging. Det kan heller ikkje krevjast erstatning dersom ein festar ikkje får nytta festa grav til kistegravlegging i anleggsperioden for masseutskifting. Gravplasstyresmakta bør kommunisere tidleg til festarar og ansvarlege for graver om utfordringane med kistegravlegging på det aktuelle feltet, slik at dei kan ta utsiktene til mogleg stenging med i vurderingane når eit feste skal fornyast eller nokon skal gravleggjast.

Forslaget om endring i forskrifta § 5 har ikkje økonomiske konsekvensar for staten eller for statens overføringar til kommunesektoren. Kommunane har finansieringsansvaret for gravplassar, jf. gravplasslova § 3 andre leddet. Masseutskifting og andre tiltak for å betre jorda på gravplassane kan gravplasstyresmakta ta opp med kommunen i budsjettforslaget.

Fagsystema på gravplassektoren må utviklast for at avvik i enkeltgraver kan registrerast. Departementet legg derfor opp til at føresegna skal ta til å gjelde etter noko tid. Kostnadene ved å utvikle fagsystema må gravplasstyresmaktene bere. Vi legg til grunn at ev. auka lisenskostnader vil vere svært avgrensa. Å registrere avvik vil krevje arbeidsinnsats og for somme også opplæring. Også desse kostnadene må gravplasstyresmaktene bere. Registreringa av avvika set gravplasstyresmakta betre i stand til å følgje opp eit allereie gjeldande HMS-ansvar.

10 Når festaren dør

10.1 Gjeldande rett

Når ein som festar ei grav dør, skal dødsbuet, ifølgje gravplasslova § 16 andre leddet, gi gravplasstyresmakta melding om kven festet skal overførast til. Ved usemje tek gravplasstyresmakta avgjerda.

10.2 NOU 2014: 2 og høyringa

Lae-utvalet drøfta gravplasslova § 16 andre leddet i [NOU 2014: 2 punkt 11.5](#) (utvalet foreslo å endre omgrepsbruken frå feste til leige og innarbeidde dette ordvalet i teksten):

Etter gjeldande rett er det kommunen som skal ta avgjerda dersom dei etterlatne er usamde om kven som skal ta seg av gravferda, sjå gravferdslova § 9 tredje og fjerde ledd. Dersom det er usemje om kven ein gravleigeavtale skal overførast til når gravleigaren dør, tek kyrkjeleg fellestråd avgjerda, sjå gravferdslova § 16 andre ledd. Konfliktløysinga er lagd til ulike forvaltningsorgan for desse sakene, truleg fordi det kyrkjelege fellestrådet har registeret over gravleigeavtalar og dermed har meir informasjon når usemje skal løysast etter § 16 andre ledd.

Etter kva utvalet kjenner til, er det ei utfordring at dødsbua ikkje sender melding til gravplassforvaltninga om kven gravleigeavtalen skal overførast til. Bustyrar og dei etterlatne er kanskje ikkje medvitne om kravet i gravferdslova § 16 andre ledd. Dersom ingen sender melding og tida går, kan buet vere skifta innan gravplassforvaltninga spør kven gravleigeavtalen skal overførast til. Då blir det den som tek seg av gravferda, eller ein slektning som får spørsmålet om kven gravleigeavtalen skal overførast til.

Utvalet gjer framlegg om ei regelendring som klargjer kven som i utgangspunktet skal få høve til å leige grava, men som i dag utan frist for når andre etterlatne kan ta spørsmålet opp til avklaring. Fordi grava kan liggje ein annan stad enn der gravleigaren blei gravlagd, kan det også med ei slik lovendring gå lang tid før det blir avklart kven som endeleg skal vere gravleigar. Utvalet legg likevel til grunn at gravleigar i mange tilfelle vil leige grav innanfor same kommune som ho eller han sjølv blir gravlagd.

Utvalet gjer framlegg om at gravferdslova § 16 andre ledd skal lyde:

Når gravleier dør, skal den som besørger gravferden, gis anledning til å bli leier av grav gravleieren leide, med mindre noen etterlatte skriftlig krever spørsmålet avgjort av gravplassforvaltningen der den leide graven ligger.

Merknader:

- Føresegna byggjer på ein presumpsjon om at den som tek seg av gravferda, stod den avlidne nær og normalt var knytt til dei som er gravlagde i gravene som den avlidne leigde. Dersom denne presumpsjonen ikkje står²³ til, kan dei

²³ Det skulle nok ha stått "slår" her.

etterlatne krevje spørsmålet om kven som skal leige grava, avgjort av gravplassforvaltninga der den leigde grava ligg.

- Dersom den avlidne leigde graver i fleire kommunar, er det fleire avgjerder som må bli tekne. Gravplassforvaltninga tek berre avgjerd om dei gravene som er leigde hos seg.
- Dersom det teknisk er mogleg, bør personvernomsyn ikkje hindre gravplassforvaltninga frå å gjere søk på namnet til konkrete avlidne gravleigarar på tvers av kundar/kommunar i databasar over gravleigeavtalar. Opplysningane om gravene avlidne leigde, skal ikkje spreiaast, men nyttast til å fastsetje ny gravleigar, sjå forvaltningslova § 13 a nr. 1 om at opplysningar omfatta av teieplikt kan «gjørers kjent for dem som de direkte gjelder». Om teieplikta, sjå rundskriv V-18 B/2006.
- Den no gjeldande føresegna set ikkje opp nokon frist for å krevje at gravplassforvaltninga tek stilling til kven gravleigeavtalen skal overførast til. Heller ikkje framlegget her set nokon frist. I ei konkret sak kan det vere ulike grunnar til at dei etterlatne ikkje tek opp eller kan ta opp spørsmålet om gravleigeavtalen i samband med dødsfallet. Det kan derfor vere uheldig om lova set ein frist, men det vil vere god skikk å ta opp spørsmålet så snart som råd.
- Dersom det blir fastsett ny gravleigar, kan den som inntil då var gravleigar, ikkje krevje at ny gravleigar skal gjere opp for innbetalt gravleige.

Bergen kyrkjelege fellesråd uttalte i høyringa:

Man går fra formuleringen «skal dødsboet ...» til «gis anledning til ...». Her mener vi at plikten må understrekes i større grad, eventuelt med en bestemmelse om at hvis ikke den som besørger gravferden har gitt tilbakemelding om dette innen 6 måneder, tilfaller graven gravplassmyndigheten og kan slettes. I dag er det ikke noe overordnet system som sikrer at det meldes fra til gravplassforvaltningen i en kommune når fester, bosatt i en annen kommune, dør. Det betyr at f.eks. gravarkivet i Bergen kan ha stående en grav med en ansvarlig som ikke lenger er i live. Gravplassforvaltningen vil ikke oppdage dette før det er behov for kontakt med den ansvarlige, eller at det rutinemessig søkes mot Folkeregisteret. Det er heller ikke alle gravplassforvaltninger som har en slik mulighet for søk. De etterlatte etter den ansvarlige vil ofte ikke være klar over avdødes ansvar for en grav i en annen kommune, og har dermed heller ingen oppfordring til å gi melding om hvem som skal overta ansvaret. Når ingen av de etterlatte har kjennskap til graven i en annen kommune synes det rimelig å forutsette at tilknytningen til den gravlagte ikke er særlig stor, og at en frist på 6 måneder må være tilstrekkelig.

10.3 Departementets vurdering

Festeperioden startar normalt når fredingstida er over. Ein festeavtale gjeld ein avgrensa periode og strekkjer seg normalt uavbrote frå etableringa til tidspunktet festaren vel å ikkje fornye festeavtalen. Opninga for å krevje at gravplastyresmakta avgjer kven som skal ha festeretten, oppstår berre når festaren døyr, ikkje ved anna overføring av festerett. Feste kan

berre overførast med løyve frå gravplasstyresmakta. For å førebyggje seinare usemje bør gravplasstyresmakta sørkje for å dokumentere medverknaden til partane ved overføringa.

Departementet viser til at Lae-utvalet oppfatta at dødsbua ikkje gir slik melding lova krev. Utvalet foreslo i staden ein regel som tek utgangspunkt i personkrinsen gravplasstyresmakta i alle høve har kontakt med i samband med gravlegginga. Når ein person som er festar (dvs. er part i ein festekontrakt) dør, var forslaget at ho eller han som er ansvarleg for denne gravferda, får rett til å gå inn som ny part i festekontraktane til den avlidne. Departementet meiner dette kan gi ein smidigare overgang, fordi gravplasstyresmakta får ein konkret person å spørje om festekontraktane som avlidne hadde.

Det er ikkje fastsett noka plikt for gravplasstyresmakta til å søkje etter moglege etterlatne etter avlidne festarar i Folkeregisteret eller på annan måte. Dette er likevel er ei viktig oppgåve. Ei grav kan vere svært viktig for etterlatne som ikkje har rolla som festar, eller som står utanfor den inste krinsen. Det kan ha stor verdi for etterlatne å få tilbod om å feste vidare ei grav som elles ville blitt sletta. Når utviklinga går i retning av meir samansette familiemønstre, bør ein kanskje ikkje leggje til grunn at familiane sjølv tek seg av å gi gravplasstyresmakta opplysningar om ny festar, mellom anna fordi dei kanskje ikkje kjenner til eventuelle graver som avlidne festa. Ei utfordring for gravplasstyresmakta er å unngå at andre etterlatne som òg kunne tenkje seg å feste grava, ikkje blir spurde. Opplysningane i Folkeregisteret gir ikkje alltid heile biletet.

Bergen kyrkjelege fellesråd foreslo i høyringa eit tillegg om at festeretten fell bort dersom ingen tek over festeretten innan seks månader etter at festaren døydde. Det ville innebere at forskotsbetalt festeavgift ville tilfalle gravplasstyresmakta, og at grava kunne nyttast til ny gravlegging etter seks månader. Departementet meiner at festekontraktar og innbetalingar i tillit til dei, bør respekterast. Samstundes er det vesentleg at ei grav har ein ansvarleg. Departementet meiner det ikkje er tenleg å lovfeste når gravplasstyresmakta kan slette ei grav midt i festeperioden.

Den som sørgjer for gravferda, har ikkje plikt til å overta festet. Det er gravplasstyresmakta der grava ligg, som skal sjå til at den som sørgjer for gravferda, får høve til å bli ny festar. Dette kan gravplasstyresmakta berre gjere dersom dei får melding om dødsfallet og om kven som sørgjer for gravferda. Dersom avlidne festa graver i fleire kommunar, vil den som sørgjer for gravferda kunne overta også desse festeavtalane. Andre etterlatne kan krevje eitt eller fleire feste overført til seg.

10.4 Departementets forslag

Gravplasslova § 16 andre leddet skal lyde:

Når festeren dør, skal den som sørger for gravferden gis anledning til å bli ny festar, med mindre noen etterlatte skriftlig krever spørsmålet avgjort av gravplassmyndigheten der graven ligger.

10.5 Økonomiske og administrative konsekvensar

Forslaget vil føre til færre saker der det er tvil om kven som er rett festar av grav, fordi den ansvarlege for gravferda har tettare kontakt med gravplasstyresmakta og med dei etterlatne enn dødsbuet. Færre saker kan gi gravplasstyresmakta lågare kostnader til saksbehandling og større inntekter frå festeavgift.

11 Betaling for å fjerne gravminne

11.1 Gjeldande rett

11.1.1 Betaling for å fjerne gravminne

Gravplasslova § 18 andre leddet lyder: «Når festet opphører, skal festeren om mulig gis anledning til å fjerne gravminne og lignende innretning fra gravplassen. Det som ikke er fjernet fra gravplassen innen seks måneder etter festets opphør, tilfaller gravplassen.»

Gravplassforskrifta § 21 tredje leddet lyder: «Eieren skal besørge fjerning av gravminne fra grav som ikke festes. Dersom gravplassmyndigheten fjerner gravminne, skal navn og data tas bort.»

Dei same reglane gjeld for festarar som for ansvarlege for frigraver, jf. gravplasslova § 19 første leddet tredje punktum. Dei to siterte føresegnene gir ulike svar på om ein må betale for å fjerne gravminnet eller ikkje.

11.1.2 Blikk til sida: Plikt til å fjerne eit gravminne på grav utan ansvarleg?

Gravplasslova §§ 15 og 19 er tydeleg på at det må vere ein ansvarleg (eller ein festar) før eit gravminne blir sett opp. Dersom festaren dør, vil festaren kunne bli gravlagd i grava, jf. gravplasslova § 15 andre leddet, men ingen har plikt til å overta rolla som festar. Også i andre situasjonar kan det hende at ei grav i fredingstida ikkje lenger har nokon som er ansvarleg for ho eller for gravminnet. I slike tilfelle vil ikkje gravplasstyresmakta ha noka plikt til å fjerne gravminnet, men det vil vere gravplasstyresmakta som må ta ansvar for det. (Noko ansvar for stell har gravplasstyresmakta ikkje.) Det er rimeleg at eit gravminne som står godt, får stå fredingstida ut, men gravplasstyresmakta er ikkje forplikta til å ta på seg store kostnader for å rette opp eller vedlikehalde eit gravminne når ingen etterlatne vil ta ansvar for grava.

11.2 NOU 2014: 2

Lae-utvalet skreiv i NOU 2014: 2 punkt 7.5.11 om betaling for fjerning av gravminne (utvalet foreslo å endre omgrepsbruken frå feste til leige og innarbeidde dette ordvalet i teksten):

Gravleigaren avgjer sjølv om ho eller han ikkje vil leige grava vidare, med mindre leigeforholdet har nådd ei maksimumsgrense og gravplassforvaltninga ikkje samtykkjer i forlenging.

Ved avsluttinga av leigeforholdet eller dersom ansvarleg for fri grav vel å ikkje leige grava, skal leigaren eller den ansvarlege få høve til å fjerne gravminne frå grava. Dersom gravminnet ikkje er fjerna innan seks månader, blir det gravplassen sin eigedom, sjå gravferdslova §§ 18 andre ledd og 19. Utvalet forstår gjeldande rett slik at dersom gravleigaren eller den ansvarlege skriftleg seier frå seg gravminnet, har gravplassforvaltninga ansvaret for det.

Av 94 gravplassforvaltningar i dei fem fylka utvalet har kartlagt, har tolv fastsett ein sats for betalinga for fjerning av gravminnet. Prisane spenner frå kr 500 til kr 800. Det er

ikkje heimel for å krevje dette som avgift, så dette er betaling for ei teneste. Ein pris på kr 500 er så høg at det for dei etterlatne mange stader vil kunne vere meir lønsamt å leige vidare i staden for å betale gravplassforvaltninga for å fjerne gravminnet. Når nye graver i gjennomsnitt kostar kr 15 000 å etablere, er det nok at éin leigar avsluttar leigeforholdet for å dekkje dei tapte inntektene frå 30 gravleigarar som ikkje må betale kr 500 for å fjerne gravminnet.

Utvalet viser til at gravplassforvaltninga tek over gravminnet etter eit halvt år. Det inneber at dei som betaler for å få fjerna gravminnet, er gravleigarar som fjernar det i løpet av eit halvt år etter at leigeforholdet er avslutta. Blant desse kan det vere gravleigarar eller ansvarlege som ikkje forstod at dei kunne sleppe å betale ved å sitje stille. Derfor bør gravplassforvaltninga ikkje krevje betalt for å fjerne gravminnet frå ei grav som skal slettast. Dersom gravleigaren eller den ansvarlege vil ha gravminnet som privat eigedom, kan ho eller han be eit firma hjelpe seg med å flytte gravminnet bort.

Utvalet foreslo ei ny føresegn i gravplassforskrifta: «Gravplassforvaltningen kan ikke kreve betaling for å fjerne gravminne fra en grav som skal slettes, jf. gravferdsloven § 18.» NOU 2014: 2 var på høyring i 2014. Få, om nokon, høyringssvar kommenterte dette spørsmålet.

11.3 Departementets vurdering

Det er etter departementets vurdering ikkje tvil om at gravplasstyresmakta kan ta betalt for å hjelpe festarar med arbeid med gravminnet. Dette er ei teneste som festarar bestiller, og som gravplasstyresmakta yter på marknadsvilkår, og treng dermed ingen heimel i lov eller forskrift.

Det er uheldig at gravplassforskrifta § 21 tredje leddet gir inntrykk av at festaren og den ansvarlege for ei grav som ikkje blir festa, skal betale for å fjerne gravminnet når gravplasslova § 18 slår fast at gravplasstyresmakta har ansvaret for gravminnet etter eit halvt år. Dei tilsynelatande motstridande føresegnene inneber at den kyndige (som kjenner systemet i lova) slepp å betale ein kostnad som den ukyndige må betale. Slike situasjonar må lovverket unngå. Departementet meiner at festarar og ansvarlege for frigraver som ønskjer å overta gravminnet til eige bruk, bør betale for fjerninga og transporten. Det vil dei fleste forstå. Er ikkje gravminnet fjerna innan seks månader, jf. lova § 18 andre leddet, fell det tilbake til den lokale gravplasstyresmakta. Departementet meiner det ikkje er grunn til å skilje mellom festarar (som har betalt festeavgift) og ansvarlege for frigraver (som ikkje har inngått festeavtale etter frigravsperioden). Dersom festarar eller ansvarlege for frigraver ikkje ønskjer å overta gravminnet til eige bruk, bør gravplasstyresmakta ta kostnaden ved å fjerne gravminnet.

11.4 Departementets forslag

Gravplassforskrifta § 21 tredje leddet første punktum blir oppheva.

11.5 Økonomiske og administrative konsekvensar

Lae-utvalet viste til at få gravplasstyresmakter tek betalt for å fjerne gravminne, og meinte at det ikkje var behov for kompensasjon frå staten for regelendringa. Departementet sluttar seg til dette.

Forslaget vil ha svært avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar, fordi eit klart mindretal av gravplasstyresmaktene tek betalt for denne tenesta. Nokre stader kan gravplasstyresmakta gå glipp av inntekter, men dei får kompensert ved å krevje betalt ved gjenbruk av gravminne.

12 Heimel til å gi løyve til forsøk som avvik frå lova

12.1 Bakgrunn

Gravplasslova opnar ikkje for andre gravferdsformer enn kistegravlegging og kremasjon med urnegravlegging eller oskespreiing. Det er heller ikkje heimlar i lova for forsøk med alternative gravferdsformer. Det inneber at gravplasslova må endrast dersom det er ønskjeleg med forsøk med ny teknologi for å bryte ned kiste og kisteinnhald.

12.2 Gjeldande rett

12.2.1 Tillatne gravferdsformer

Gravplasslova regulerer tre typar graver:

- a) kistegraver, jf. § 12
- b) urnegrav (ev. i urnevegg) og oskespreiing etter kremasjon, jf. § 10
- c) såkalla naturleg grav når leivningane ikkje blir funne, jf. § 1 tredje ledd

Systemet i gravplasslova er at dei måtane menneskeleivningar kan handterast på, er positivt førte opp. Det som er tillate, er positivt regulert. Det som ikkje er regulert, er forbode.

Kremasjon er historisk og i dag knytt til flammer, jf. mellom anna religiøse førestillingar om reinsing (*purification*) og det norske ordet bålferd. I lova er *kremasjon* og *oske* knytte saman. Sjølv om *oske* ikkje er legaldefinert, er tilknyttinga til kremasjonsprosessen til hinder for at andre metodar som resulterer i reinsa bein, kan reknast som ei regulert og tillaten gravferdsform.

12.2.2 Forsøk

Gravplasslova inneheld ingen generell dispensasjons- eller forsøksregel. Departementet kan gi reglar til «gjennomføring og utfylling» av lova, jf. § 26, men det gir ikkje høve til å fråvike lova. Gravplassforskrifta § 39 er ein generell derogasjonsregel (dvs. at han heimlar fråvik frå reglane elles), men gjeld berre reglane i forskrifta.

Lov om forsøk i offentleg forvaltning (forsøkslova) av 1993 kan ikkje brukast fordi dei kyrkjelege fellesråda ikkje er omfatta av ho. Dessutan vil det truleg vere å strekkje ordlyden å seie at introduksjon av ei heilt ny gravferdsform er eit avvik frå reglar om korleis oppgaver skal løysast, jf. forsøkslova § 3 bokstav a.

12.2.3 Lovendring nødvendig

Lova må endrast dersom ein skal ta i bruk nye måtar (ny teknologi) å handtere menneskeleivningar på. Lovendringa kan anten uttryklikeleg tillate ein særskild ny teknologi eller vere utforma som ein heimel for forsøk (som i neste omgang kan leie til at lova blir endra slik at visse teknologiar blir tillatne).

12.2.4 Lae-utvalet (NOU 2014: 2)

Lae-utvalet uttalte etter ein nokså kort gjennomgang av spørsmålet at «det ikkje er noko mål at norsk gravplassforvaltning skal vere i første rekkje i den teknologiske utviklinga. Utvalet vil ikkje gjere noko framlegg om ein heimel for forsøk eller dispensasjon i gravferdslova». (Sjå punkt 3.3.1.2.) Utvalets tilnærming var altså å sjå an utviklinga i andre land.

12.2.5 Svenske erfaringar med frysetørkingsteknologien og den private aktøren som fremja den

Lae-utvalet viste til eit svensk utval som hadde «sett nærare på ny teknologi og nye gravferdsformer, sjå [SOU 2013: 82](#). Dei gjer ikkje framlegg om å innarbeide nye gravferdsformer i svensk lovgjeving, men rår til at lova regulerer korleis ei slik godkjenning skal gå føre seg». Lae-utvalet gjer greie for tilrådinga slik:

Tilrådinga er at éin av länsstyrelsene (tilsvarer Fylkesmannen) får i oppgåve å ta imot søknader om godkjenning av nye gravferdsformer og førebu saka for avgjerd i departementet. Regjeringa kan anten innarbeide gravferdsforma i lovgjevinga eller la vere. Denne avgjerda kan ikkje påklagast. Søkjaren må betale kostnadene ved saksbehandlinga og sakkyndige fråsegner. Søkjaren må vere lokal gravplassforvaltning eller ha tilslutning frå lokal gravplassforvaltning. Sjå SOU 2013: 82 side 55–71.

Etter det vi har fått opplyst, har svenske styresmaktar fastsett at det framleis er regjeringa som tek avgjerd om nye metodar, med andre ord blei forslaget ikkje følgt opp. SKKF meiner at forslaget ikkje blei følgt opp fordi den einaste aktøren i svensk gravferdsbransje som marknadsførte ny teknologi, gjekk konkurs og la ned verksemda. Frysetørkingsteknikken viste seg ikkje å fungere, og kister som var frosne ned i påvente av frysetørking, blei tinte og kremerte. Fordi det ikkje lenger var aktivitet i firmaet som tilbydde frysetørking, var det ikkje behov for reglar om godkjenning av ny teknologi.

12.3 Departementets vurdering

Departementet har ikkje greidd ut rettslege og praktiske spørsmål kring teknologiane som har vore framme i media. Eit utgangspunkt er at nye teknologiar som krev eigne anlegg der nedbrytinga skjer, vil krevje unntak frå gravplasslova. På den andre sida ligg forbetring av nedbrytinga med nye massar, mindre jordoverdekking, jordblandingar eller naturlege tilsetjingar, ikkje langt unna ordinær forvaltning av gravplassane.

Norsk gravplasssektor har relativt små fagmiljø. Nye metodar som eventuelt blir tekne i bruk i Noreg, vil derfor mest sannsynleg vere utvikla og prøvde ut i andre land.

Utgreiingsinstruksen og god forvaltning av sektoransvaret krev at departementet har eit solid kunnskapsgrunnlag før ein gjer regelendingar som introduserer nye metodar for nedbryting av kister og kisteinnhald. Høyring av framlegg til regelendingar vil medverke til å avstemme eventuelle forslag med haldningar og praktiske omsyn i sektoren. Å ta i bruk nye metodar for å bryte ned leivningar etter menneske, krev etisk gjennomtenking og praktisk tryggleik. At noko er uvant i Noreg, inneber ikkje i seg sjølv at det ikkje er etisk forsvarleg. På den andre sida er det ikkje opplagt at ein metode som er teken i bruk i utlandet, skal prøvast ut i Noreg.

I dag ser det ikkje ut til at nabolanda våre har teke i bruk nye metodar som utan vidare kan bli tillatne i Noreg. Dette utelukkar ikkje at det kan bli aktuelt å ta i bruk nye metodar. Departementet har fått spørsmål frå gravplasstyresmakter som planlegg investeringar, om det vil kome nye metodar som kan takast i bruk.

At dei eldste døyr først, er eit generelt argument for at endringar på gravplasssektoren gjerne bør skje sakte. Dette argumentet tek ikkje omsyn til kva gravplassane har å seie for yngre

menneske som òg må ha i tankane at dei ein gong skal døy. Utforminga av gravplassane og det som skjer med leivningane, har noko å seie også for menneske midt i livet. Nye eller uvande gravferdsformer som folk får vite om gjennom media eller på reise, kan vekkje ei interesse som ein kanskje ikkje bør avvise ved å seie at forvaltninga ikkje ønskjer å vere teknologileiande.

Eit alternativ til eventuelt å tillate ny teknologi gjennom lovendring (full implementering) er å gi reglar om korleis ny teknologi kan prøvast ut og vurderast med sikte på tillating seinare gjennom lovendring. For å gjere det mogleg å prøve ut nye metodar i Noreg kan det utformast ein heimel for forsøk som føreset avvik frå gjeldande reglar. Departementets heimel til å avvike frå gravplassforskrifta er ikkje tilstrekkeleg. Det er naudsynt å fråvike lova, og det har departementet ikkje rettsleg kompetanse til.

Ein eventuell regel om forsøk inneber ikkje at nokon får rett til unntak frå gjeldande rett eller rett til å få løyve til forsøk. Departementet meiner at private verksemdar ikkje bør kunne søkje om forsøk åleine. Det er ei lokal gravplastyresmakt som må søkje om forsøket, underbygge søknaden med eiga saksførebuing og vere budd på å ta dei økonomiske konsekvensane. Departementet ser at dette kan heve terskelen for å sende søknader, men meiner at det er liten grunn for det offentlege til å bruke tid på eit forsøk som ingen gravplastyresmakter finn interessant. Søknaden må vise kva som er måla, behova og verknadene av forsøket, og korleis det skal evaluerast. Departementet kan setje vilkår og rammer for forsøket. Det er mellom anna nærliggjande at søkjaren skal ta kostnadene ved evalueringa.

Sentrale spørsmål som ein søknad og ei evaluering må seie noko om, er miljøkonsekvensar (energibruk og forureining), tryggleik for dei tilsette, stabil drift og etikk/verdige tilhøve (at leivningane blir brotne ned og haldne åtskilde). To føresegner vil setje grenser for kva for forsøk departementet kan gi løyve til:

- Gravplasslova § 1: "Gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn".
- Gravplassforskrifta § 1: "Gravplassen skal holdes i hevd og forvaltes med den orden og verdighet som dens egenart tilsier."

Det kan vere behov for å trekkje inn fleire typar fagkompetanse i vurderingane ein forsøkssøknad krev. Terskelen for å få løyve til forsøk vil vere høg.

12.4 Departementets forslag

Ny § 39a skal lyde:

§ 39a Forsøk

Departementet kan etter søknad fra gravplassmyndighet gi forskrift som tillater tidsbegrensede avvik fra loven her eller regler i medhold av loven. Forsøket kan ikke stride mot § 1 eller mot hensynet til gravplassenes orden og verdighet.

Notat fra kirkevergen over de endringer som foreslås i gravplassloven og gravplassforskriften

Det er sendt på høring et notat om endringer i gravplassloven og gravplassforskriften. Høringsfrist er 1. oktober og alle som vil kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser avgis elektronisk på nett.

Høringsnotatet inneholder 12 kapitler som er kort gjengitt nedenfor.

Kapittel 1 Innledning og sammendrag

Høringsnotatet går gjennom litt historikk, bl.a. at loven nå har gravplassloven som kortnavn og ikke gravferdsloven.

Viktig poeng nå er at Statsministerens kontor 24. mars 2021 stadfestet at det ikke lenger er behov for unntaket fra kunngjøringsplikten som ble vedtatt i 1973 vedr at lokale gravplassvedtekter. Dette innebærer at gravplassvedtekter (som er å anse som en liten forskrift) skal kunngjøres i samsvar med hovedreglene i forvaltningsloven § 38. I praksis betyr det at gravplassvedtektene skal legges ut på lovdata.no når de er godkjent av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Dette i tillegg til at de bør ligge på hjemmesiden. Lier kirkelige fellestråd har gravplassvedtektene publisert på hjemmesiden vår.

Ved vesentlige endringer i gravplassvedtektene skal de sendes på høring til berørte parter. Forvaltningsloven § 37 gir noen rammer for hvordan dette skal gjøres.

Kapittel 2 Arkivloven

Departementet foreslår at Gravplassloven endres § 23 første leddet ny andre setning skal lyde:

Arkivloven gjelder ved utøving av offentlig myndighet, utforming av gravkart og føring av gravregister og kremasjonsregister etter loven her.

Dette for å sikre at nødvendig dokumentasjon blir sikret og oppbevart for ettertiden. Departementet uttrykker at det ikke er tilstrekkelig sikring at Kirkeordningen sier at Arkivloven skal gjelde.

Kapittel 3 Taushetsplikt for ansatte på gravplassene og ansatte med oppgaver etter gravplassloven

Departementet slår fast at forvaltningsloven fortsatt gjelder for fellestråd og andre organ i DnK når de treffer enkeltvedtak eller utarbeider forskrift, jfr. fvl § 1 2. setning.

Departementet mener at taushetsplikten er så viktig at de foreslår ny paragraf i gravplassloven med ordlyden:

*§ XX Taushetsplikt
Enhver som utfører tjeneste eller arbeid regulert i loven her, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Plasseringen av anonyme graver er undergitt taushetsplikt*

I gravplassforskriften § 19 andre leddet tredje setninga foreslår de at skal lyde:

Registerføreren skal avgi skriftlig taushetserklæring.

Dette for å tydeliggjøre viktigheten av taushetsplikten, samt også tydeliggjøre hva som er underlagt taushetsplikten og hva som ikke er det. De skriver «Det kan vere gode grunnar til å gi opplysning om *at* ein person er gravlagd på gravplassen. Er grava sletta eller avlidne gravlagd anonymt, vil etterlatne eller andre ikkje finne noko gravminne. Det kan ha verdi for dei å vite at avlidne er gravlagd, og at dei ikkje treng å leite på andre gravplassar eller andre stader i landet. Vidare er det å velje anonym gravlegging ikkje uttrykk for tru eller livssyn. Departementet gjer derfor framlegg om endring i denne reguleringa slik at det berre er *plasseringa* av anonyme graver som omfatta av teieplikta. Fordi forvaltningslova vil gjelde, er det ikkje naudsynt å seie at personlege tilhøve er omfatta av teieplikta.»

Kapittel 4 Hvem håndterer klage på vedtak gravplassmyndigheten har gjort etter offentlighetsloven

Pr i dag er det ulik klage instans avhengig av om det er et fellesråd eller en kommune som har gjort vedtaket. Det er uheldig og departementet foreslår at klageinstans blir Statsforvalteren.

Forskrift 17. oktober 2008 nr. 1119 til offentleglova (offentlegforskrifta) § 11 nytt fjerde ledd skal lyde (gjeldande fjerde og femte ledd blir femte og sjette ledd):

Avgjerder etter offentleglova tekne av lokal gravplassstyresmakt, jf. gravplasslova § 23, kan påklagast til Statsforvaltaren.

Kapittel 5 Uttalelse fra kirkelig organ ved søknad om anlegg, utvidelse eller vesentlige endringer av gravplass

Også her kan det være ulik håndtering mtp om DnK får uttale seg ved anlegg, utvidelse eller vesentlige endringer av gravplasser, avhengig av om det er et fellesråd eller en kommune som er gravplassmyndighet. Det er uheldig og departementet foreslår ny andre setning i gravplasslova § 4 første ledd skal lyde (gjeldende andre setning blir tredje setning):

Ligger gravplassen i tilknytning til kirkebygg, skal gravplassmyndigheten innhente uttalelse fra berørte organer i Den norske kirke.

Kapittel 6 Krav om medlemskap i gravplassloven § 22

Oppgavene i gravplassloven blir løst på vegne av det offentlige og gravplasslovens § 22 gir et unntak fra kravet om medlemskap i DnK for ansatte med arbeidsoppgaver tilknyttet gravplass, gravkapell og krematorium. Med bakgrunn i likestillings- og diskrimineringsloven mener departementet at gravplasslovens § 22 er overflødig og foreslår:

«Departementet foreslår at gravplasslova § 22 blir oppheva. Likestillings- og diskrimineringslova vil då setje rammene for tilsetjing i stillingar som kombinerer oppgåver på gravplass/krematorium og i kyrkja (til dømes kyrkjetenar, vaktmeister, reinhaldar). Departementet legg til grunn at praktiseringa av gravplasslova § 22 i dei kyrkjelege fellesråda har vore i samsvar med likestillings- og diskrimineringslova § 30. Opphevinga inneber dermed inga endring av gjeldande rett.»

Kapittel 7 Nærmere regulering av urnevegg

Stortinget vedtok 8. juni 2020 å åpne for urnevegg. Gravlegging i urnevegg vil si at askeurnen oppbevares/mures inn i en lukket nisje i en vegg eller byggverk. Navn og data på den avdøde står normalt utenpå nisjen. Urnevegger kan stå både ute og inne.

Bakgrunnen for vedtaket var å møte mangfoldet i dagens samfunn og legge til rette for flere alternativer, samt også møte forventet økte dødsfall de neste tiårene. Det er opp til lokal gravplassmyndighet å bygge urnevegg eller ikke.

Departementet foreslår:

Etablering av urnevegg vil vere ei vesentleg endring av gravplassen som skal ha tilslutning frå kommunen og godkjenning frå statsforvaltaren, jf. gravplasslova § 4 første leddet.

Fredningstida er den same som for urnegraver. Å opne nisjen og å gravleggje oska etter fredningstida, er ikkje brot på gravfreden. Dei etterlatne deltek ikkje ved denne gravlegginga og har ingen innverknad på kvar, når eller korleis oska blir gravlagd. Plasseringa på minnelunden er berre kjend for den lokale gravplassstyresmakta.

Gravplassforskrifta § 14 nytt tredje ledd skal lyde (gjeldande tredje ledd blir fjerde ledd):

Første og andre ledd gjelder ikke i urnevegg.

Gravplassforskrifta § 15a skal lyde:

§ 15a. Anonym *minnelund*, navnet minnelund og *urnevegg*

Med minnelund forstås gravfelt på gravplass uten adgang til gravminne knyttet til den enkelte grav. § 13 første ledd og § 15 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for grav i anonym og navnet minnelund. *Med urnevegg forstås vegg eller byggverk på gravplass med plass til askeurne i lukkede nisjer.*

Gravens plassering på anonym minnelund er bare kjent for *gravplassmyndigheten*. Plassering av grav på navnet minnelund kan gjøres kjent. Anonym og navnet minnelund skal plasseres i atskilte gravfelt.

Ved anonym minnelund kan det plasseres minnesmerke. Ved navnet minnelund skal det plasseres minnesmerke med navn og data på de gravlagte. *På urnevegg skal navn og data på de gravlagte stå utenpå den enkelte nisje. Dersom graven ikke festes etter fredningstidens utløp, gravlegges aske fra urnevegg anonymt på gravplass i kommunen.*

Grav på anonym minnelund har ingen ansvarlig. På navnet minnelund og i urnevegg kan grav festes når det har gått 20 år etter gravleggingen. Nærmere bestemmelser gis i gravplassens vedtekter.

Gravplassforskrifta § 21 første leddet første setninga skal lyde:

Tekst, fotografi, dekor og symbolbruk på gravminne, *minnesmerke* og *urnevegg* skal være sømmelig, og det *navnet* som settes *på*, skal være identisk med navnet på den som er gravlagt.

Gravplassforskrifta § 31 første leddet ny andre setning skal lyde:

Urne som gravlegges i urnevegg, skal tåle oppbevaring i 100 år.

Kapittel 8 Navneflytting

I utgangspunktet er det ikke anledning til hva som pr nå kalles «symbolsk flytting» til navnet minnelund. Lier kirkelige fellesråd, sammen med 9 andre fellesråd, har fått dispensasjon til å foreta navneflytting til navnet minnelund. Det er ulike regler for dette fra fellesråd til fellesråd. I Lier følger det av gravplassvedtektene § 11.1 at vi kan godkjenne symbolsk flytt til navnet minnelund dersom navn på ektefelle/samboer/partner og/eller navn på barn av avdøde, dersom navnene står på samme navneplate og at den symbolske flyttingen skjer når det er foretatt en urnenedsettelse i den navnede minnelunden. Navnet må også fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Departementet foreslår følgende endringer:

Alternativ 1: Gravplassforskrifta § 21 andre leddet skal lyde:

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn og data på person påføres gravminne på en eksisterende grav eller på minnesmerke på en navnet minnelund et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Søknad om navneflytting må fremmes av den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes fra. Den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes til, må samtykke. Det samme gjelder ved flytting til navnet minnelund. Navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet eller minnesmerket.

Alternativ 2: Som over, men i tillegg skal nytt femte punktum lyde:

Søknad om navneflytting til en navnet minnelund kan bare fremmes i forbindelse med gravlegging og bare for ett navn.

Departementet ønsker spesielt kommentarer på disse endringene. Kirkevergen støtter i dette tilfellet alternativ 2 som også er i tråd med dagens praksis i Lier kirkelige fellesråd.

Kapittel 9 Nedbryting i kistegrav

Kapittelet omhandler praksis når gravplassene/gravfeltene ikke er nedbrutt i løpet av fredningstiden som ordinært er 20 år.

Pga ulike behov rundt i landet foreslår departementet følgende:

Gravplassforskrifta § 5 andre leddet ny andre setning skal lyde (gjeldande andre til fjerde setning blir tredje til femte setning):

Dersom gjenbruk av kistegraver ikke er mulig på grunn av jordbunnsforholdene på gravplassen, jf. § 12 tredje ledd første setning, kan deler av eller hele gravplassen stenges permanent for kistegravlegging.

Departementet ber spesielt om synspunkt på om det bør være et tilleggsvilkår at gravplassmyndigheten regner med at nedbrytingen neppe vil bli fullført på 60 år.

Videre foreslår de også følgende endring i Gravplassforskriften § 13, nytt femte ledd:

Åpnet grav skal lukkes med masser som bidrar til nedbryting.

For å sikre HMS for gravplassarbeidere og det å få en oversikt over felt hvor nedbrytning av kiste og innhold tar lenger tid enn fredningstiden, foreslår departementet også endring i Gravferdsforskrifta § 19 første leddet ny tredje setning:

Opplysninger om enkeltgraver som ikke tilfredsstillers forskriftens krav, skal registreres.

Kapittel 10 Når festeren dør

Pr i dag dødsboet gi informasjon om hvem som overtar festet når fester dør. Det gjøres sjelden. Departementet forslår derfor at gravplasslovens § 16 andre ledd endres til:

Når festeren dør, skal den som sørger for gravferden gis anledning til å bli ny fester, med mindre noen etterlatte skriftlig krever spørsmålet avgjort av gravplassmyndigheten der graven ligger.

Endringen skal sikre at gravplassmyndighetene har navn på en fester som lever. Kirkevergen ser det fortsatt som en utfordring mtp fester av graver som både er bosatt i en annen kommune og hvor også gravferden holdes i en annen kommune, da vi ikke har oppslagsmulighet i gravplasssystemet i andre kommuner enn Lier. Vi har derfor ikke tilgang til data om feste av graver i andre kommuner enn Lier.

Kapittel 11 Betaling for å fjerne gravminne

Det er motstridende paragrafer i gravplassloven § 18, 2. ledd og gravplassforskriften § 21, 3. ledd mtp hvem som skal besørge og betale for fjerning av gravminner. Departementet mener det ikke er tvil om at gravplassmyndigheten kan ta seg betalt for tjenesten det er å hjelpe fester med arbeid med gravminnet. Det er likevel uheldig at det er uklart hvem som skal bære kostnaden med selve fjerningen av gravminnet når en grav er slettet. Departementet foreslår derfor at gravplassforskriften § 21, tredje ledd, første punktum oppheves.

Dette innebærer at det er gravplassmyndigheten som tar kostnaden med å fjerne gravminnet når en grav er slettet.

Kapittel 12 Hjemmel til å gi tillatelse til forsøk som avviker fra loven

Bakgrunnen for dette kapittelet er at gravplassloven har 3 tillatte gravferdsformer:

- a) kistegraver, jf. § 12
- b) urnegrav (ev. i urnevegg) og oskespreiing etter kremasjon, jf. § 10
- c) såkalla naturleg grav når leivningane ikkje blir funne, jf. § 1 tredje ledd

Skal det forsøkes alternative måter for gravferder, må loven endres. Departementet foreslår følgende endring:

Ny § 39a skal lyde:

§ 39a Forsøk

Departementet kan etter søknad fra gravplassmyndighet gi forskrift som tillater tidsbegrensede avvik fra loven her eller regler i medhold av loven. Forsøket kan ikke stride mot § 1 eller mot hensynet til gravplassenes orden og verdighet.

Kirkevergen anser departementets forslag til endringer i lover og forskrifter som nødvendige presiseringer og har ikke ytterligere kommentarer til departementets forslag til endringer enn de som fremgår ovenfor.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-18	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd		25.08.2021

Høringsprosess for gravplassvedtekter, Lier kirkelige fellesråd

Vedlegg:

2021.08.25 Utkast til vedtekter for gravplassene i Lier kommune

2021.08.25 Utkast fremdriftsplan høring gravplassvedtekter

Endring av vedtekter - offentlig Høring

Saksframlegg

Lier kirkelige fellesråds gravplassvedtekter har vært revidert jevnlig, grunnet endringer på flere felt på våre gravplasser de senere årene. Eksempelvis kan nevnes navnete minnelund, symbolsk flytting, gravfelt tilrettelagt for muslimsk gravleggings skikk m.fl.

Ny gravferdslov er den sentrale loven for gravplassmyndigheten (Lier kirkelige fellesråd).

Med grunnlag i loven er det gitt sentrale forskrifter og i lovens §21 er gravplassmyndigheten gitt hjemmel til å fastsette lokale vedtekter for gravplassene i kommunen. De lokale vedtektene er en forskrift etter forvaltningsloven.

Vedlagt følger Gravplassrådgiver Åse Skrøvset notat om hvordan de lokale vedtektene for gravplassene kan endres. Videre følger utkast til vedtekter for gravplassene i Lier kommune (Forskrift), samt forslag til fremdriftsplan for høring av gravplassvedtektene.

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner fremdriftsplan for høring av gravplassvedtektene for gravplassmyndighet, Lier kirkelige fellesråd jf. Vedlegg.

Gravplassvedtekter Lier kirkelige fellesråd

Lier kirkelige fellesråd

VEDTEKTER FOR GRAVPLASSENE I LIER KOMMUNE (FORSKRIFT)

Jf. lov av 7.juni 1996 nr. 32 om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven) § 21 (1)

Loven er erstattet med lov og forskrift gravplasslov og gravplassforskrift fra 01.01.2021

Vedtektene er revidert i 2002, 2008, 2013, 2018, 2019 og 2021

Vedtatt av Lier kirkelige fellesråd: 17.11.2021

Godkjent av Tunsberg bispedømmeråd: XXX

I kraft fra 01.01.2022

§ 1 MYNDIGHET/ FORVALTNING

Gravplassene i Lier kommune er underlagt Lier kirkelig fellesråd sitt administrasjons- og myndighetsområde.

§ 2. DEFINISJONER

1. Gravplassmyndighet: Lier kirkelig fellesråd under utøvelse av sitt forvaltningsansvar for gravplassene i Lier kommune, jf. lov og forskrift gravplasslov og gravplassforskrift av 01.01.2021
2. Fri grav: Grav som Gravplassmyndigheten har tildelt en avdød person fra kommunen som det ikke betales festeavgift for i fredningstiden.
3. Festet grav: Grav som festes mot betaling av avgift.
4. Festet gravsted: Flere kistegraver som er festet sammen.
5. Urnegrav: Grav til askeurne med plass til fire urner, jf. gravferdsforskriften § 14. Dette gjelder ikke § 8 Navnet minnelund hvor det med urnegrav siktes til grav med plass til én urne.
6. Kistegrav: Grav som ivaretar forskriftens krav til størrelse for gravlegging av kister. I en kistegrav kan det også gravlegges urner.
7. Fredningstid: Tidsrom fra siste gravlegging til graven kan tas i bruk igjen til ny gravlegging.
8. Festetid: Tiden det er avtalt å feste en grav for.
9. Ansvarlig for grav: Den som er ansvarlig for en fri grav.
10. Fester: Den som står som part i en festeavtale.
11. Anonym minnelund: Gravfelt for anonyme graver. Feltet kan ha et felles minnesmerke uten opplysninger om hvem som er gravlagt.
12. Navnet minnelund: Gravfelt med felles minnesmerke med navn og data på de som er gravlagt der.

§ 3. FERDSEL PÅ GRAVPLASSENE

Besøkende skal så vidt mulig ferdes gående, jf. gravferdsforskriften § 9 (2).

Gravplassmyndighet kan etter søknad gi kjøretillatelse ved dokumentert sykdom/forflytningshemming. All kjøring skal skje ekstra hensynsfullt.

§ 4. GRAVPLASSTILHØRIGHET

1. Avdøde personer innen kommunen skal gravlegges på den gravplass de sokner til. De har rett til fri grav såfremt graven blir tilvist.
2. Avdøde personer som på grunn av sykdom eller alderdom har bodd i en annen kommune mot slutten av livet, betraktes på samme måte som kommunens egne innbyggere og har rett til fri grav såfremt graven blir tilvist.
3. Følgende unntak til fri grav kan innvilges etter søknad:
 - Når avdøde hadde eller gjenlevende ektefelle har tilknytning til Lier
 - Når fester av ny grav er bosatt i Lier

Gravplassvedtekter Lier kirkelige fellesråd

4. Avdøde personer fra andre kommuner kan søke om å gravlegges i kommunen etter kremasjon og mot at kostnadene ved gravferden og avgift som ved feste av grav betales.

§ 5. FREDNINGSTID

1. Fredningstid for kistegraver er 20 år.
2. Fredningstid for urnegraver er 20 år.
3. Gravplassmyndigheten kan vedta lengre fredningstid for enkelte graver.

§ 6. FESTE AV GRAV

1. Når kistegrav skal tas i bruk, er det anledning til å feste en grav ved siden av, og etter søknad til Gravplassmyndighet for en ekstra grav i tillegg når behovet tilsier det. Disse gravene utgjør da ett gravsted.
2. Ved bruk av særskilt urnegrav kan det ikke festes en grav ved siden av.
3. Ved feste av grav ved siden av den kistegraven som tas i bruk, er festetiden 5 år, med mulighet for forlengelse ref. nedenfor.
4. Når festetiden er ute, kan gravstedet festes for nye 5 år. Når det er gått 60 år etter siste gravlegging, kan festet ikke fornyes uten etter spesielt samtykke fra Gravplassmyndigheten.
5. I god tid før festetiden er ute skal festeren varsles. Er festet ikke blitt fornyet innen seks måneder etter forfall, faller graven eller gravstedet tilbake til gravplassen.
6. Innbetalt festeavgift betales kun tilbake hvis tilbakebetaling følger av bindende rettsregler eller det foreligger særlige grunner.
7. Ingen kan gravlegges i festet gravsted uten festerens samtykke. Dersom den ansvarliges eller festerens samtykke til bruk av festet grav ikke kan innhentes, kan Gravplassmyndigheten ta avgjørelse om gravlegging.
8. Fester plikter å melde adresseforandring.

§ 7. GRAV OG GRAVMINNE

1. Ved åpning av grav kan jord legges på omkringliggende graver og gravutstyr midlertidig flyttes. Gravplassmyndigheten sørger for istandsetting igjen og vil dertil besørge graven planert og tilsådd med gress etter gravlegging.
2. Montering av gravminne kan først skje etter at Gravplassmyndigheten har godkjent gravminnet og merket stedet der det skal stå. Det kan ikke settes opp tidligere enn 6 måneder etter gravlegging av kiste. Gravminne på urnegrav kan settes opp umiddelbart etter urnenedsettelsen. I påvente av gravminne ordner Gravplassmyndigheten med et merke hvor avdødes navn settes på. Eksisterende liggende plater skal som hovedregel skråstilles etter ny gravlegging.
3. På nytt festet gravsted plasseres gravminnet i bakkant av den graven som er tatt i bruk og blir stående der for godt. Etter at grav nummer to er tatt i bruk, midtstilles gravminnet. På et festegravsted er det kun tillatt å sette opp ett gravminne.
4. Gravminner, fastmonterte dekorgjenstander, navneplater og gravminnets fundament eller sokkel, regnes som del av gravminnet og skal godkjennes av Gravplassmyndigheten i Lier før oppsetting.
5. Kirkelige fellesråd har ikke noe erstatningsansvar for pyntegjenstander som settes foran eller blir montert på gravminnet og som kan bli ødelagt ved vanlig stell på gravplassen.
6. Gravminner som har stått uten eier i 12 måneder eller mer, vil bli tatt bort og destruert etter ett år. Det framgår av gravferdsloven § 18 at gravminner og gravutstyr som ikke er fjernet fra gravplassen innen 6 måneder tilfaller gravplassen

§ 7.1. SYMBOLSK FLYTTING – EGET GRAVMINNE

Navneflytting (symbolsk flytting) er regulert i gravplassforskriften § 21 og nærmere omtalt i gravplassveilederen. Kirkelig fellesråd kan gi tillatelse til at navn på person påføres gravminne på en eksisterende grav et annet sted enn der vedkommende er gravlagt under forutsetning av

Gravplassvedtekter Lier kirkelige fellestråd

samtukke fra den som er fester eller ansvarlig for graven navnet eller gravminne flyttes til. Navnet må da fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

§ 8 SÆRBESTEMMELSER FOR GRAVMINNER

Gravplassmyndigheten kan i særlige tilfeller og innenfor rammen av gravferdslov og gjeldende forskrifter fravike §§ 7 j vedtektene.

1. På gravfelt tilrettelagt for muslimsk gravleggingsskikk er str. på barnegravene satt til 1,7x0,75 meter. Konsekvensen av 0,75 m bredde blir særskilt bestemmelse for gravminne. Ref.§23 i gravplassforskriften. På graver mindre enn 2,4 x 1,2 m skal gravminne ikke være høyere enn 80 cm, bredere enn 75 cm og tykkere enn 60 cm, begrenset slik at største høyde x største bredde x største tykkelse ikke overstiger 0,1 m³ og vekten ikke overstiger 150 kg.
2. Ved anlegg og utvidelse av gravplass kan det fastsettes særskilte bestemmelser for gravminner i vedtektene for gravplassen
3. Når særlige grunner tilsier det, kan gravplassmyndigheten i enkeltsaker fravike bestemmelsene i denne paragraf.

§ 9 PLANTEFELT

1. Foran gravminnet er det anledning til å opparbeide et plantefelt i høyde med bakken omkring. Det må ikke være bredere enn gravminnets bredde, men kan i alle tilfeller være opp til 60 cm bredt. Det kan ikke stikke lengre fram enn 60 cm, målt fra gravminnets bakkant. Det kan ikke plantes vekster som overstiger gravminnets høyde eller går utover plantefeltet.
2. Det er ikke anledning til å bruke faste dekorgjenstander som blomsterurner, lykter m.v. i plantefeltet. Det er anledning til å tenne stearinlys og oljelampe på graven så lenge dette er innenfor gjeldende regler om brannvern. Stearinlys, oljelamper og andre løse dekorgjenstander skal fjernes etter bruk.
3. Det er ikke anledning til ramme inn plantefeltet eller deler av det med hekk eller døde materialer.
4. Det er anledning til å ramme inn plantefelt med delt steinkant eller bedplate som flukter med terrenget omkring. Bedplate og fundament for gravminne skal ikke henge sammen.
5. Dersom det ikke er aktuelt å ha plantefelt, skal det være gressbakke på alle sider av gravminnet.
6. Det er ikke anledning til å ramme inn graven med hekk eller døde materialer.

§ 10. PLANTEMATERIALE

Planter, kranser og liknende materiale som brukes ved gravferd eller ved pynting av grav og som ender som avfall, skal i sin helhet være kompostérbart.

§ 11. STELL AV GRAV

1. Enhver ansvarlig for frigrav eller gravfester har rett og plikt til å stille den graven vedkommende har ansvar for. Plantefelt som ikke beplantes eller stelles skal tilsåes av den ansvarlige eller bli tilsådd av Gravplassmyndigheten.
2. Ansvarlig for grav eller fester plikter å holde gravminnet sikret og i forsvarlig stand.
3. Ansvarlig for grav eller fester kan inngå avtale om at kirkelig fellestråd, og den som gis tillatelse til det etter §§ 10.1 og 14, kan gjøre beplantning og stell av grav. En slik avtale fritar ikke den ansvarlige eller fester for ansvar vedkommende har etter den til enhver tid gjeldende regler.

§ 11.1. GRAVSTELLSAVTALE

Ved betaling av et bestemt beløp fra ansvarlig for frigrav eller fester, vil kirkelige fellestråd overta ansvar for planting og stell av gravstedet for ett eller flere år. Det skal i hvert enkelt

Gravplassvedtekter Lier kirkelige fellesråd

tilfelle signeres en gravstellsavtale. Midlene forvaltes av Lier kirkelige fellesråd. Det innbetalte beløp med tillegg av renter, skal dekke utgiftene til planting og stell av gravstedet etter den inngåtte avtalen og til administrasjon og revisjon for et fastsatt tidsrom. Beløpet skal også dekke merverdiavgift til staten etter de bestemmelser som til enhver tid gjelder for Lier kirkelige fellesråd.

Det kan ikke gjøres avtale for lengre tid enn den foranliggende festetid eller tilsvarende periode. Dersom det i avtaleperioden oppstår slike økonomiske forhold at midlene ikke strekker til, skal Lier kirkelige fellesråd gi melding om dette til den ansvarlige eller festeren. Da er det anledning til å øke kapitalen slik at den varer tiden ut. I motsatt fall vil vedlikeholdet opphøre når midlene er oppbrukt.

Dersom det gjenstår en rest av kapitalen når avtaletida er ute, blir rest av kapital anvendt til forskjønnelse av gravplassen.

Kapital fra de ulike avtalene forvaltes felles og inngår i fellesrådets regnskap, men det kreves bruk av undersystem/reskontro som til enhver tid holder rede på bevegelser og gjenstående beløp på de respektive avtaler.

§ 12. NAVNET MINNELUND

1. Ved gravlegging i navnet minnelund påføres navn og data til avdøde på en navneplate på felles minnesmerke. Graver i navnet minnelund kan festes på lik linje med andre graver på gravplassen.
2. I navnet minnelund kan det festes en grav ved siden av. Dette gjelder også urnegrav. Ved feste av grav ved siden av betales det festeavgift fra det tidspunkt den første graven tas i bruk. Ved feste av grav ved siden av i navnet minnelund, vil ikke nødvendigvis gravene komme ved siden av hverandre, men navneplatene.
3. Ved gravlegging i navnet minnelund må kostnader til navneplate og andel av minnesmerke, beplantning og stell betales.
4. Gravplassmyndigheten har ansvar for felles beplantning og stell i minnelunden. Det er ikke anledning til å opparbeide eget plantefelt for grav i minnelund. Det kan legges ned blomster og tennes gravlys, så lenge dette er innenfor gjeldende regler om brannvern, på sted anvist av Gravplassmyndigheten.

§ 12.1. SYMBOLSK FLYTTING – NAVNET MINNELUND

I navnet minnelund, kan kirkelig fellesråd etter søknad, tillate at det påføres navn på ektefelle/samboer/partner og/eller navn på barn av avdøde. Navnene skal stå på samme navneplate, og navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Symbolisk flytting til navnet minnelund kan bare skje når det er foretatt en urnenedsettelse i den navnede minnelunden.

§ 13. ANONYM MINNELUND

Frogner gravplass er den gravplassen i Lier som har anonym minnelund. Anonyme graver kan ikke festes. Gravene har vanlig fredningstid på 20 år. Plassering av anonyme graver er bare kjent for Gravplassmyndigheten og det kan derfor ikke foretas beplantning på dem. Det er tillatt å legge ned blomster på anonym minnelunder der det er lagt til rette for det. Nedsettelse av urner på dette feltet er uten kostnader for innbyggere i Lier kommune.

§ 14. BÅREROM

Bårerom disponeres av kirkelig fellesråd og skal bare brukes til oppbevaring av døde i tida fram til gravferden. Ingen har adgang uten etter tillatelse. Liksyning kan bare finne sted etter samtykke fra den som sørger for gravferden og er de ansatte uvedkommende.

Gravplassvedtekter Lier kirkelige fellesråd

§ 15. NÆRINGSVIRKSOMHET

Næringsdrivende som ønsker å drive virksomhet på gravplassen skal innhente tillatelse fra Gravplassmyndigheten. Tillatelsen kan tilbakekalles dersom vedkommende ikke retter seg etter de regler som gjelder.

Slik virksomhet kan bare omfatte montering, sikring og vedlikehold av gravminner og beplantning og stell av graver.

§ 16. ARBEID PÅ GRAVPLASSENE

Anleggs- og vedlikeholdsarbeid skal skje hverdager i arbeidstiden (kl. 07:00-17:00) og må ikke utføres på søndager, helligdager eller offentlige høytidsdager. Intet arbeid på gravplassen må være til sjenanse for seremonier eller rituelle handlinger på gravplass eller bygning på gravplass. Næringsdrivende kan kun kjøre på gravplassen i den grad det er nødvendig for å utføre arbeidet. Slik kjøring skal skje ekstra hensynsfullt.

§ 17. GRAVER SOM VEDTAS BEVART

Gravplassmyndigheten har vedtatt egen verneplan for gravplassene i Lier, datert 23.11.2016.

1. Vern av gravminnet og gravutstyr skal ikke være til hinder for videre bruk av gravstedet, men Gravplassmyndigheten kan anmode om urnebegravelse der hensyn til vern av gravutstyret er i konflikt med gjennomføring av kistebegravelse.
2. Gravminnet og gravminneutstyr skal ikke fjernes eller erstattes. Når festeavtalen opphører overtas gravminne og gravutstyret av Gravplassmyndigheten.
3. Gravminne og gravutstyr skal opprettholdes i sin tilstand lik det tidspunktet denne avtalen inngås, dokumenteres med foto på overtakelsestidspunktet.
4. Navnetilføyelser på gravminne skal godkjennes av Gravplassmyndigheten.
5. I de tilfellene der gravminnets tekstflate er fullt, tillates det navneplaten som legges foran gravminnet. Navneplaten bør være i samme materiale som gravminnet og bør være like bred som gravminnet. Navneplaten skal godkjennes av Gravplassmyndigheten.
6. I de tilfeller hvor fester av vernet grav er andre enn Lier kirkelige fellesråd skal det inngås skriftlig avtale, jfr vedlegg «Avtale om vern med gravansvarlig/fester av gravsted».

§ 18. DISPENSASJON FRA VEDTEKTENE

Gravplassmyndigheten kan i særlige tilfeller og innenfor rammen av gravferdslov og gjeldende forskrifter fravike §§ 7 i vedtektene.

§ 18.1. Vedrørende kvartal 3 på Sylling gamle kirkegård

På grunn av liten gravstørrelse er kvartal 3 på Sylling gamle kirkegård tatt ut av bruk som kistegravfelt, men det er tilgjengelig som urnegravfelt. De som har sine avdøde ektefeller gravlagt på dette kvartalet har selv rett til å bli gravlagt der i kiste, forutsatt at det er satt av plass jfr. LKF sak 21/99.

§19 TILRETTELAGTE GRAVER I ANNEN KOMMUNE

Ingen av gravplassene i Lier kommune er lagt til rette for muslimske graver. Kostnader ved gravlegging av Liers innbyggere i tilrettelagte graver i annen kommune, dekkes av kirkelig fellesråd.

§ 20 IKRAFTTREDELSE OG OPPHEVELSE AV ANDRE VEDTEKTER.

Gravplassvedtekter Lier kirkelige fellesråd

Vedtekter for gravplassene i Lier § 7 og 17 er endret av Lierkirkelige fellesråd 18.11.20 med ikrafttredelse 01.01.2021. Fra samme dato oppheves Vedtekter for gravplassene i Lier vedtatt av Lier kirkelige fellesråd 04.03.2019.???. Endringen godkjent av Tunsberg bispedømmeråd xxxxx

Særbestemmelser for gravminner og øvrig regelverk:

<https://gravplass.no/avgifter-regelverk/>

Avtale om vern av gravminne ved _____ gravplass

Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven) § 18 og Forskrift til lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsforskriften) § 27 gir hjemmel til å definere gravminner som verneverdige, samt å lage vedtekter som sikrer at disse blir vernet.

Gravminnet på grav nr. ____/____/____/____ er definert som verneverdige i Verneplan for _____ gravplass av ____ (dato/år)

Følgende avtale inngås mellom gravansvarlig/fester og Gravplassmyndighet i Lier kommune:

- Vern av gravminnet og gravutstyr skal ikke være til hinder for videre bruk av gravstedet, men Gravplassmyndighet kan anmode om urnebegravelse der hensyn til vern av gravutstyret er i konflikt med gjennomføring av kistebegravelse.
- Gravminnet og gravminneutstyr skal ikke fjernes eller erstattes. Når festeavtalen opphører overtas gravminne og gravutstyret av Gravplassmyndighet.
- Gravminne og gravutstyr skal opprettholdes i sin tilstand lik det tidspunktet denne avtalen inngås (se foto).
- Navnetilføyelser på gravminne skal godkjennes av Gravplassmyndighet.
- I de tilfellene der gravminnets tekstflate er fullt, tillates det navneplate foran gravminnet, jfr Vedtekter for gravplasser i Lier som skal godkjennes av Gravplassmyndighet.

(foto av gravminnet settes inn her)

Grav minnet på grav nr ____/____/____/____ er definert som verneverdig.

Dato og sted

Dato og sted

Underskrift gravansvarlig/fester av gravsted

Underskrift Gravplassmyndighet Lier kommune

Forslag fremdriftsplan høring av gravplassvedtektene for Lier kirkelige fellesråd

Handling	Dato/Frist	Ansvarlig
Fremlegge forslag til endret gravplassvedtekt til Fellesrådet	25.8.2021	Kirkevergen
Sende på høring til: <ul style="list-style-type: none"> - Innbyggerne I Lier - Menighetsrådene - Muslimske trossamfunn I Lier - Gravferdsbyråer I Lier og Drammen - Gravminneleverandør (Sivartsen I Lier) - Gravstellsfirmaer som har avtale med Lier kirkelige fellesråd - Interessegrupper knyttet til gravplassene - Lier kommune 	Frist for å sende ut brev og annonse:10.9.2021 Høringsfrist: 31.10.2021	Kirkevergen
Samle høringsuttalelser og innarbeide nødvendige endringer	10.11.2021	Kirkevergen
Vedta oppdaterte gravplassvedtekter for Lier kirkelige fellesråd	17.11.2021	Fellesrådet
Innhente godkjenning fra Statsforvalter	Så fort som mulig	Kirkevergen
Ikrafttreden	1.1.2022 (evt så snart som mulig etter godkjenning fra Statsforvalter)	Kirkevergen

Lokale vedtekter – særlig om høring

Gravplassmyndigheten i en kommune skal endre de lokale vedtektene for gravplassene og ønsker informasjon om hvordan de skal gjøre dette.

Åse Skrøvset GRAVPLASSRÅDGIVER

PUBLISERT Tirsdag 04. august 2020 - 12:52 SIST OPPDATERT Torsdag 06. august 2020 - 10:22

Gravferdsloven er den sentrale loven for gravplassmyndigheten. Med grunnlag i loven er det gitt sentrale forskrifter og i lovens § 21 er gravplassmyndigheten gitt hjemmel til å fastsette lokale vedtekter for gravplassene i kommunen. De lokale vedtektene er en forskrift etter forvaltningsloven.

Bestemmelsene i forvaltningslovens kapittel VII «Om forskrifter» skal derfor legges til grunn..

De lokale gravplassvedtektene utfyller den sentrale gravferdsloven og gravferdsforskriften. De kan gå mer i detalj, men ikke være i strid med overordnet lov og forskrift.

Det er ikke gitt noen retningslinjer for hvor ofte lokale vedtekter bør endres. I noen tilfeller vil det være nødvendig å endre vedtektene, for eksempel når det anlegges en navnet minnelund. Videre kan det være hensiktsmessig å gå gjennom vedtektene regelmessig for å vurdere om det er behov for endringer, *for eksempel hvert 4. år.*

Gravplassrådgiveren har *utarbeidet et utkast til mal* for lokale vedtekter som er tilgjengelig både på bokmål og nynorsk. Utkast til mal kan legges til grunn ved endring av lokale vedtekter, men det vil være nødvendig å gjøre konkrete vurderinger og tilpasse malen til de lokale forholdene.

Gravplassmyndigheten skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før de lokale vedtektene for gravplassene endres. **Dette er viktig fordi en forskrift kan ikke påklages slik tilfellet er for enkeltvedtak.**

Enkeltvedtak: Et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer. Forskrift: et vedtak som gjelder rettigheter

eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer.

(Definisjoner fra forvaltningsloven § 2)

I forvaltningsloven § 37 står følgende om hvem som skal få uttale seg:

Offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, skal gis anledning til å uttale seg før forskriften blir utferdiget, endret eller opphevet. Så langt det trengs for å få saken allsidig opplyst, skal uttalelse også innhentes fra andre.

Gravplassvedtekter bør være sendt på høring før vedtak.

Gravplassene er offentlige og for alle innbyggerne i kommunen, og det kan derfor være vanskelig å avgrense hvem som skal få uttale seg. En mulig løsning er å kunngjøre arbeidet med endring av lokale vedtekter i aviser og på nettsider eller lignende slik at alle kan få anledning til å uttale seg, der det framgår hvilke endringer gravplassmyndigheten legger opp til, eventuelt handlingsalternativene.

Hvem skal høres?

Det kan være riktig å sende til menighetsrådene til uttalelse. Det kan også tenkes at det er andre tros- og livssynssamfunn som skal gis anledning til å uttale seg, eksempelvis tros- og livssynssamfunnene som inviteres til de årlige dialogmøtene. Der det er kommunal forvaltning er det også naturlig at kirkelig fellesråd er høringsinstans. Gravferdsbyråer, gravminneleverandører, gravstellsfirmaer og interessegrupper knyttet til gravplassene i kommunen er andre aktuelle høringsinstanser. Gravplassmyndigheten må også normalt ta imot og gjennomgå uttalelser fra andre enn dem gravplassmyndigheten har bedt om å komme med innspill.

Gravplassmyndigheten bestemmer på hvilken måte forhåndsvarslingen skal foregå og kan sette frist for å gi uttalelse.

Uttalelser skal i hovedsak skje skriftlig, men muntlige uttalelser kan tillates i enkelttilfeller. Når saken egner seg for det, kan forvaltningsorganet bestemme at forhandlinger om saken skal foregå i møte. For eksempel kan det avholdes møter med blant annet dem som driver næringsvirksomhet på gravplassen for å drøfte relevante endringer i lokale vedtekter.

I noen tilfeller vil det også være nødvendig å varsle og innhente uttalelse fra enkeltpersoner. Dette vil for eksempel være aktuelt der vedtektsendringene begrenser rettigheter knyttet til bestemte graver.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-7	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	76/21	25.08.2021

Øvrige meldinger

Vedlegg:

Invitasjonsbrev

Særskilt tilskudd til frivillig innsats i menigheter i Dnk grunnet covid -19 utbruddet

Særskilt tilskudd til frivillig innsats i menigheter i Dnk grunnet covid-19 utbruddet - kulturdepartementet.

Oversikt over fordelingen av Covid tilskudd 2021

2021.06.24 Referat fra møte med verneombudene og ledelsen i begge linjer

Saksframlegg

- Personal:
 - Prost Kjell Ivar Berger går av med pensjon 1. oktober 21. Det planlegges for en avskjedseremoni søndag 26.09. kl 17 i Drammen.
 - Ny prost tilsettes ca 01.01.2022. Link til utlysningstekst: https://23081200.webcruiter.no/Main/Recruit/Public/4416723156?language=nb&link_source_id=2000
 - Inntil ny prost er på plass, vil prosterådgiver Berit Basmo Kvidaland være fungerende prost i Drammen prosti.
 - Sokneprest Ragnar Petersson er tilbake igjen 01.09.21 etter endt permisjon.
 - Kirkevergen vil presentere status/fremdrift på tilsetting av ny saksbehandler.
- Koronaregler i Lier: fra 1. juli 2021 ble den lokale koronaforskriften i Lier fjernet. Etter denne dato er det nasjonale regler og anbefalinger som har vært styrende. Dvs. vi er i trinn 3 i gjenåpningsplanen. Kirkevergen følger med på eventuelle endringer og ser frem til at også 1 m regelen bortfaller. Enn så lenge må vi holde avstand, sprite og være forsiktige.
- I september/oktober skal det gjennomføres medarbeiderundersøkelse i regi av kirkerådet for alle som jobber i Den norske kirken.
- Menighetene i Den norske kirke får 18 millioner kroner til å styrke frivilligheten. Pengene er en del av et tilskudd som ble lovet i januar <https://www.ka.no/sak/article/1596480>
Lier kirkelige fellesråd har mottatt kr 80 000 i Særskilt tilskudd til frivillig innsats i menigheter grunnet Covid -19 utbruddet fra Kirkerådet, jfr. vedlagte skriv. Disse er fordelt på de ulike menighetene etter medlemstall, ref. vedlegg.
- HMS/ ROS-analyse - Verneombudene i begge linjene sammen med prost og kirkeverge har avholdt møte med fokus på analysene og handlingsplanene, ref. vedlagte referat.
- Informasjon om delingsprosjektet mellom Ovf og Den norske kirke ref. vedlegg.
- Alle medlemmer av menighetsråd, fellesråd og bispedømmeråd er invitert til å svare på en spørreundersøkelse <https://surveys.enalyzer.com?pid=r5s7fuc6> om demokrati og det å være folkevalgt. Svarfrist er 31.08.2021, ref. vedlegg.

- KA har kommet med følgende to rundskriv i juni:
 1. Rundskriv 08/21 Ansattes medbestemmelse i forbindelse med politiske vedtak om ny kirkelig organisering. <https://www.ka.no/sak/article/1596896>
 2. Rundskriv 09/21 Påminnelse om OU – trekk 2021 for menighetsråd, fellesråd <https://www.ka.no/service/300851/download/id/583983/name/Rundskriv+9-2021+-+OU-trekk+2021.pdf>

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar meldingene til orientering.

**DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT**

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/2291-2

25. juni 2021

Særskilt tilskudd til frivillig innsats i menigheter i Den norske kirke grunnet covid-19 utbruddet

Tilskudd

Kulturdepartementet tildeler med dette Kirkerådet et engangstilskudd på kr 18 000 000 (atten millioner kroner) som følge av covid-19-utbruddet. Tilskuddet er bevilget på kap. 325, post 77, jf. Prop. 1 S (2020-2021) og Innst. 14 S (2020-2021).

Tilskuddet vil bli overført deres konto 2801 45 98164. Overføringen merkes: covid-19 engangstilskudd Dnk 2021.

Formål

Formålet med tilskuddet er å støtte opp under frivillighetspolitiske mål om bred deltakelse og mangfold og avhjelpe organisasjoner med frivillig innsats gjennom den pågående covid-19-krisen gjennom å stimulere til aktivitet innenfor rammene av smittevernrestriksjoner gitt av offentlige myndigheter som følge av covid-19.

Tilskuddet skal gå til menigheter i Den norske kirke med frivillig innsats, som har hatt merkostnader og/eller mindreinntekter som følge av covid-19-utbruddet i perioden. Midlene skal brukes i den frivillig- og ikke fortjenestebaserte virksomheten til menighetene. Midlene kan ikke brukes til ordinære driftsoppgaver, investeringer, avskrivninger og avdrag på lån.

Forutsetninger

Kirkerådet må følge opp de forutsetninger og krav til økonomiforvaltning og rapportering som følger av dette brevet og i Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt prosjekt-, investerings- eller engangstilskudd fra

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for
sivilsamfunn og idrett

Saksbehandler
Anne Sletmo
22 24 79 32

Kulturdepartementet i 2021. Det er en målsetting at midlene skal raskt ut til mottakere, og at tildelingen skal være enkel og ubyråkratisk. Midlene skal brukes innen utgangen av 2021.

Det forutsettes at mottakere av tilskudd fra Kulturdepartementet har systemer for å ivareta sikkerhet og beredskap, og følger de til enhver tid gjeldende regler og retningslinjer.

Kulturdepartementet forutsetter at Kirkerådet arbeider for å hindre trakassering og annen utilbørlig oppførsel, i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Selskapet skal ha rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold, i samsvar med arbeidsmiljølovens § 2 A-3.

Rapportering

Kirkerådet skal rapportere om disponering av tilskuddet i Kirkerådets ordinære årsrapport/årsmelding. Videre skal det sendes inn regnskap, jf. vedlagte retningslinjer. Regnskapet skal være kontrollert av statsautorisert eller registrert revisor. Unntatt fra dette kravet er institusjoner som benytter kommunerevisjon eller annet offentlig revisjonsorgan.

Frist for rapportering er 1. juni 2022.

Med hilsen

Lars Audun Granly (e.f.)
ekspedisjonssjef

Anne Sletmo
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt prosjekt-, investerings- eller engangstilskudd fra Kulturdepartementet i 2021

Kopi:
Barne- og familiedepartementet
KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Lier kirkelige fellesråd
Postboks 215
3401 LIER

Dato: 30.06.2021

Vår ref: 20/01240-38

Deres ref:

Særskilt tilskudd til frivillig innsats i menigheter i Den norske kirke grunnet covid-19 utbruddet

1. Innledning

Den norske kirke ved Kirkerådet har ved brev av 25. juni 2021 fra Kulturdepartementet (vedlagt) mottatt et engangstilskudd på 18 millioner kroner. I brevet heter det:

Formålet med tilskuddet er å støtte opp under frivillighetspolitiske mål om bred deltakelse og mangfold og avhjelpe organisasjoner med frivillig innsats gjennom den pågående covid-19- krisen gjennom å stimulere til aktivitet innenfor rammene av smittevernrestriksjoner gitt av offentlige myndigheter som følge av covid-19. Tilskuddet skal gå til menigheter i Den norske kirke med frivillig innsats, som har hatt merkostnader og/eller mindreinntekter som følge av covid-19-utbruddet i perioden. Midlene skal brukes i den frivillig- og ikke fortjenestebaserte virksomheten til menighetene. Midlene kan ikke brukes til ordinære driftsoppgaver, investeringer, avskrivninger og avdrag på lån.

Kirkerådet har i samråd med KA besluttet å videreføre tilskuddet i sin helhet til alle landets kirkelige fellesråd. Vi har basert fordelingen på den nøkkelen KA har brukt for å fordele kostnader ved tidligere anledninger. Innenfor vilkårene i brevet fra KUD og foreliggende brev, vil det være opp til fellesrådene å vurdere hvordan tilskuddet best kan utnyttes i fellesråds-området og hvordan det derved bør fordeles blant menighetene.

Utbetaling til fellesrådene vil ventelig skje primo juli i år.

2. Vilkår for anvendelsen av tilskuddet

Brevet beskriver to hovedvilkår for anvendelsen:

- a) «Midlene skal brukes i den frivillig- og ikke fortjenestebaserte virksomheten til menighetene. Midlene kan ikke brukes til ordinære driftsoppgaver, investeringer, avskrivninger og avdrag på lån.»

Tilskuddsbrevet beskriver hva tilskuddet kan, og ikke kan, brukes til. Kirkerådet vil ikke legge vesentlig føringer på bruk av midlene utover at de skal bidra til å fremme det frivillige arbeidet i menighetene. Det er ønskelig å få til et «løft» for hele kirken ifm. gjenåpningen. For å få til dette «løftet» skal midlene brukes innen utgangen av

2021. Aktuelle tiltak for tilskuddet vil f.eks være: åpne kirker, kulturaktiviteter, barne- og ungdomsaktiviteter og diakonale tiltak med fokus på frivillighet. Midlene skal ikke brukes til formål som er omfattet av det kommunale finansieringsansvaret. Det planlegges en nasjonal kampanje som vil fokusere på at kirken og dens tilbud igjen er fysisk tilgjengelig. Denne kampanjen vil foregå i de to siste ukene av september. Det vil komme mer informasjon om hvordan denne også kan benyttes lokalt.

b) Tilskuddet skal gå til menigheter i Den norske kirke med frivillig innsats, som har hatt merkostnader og/eller mindreinntekter som følge av covid-19-utbruddet i perioden.

Når det gjelder merkostnader kan det f.eks. gjelde:

- kostnader til smitteverntilpassinger på grunn av covid- 19- restriksjoner, råd eller anbefalinger fra myndighetene. Dette kan for eksempel være innkjøp av smittevernutstyr, kostnader til ekstra renhold, leie av ekstra eller større lokaler eller behov for flere instruktører for å ivareta mindre grupper.
- kostnader til utvikling eller tilpasning av aktiviteter etter smittevernsrestriksjoner eller råd og anbefalinger fra myndighetene. Dette kan for eksempel være digitalisering av eksisterende tilbud, nye aktiviteter som digitale turlbud/digitale møteplasser, kompetanseheving hos instruktører og frivillige innenfor digitalisering og smittevern eller engangskostnader som er nødvendige for å omstille virksomheten.

Mindreinntekter kan bl.a. relatere seg til:

- tapte billettinntekter til julekonserter, husleieinntekter fra arrangementer, inntekter fra loppemarked eller kioskinntekter. Dette gjelder både avlyste og delvis gjennomførte arrangement.

3. Ansvar for oppfyllelse av formål og forutsetninger for tilskuddet

Forutsetningene for bruk av tilskuddet følger av vedlagte brev fra Kulturdepartementet.

Det vil være fellesrådenes ansvar å påse at tilskuddet benyttes i tråd med formålet og forutsetningene, og at dette kan dokumenteres ved en eventuell etterfølgende kontroll jf. Kulturdepartementets retningslinjer.

4. Rapportering

Kirkerådet skal rapportere på anvendelsen av tilskuddet ved den årlige rapporteringen til Barne- og familiedepartementet som har frist 1. juni 2022. Fellesrådene skal på forespørsel fra Kirkerådet gi informasjon om hvordan midlene er anvendt og hva som er oppnådd ved hjelp av midlene.

Med vennlig hilsen

Jan Rune Fagermoen
Fung. direktør

Inger Kari Stensrud
Direktør for organisasjon og
virksomhetsstyring

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Fordeling tilskudd frivillige - koronatilskudd

kr 80 000 Tildelt tilskudd til frivillige

Tilskuddet er fordelt slik:

Hver menighet får 10 000 kr som grunnbeløp

Restbeløpet fordeles etter antall medlemmer

Sokn	Antall medlemmer	Likt grunnbeløp	Fordeling etter me	Endelig fordeling
Frogner	9036	kr 10 000	kr 21 450	kr 31 450
Sylling	1298	kr 10 000	kr 3 080	kr 13 080
Tranby	5571	kr 10 000	kr 13 220	kr 23 220
<u>Sjåstad</u>	<u>946</u>	<u>kr 10 000</u>	<u>kr 2 250</u>	<u>kr 12 250</u>
Sum	16851	kr 40 000	kr 40 000	kr 80 000

DEN NORSKE KIRKE

Medlemmer i menighetsråd, kirkelige fellesråd og bispedømmeråd

Dato: 21.06.2021

Vår ref: 20/05375-13

Deres ref:

Undersøkelse blant rådsmedlemmer i Den norske kirke

Til deg som sitter i et menighetsråd, et kirkelig fellesråd eller i et bispedømmeråd

Kirkerådet oppnevnte i vinter et utvalg som blant annet skal se på demokratiets grunnlag som styringsform i Den norske kirke og vurdere hvordan rollen som folkevalgt i kirken kan styrkes.

Demokrati- og folkevalgtutvalget er godt i gang med sitt arbeid, men for å sikre et best mulig resultat har vi behov for å høre fra deg som er medlem i menighetsråd, kirkelig fellesråd eller bispedømmeråd om hva som er *din* opplevelse av å sitte i disse rådene.

Alle medlemmer av menighetsråd, kirkelig fellesråd og bispedømmeråd, samt 1. vara blant folkevalgte («leke») medlemmer inviteres til å svare på undersøkelsen.

For at utvalget skal kunne bearbeide og analysere informasjonen frem til vår rapport skal leveres ber vi om at du svarer så raskt som mulig etter at du mottar dette brevet, men senest **31. august 2021**.

Undersøkelsen finner du her: <https://surveys.analyzer.com?pid=r5s7fuc6>

Takk for at du med dine erfaringer og tanker bidrar til dette viktige arbeidet! Om du vil lese mer om utvalget og dets mandat finner du dette på våre nettsider: kirken.no/folkevalgtutvalget.

Med vennlig hilsen

Harald Askeland
utvalgsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

2021.06.24 Referat fra møte med Verneombudene og ledelsen,

Tilstede: Silje Bakken VO (prestelinjen), Joar Flatland (VO Fellesrådslinjen), Kjell Ivar Berger (prost) og Mette Sønsteby (kirkeverge)

Tid: 24.06.21 kl. 09 – 10:15

Hvor: Teams

Agenda for møte:

Sak 1 ROS analyse - gjennomgang og veien videre

- Målet med HMS er å unngå uønskede hendelser. Vi gjør HMS arbeid, fordi vi har lyst til å bli bedre.
- Hensikten var å følge opp planen fra januar 2020
 1. Prosess med arbeidstakere og verneombud
 2. Lover og regler
 3. Hva finnes allerede – brann/opplæring osv?
 4. Kartlegge risiko (alle må delta med innspill)
 5. Lage en plan (**her er vi nå**)
 - Hva skal gjøres
 - Hvem gjør det
 - Tidsperspektiv
 6. Gjennomfør
- Avtale fra juni 2019 mellom bispedømme og LKF om at begge arbeidsgiverlinjer har et felles ansvar her.
- TAF sak 12/21 **ROS analyse utført av vernetjenesten for prester.**

Det var stor enighet om at ROS-analysene som utarbeides sentralt har stor nytteverdi også for kirkevergene. Pr. i dag sendes oppdaterte ROS-analyser fra sentralt hovedverneombud til hovedverneombudet i bispedømmet. Og han sender videre til verneombud lokalt og arbeidsgiver for prestatjenesten. Prostene får de oppdaterte ROS-analysene fra bispedømmeadministrasjonen.

Bispedømmeadministrasjonen og prostene blir enige om hvem som videresender de oppdaterte ROS-analysene til kirkevergene

- LMU sak 37/21 vedtak:

Lokalt medbestemmelserutvalg tiltrer kirkevergens forslag hvor VO i begge linjer sammen med ledelsen vurderer innspillene og kommer med en presentasjon til neste ordinære LMU møte (1.09.21). Deretter vil innspillene bli presentert og drøftet på storstabsmøte.

Drøfting

- **Mal** – Det ble vedtatt at prestenes mal skulle benyttes, da den har fargekoder (grønn, gul og rød), lett å få oversikt i. Fellesrådenes Ros analyser konverteres inn i denne malen. (ansvar Mette)
- **Samordning** – kontinuerlig, systematisk og langsiktig jobbing med bevisstgjøring og fokus hos hver faggruppe (kontaktmøter for prestene, kvartalsmøte for fellesrådsansatte)
- **Hypighet** for revidering av ROS analysene er 1x/ år.
- **Informasjon/ deling** - Alle ROS analysene legges tilgjengelig ut på arbeidsrommet for alle ansatte. Kun enkelte punkt blir tatt felles på storstabsmøte eks. arbeidsmiljø.
- **Oppfølging** – Prost og kirkeverge har ansvar for å følge opp de røde punktene.

Sak 2 Medarbeiderundersøkelsen gjennomført mars 2021 – status, veien videre (rapporten ligger på arbeidsrommet)

- **Anonymisering** er vanskelig. Skal man gjøre noe, kan det ikke være anonymt lenger. Samtidig som dersom det ikke er anonymt vil en ikke få de samme svarene. Hvor åpne skal vi være? Spørre ansatte på storstabsmøte.
- **Tillit** – Verneombudene berømmet prost og kirkeverge for at man er tydelig på at man ønsker å gjøre noe. Alle er oppfordret til å bruke tjenestevei og de kanaler som finnes for å si ifra.
- **Konkrete tiltak for arbeidsmiljøet** – storstabsmøte 31.08 utvides og arrangeres av en komite. Fagforum er opprettet, her bygges det allianser og tillit, da folk snakker sammen.
- **Forbedringspunkt til neste medarbeiderundersøkelse** – Ha et punkt eller en boks som presiserer at dersom du har noe å melde som ikke rommes av dette skjema, kan du skrive om alvorlige ting, og vite at personvernet blir ivaretatt. Målet er å skape trygghet.

Sak 3 Ansatte samling – tiltak for å legge til rette for et godt arbeidsmiljø etter Covid 19 pandemien er over

- Hver stab reiser på en to dagers tur hvor det både er faglig innhold og sosialt samvær
- Stabssamlingene skjer januar/ februar 2022. Prost og kirkeverge setter opp datoer.
- Samlingene er obligatoriske og blir sett på som en del av arbeidet. Det vil bli satt inn vikar for tjenestene.
- Målet er å bygge stabskultur nedenfra. Dette er for å skape en ny arbeidssituasjon etter korona
- Økonomi – Prestene betales for av bispedømme og fellesrådsansatte av Fellesrådet.

Sak 4 Høring – ny kirkelig organisering – informasjonsplan utkast (vedlagt)

- Ansatte og TV og Menighetsrådsrepresentanter skal ha maksimale muligheter til å få informasjon
- Informasjonen er samordnet i hele prostiet. Alle hører det samme.
- Lagt opp til en tretrinnsrakett.
 - Informasjon (aug./ sept.)– faglig grunnlag for å ta valg.
 - Diskusjon (Oktober)
 - Høring. (november)

Sak 5 Eventuelt.

- 1) Møtehyppighet for Verneombud i begge linjer og ledelsen, skal være 2x/år.

Et av møtene skal gjennomgå ROS analysen, for å være føre var og kunne forebygge uheldige hendelser. Kirkevergen kaller inn.

Ref. MS.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Sønsteby	414	21/00135-8	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Lier kirkelige fellesråd	77/21	25.08.2021

Eventuelt

Saksframlegg

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.